

การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

นุชรีย์ นวลแก้ว

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการการปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

นุชรีย์ นวลแก้ว

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566
(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

AN APPLICATION OF BOJJHANGA PRINCIPLE IN DECISION MAKING OF ELECTION TO LOCAL LEADERS OF PEOPLE IN BANPERNG SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, PAKPANANG DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

NUTCHAREE NUANKAEO

A THEMATIC PAPER SUBMTTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
PROGRAM IN GOVERNMENT
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

(COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์ : **การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช**

ชื่อนักศึกษา : **นุชรีย์ นวลแก้ว**

ชื่อปริญญา : **รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**

สาขาวิชา : **การปกครอง**

ปีพุทธศักราช : **2566**

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก : **พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร.**

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : **รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว**

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชน และ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 333 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวม 5 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า:

1. การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านปิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.66) รองลงมาคือ ด้านวิริยะ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.69) และ ด้านธัมมวิจยะ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.66, S.D. = 0.71) ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชน ประกอบด้วย 1) ควรมีสติในการตัดสินใจเลือกโดยมีข้อมูลที่เพียงพอ 2) ควรมีความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครก่อนตัดสินใจเลือก 3) ควรมีความมั่นคงแน่วแน่ในการตัดสินใจและปฏิบัติตนอย่างมีอุดมการณ์ 4) ควรยอมรับและสนับสนุนผู้ที่ได้รับเลือกตั้งมาเป็นตัวแทนอย่างจริงใจ 5) ควรมีการสงบจิตสงบใจและลดการปะทะเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงพอใจ 6) ควรมีความมั่นคงและแน่วแน่ในการตัดสินใจเลือกปราศจากความหวั่นไหวหรือการยุยงหรือผลประโยชน์ใด ๆ และ 7) ควรวางใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียงและยอมรับการตัดสินใจของตนเองเพื่อผลประโยชน์โดยรวม

คำสำคัญ หลักโพชฌงค์, การตัดสินใจเลือกตั้ง, ผู้นำท้องถิ่น, องค์การบริหารส่วนตำบล

ABSTRACT

Thematic Topic	**: An Application of Bojjhanga Principle in Decision Making of Election to Local Leaders of People in Banperng Sub-District Administrative Organization, Pakpanang District, Nakhon Si Thammarat Province**
Student's Name	**: Nutcharee Nuankaeo**
Degree Sought	**: Master of Political Science**
Program	**: Government**
Anno Domini	**: 2023**
Advisor	**: Phramaha Ekkawin Piyaweero, Dr.**
Co-Advisor	**: Assoc. Prof. Dr. Kantaphon Nuthongkaew**

The objectives of this thematic were: 1) to study the use of the Bojjhanga principle in decision making for local leader election of people and 2) to study suggestions on the use of the Bojjhanga principle in decision-making for the election of local leaders of the people in the area of Banperng sub-district administrative organization, Pakpanang district, Nakhon Si Thammarat province. The research sample consisted of people who voted right, there were 333 people who provided qualitative data in total of 5 people. The employed research instruments were questionnaire and the interview form. The statistics employed for the data analysis were frequency, percentage, standard deviation, and content analysis

The findings were as follows:

1. The use of the Bojjhanga principle in decision making for local leader elections of people in the area of Banperng sub-district administrative organization, Pakpanang district, Nakhon Si Thammarat province. Overall, the mean ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = 0.69) was at a high level. When considering each side in order of average from the highest to the lowest, the Piti side, the average ($\bar{X}$= 4.46, S.D. = 0.66) the Viriya side, the average ($\bar{X}$= 4.36, S.D. = 0.69) the aspect of Dhammavicaya, the mean ($\bar{X}$= 3.66, S.D. = 0.71)

2 . Suggestions on the use of the Bojjhanga principle in the decision making of local leaders consisted of 1) there should be conscious in making a decision with sufficient information. 2) there should have knowledge and information about the candidate before

making a decision. 3) there should have firmness in making decisions and behave with ideology. 4) there should accept and support the selected representatives. 5) there should be peace of mind and reduce confrontation when unsatisfied events occur. 6) there should be firm and firm in making decisions, free from agitation or incitement or gain and 7) there should be objective, unbiased and accept their own decisions for the benefit of the whole.

Keywords: Bojjhanga Principle, Election decisions, Local leaders, Sub-district Administrative Organizations

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้เนื่องจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ช่วยเหลือในครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางการศึกษาด้านรัฐศาสตร์ ระดับปริญญาโท

ขอกราบขอบพระคุณอธิการบดี และคณบดีสังคมศาสตร์ ที่ได้อำนวยความสะดวกในการศึกษาตลอดหลักสูตร ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยวัฒน์ เผือกคง ที่กรุณาเป็นประธานควบคุมการสอบ ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาในเล่มสารนิพนธ์ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร. และ รองศาสตราจารย์ ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว ที่ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่ได้ให้คำปรึกษา ตลอดจนตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของสารนิพนธ์ ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความสะดวกด้วยดีเสมอมา ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโททุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณครอบครัวและญาติมิตรทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ที่คอยห่วงใย ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงจบการศึกษา คุณงามความดีและประโยชน์อันเกิดจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอใช้เป็นเครื่องสักการบูชาคุณ พระรัตนตรัย พระคุณของมารดา บิดา ครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่มีคุณค่ายิ่ง และขอแผ่คุณความดีนี้ให้แก่เพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ทุกรูปทุกนาม พร้อมทั้งเจ้ากรรมนายเวรในทุกภพทุกชาติด้วย เทอญ

นุชรีย์ นวลแก้ว

สารบัญคำย่อ

อักษรย่อพระไตรปิฎกในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าจากพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539): โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในการค้นคว้าและอ้างอิง โดยมีคำย่อและคำเต็มดังนี้

คำเต็ม	**คำย่อ**
พระสุตตันตปิฎก	
ที.ม.	สุตฺตนฺตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค

เลขที่เกี่ยวกับพระไตรปิฎก มีดังนี้ เลขหน้าเป็นเล่ม เลขกลางเป็นข้อ และเลขหลังเป็นหน้า เลข/ข้อ/หน้า เช่น ที.ม.(ไทย) 10/146/99-100 หมายถึง พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค พระไตรปิฎก (ฉบับภาษาไทย) ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่มที่ 10 ข้อที่ 146 หน้าที่ 99-100 เป็นต้น

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... จ

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ฉ

กิตติกรรมประกาศ..... ซ

สารบัญคำย่อ..... ฌ

สารบัญ..... ญ

สารบัญตาราง..... ฐ

สารบัญภาพ..... ฒ

บทที่ 1 บทนำ..... 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

1.2 คำถามการวิจัย..... 3

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 3

1.4 ขอบเขตของการวิจัย..... 3

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 5

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย..... 5

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 7

2.1 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับหลักโพชฌงค์..... 7

2.2 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ..... 17

2.3 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง..... 19

2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น..... 26

2.5 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำและผู้นำท้องถิ่น..... 32

2.6 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลบางศาลา..... 48

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 50

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 61

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 62

3.1 วิธีและขั้นตอนในการวิจัย..... 62

3.2 ระเบียบวิธีการวิจัย..... 63

3.3 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง..... 63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	64
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	66
3.7 สรุป	68
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	**69**
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	70
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช	72
4.3 สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช	80
4.4 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เรื่องการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช	81
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	**93**
5.1 สรุปผลการวิจัย	95
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	97
5.3 ข้อเสนอแนะ	102
บรรณานุกรม	**104**
บุคลานุกรม	**110**
ภาคผนวก	**112**
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย	113
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย	115
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวมรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย	119
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย	127

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก จ ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม/
แบบสัมภาษณ์ และการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ..... 138
ภาคผนวก ฉ หนังสือจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์..... 152
ภาคผนวก ช รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ..... 154
ประวัติผู้วิจัย..... 160

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	70
4.2	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทุกด้าน.....	72
4.3	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสติ คือความระลึกได้ ความรับผิดชอบ ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น.....	73
4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านธัมมวิจยะ คือ การค้นหาความจริง ค้นหาข้อมูล ใคร่ครวญข้อมูล ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น.....	74
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านวิริยะ คือ ความเพียรพยายาม ความตั้งใจจริง ความแน่วแน่มั่นคง ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น.....	75
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านปิติ คือ ความอิ่มอกอิ่มใจ ความปลาบปลื้มใจ ความพึงพอใจ ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น.....	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านปัสสัทธิ คือ ความรู้สึกผ่อนคลาย สงบกาย ระงับใจ เย็นกายเย็นใจ ไม่เครียด ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น.....	77
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสมาธิ คือ ความแน่วแน่มั่นคง เด็ดเดี่ยว ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น.....	78
4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านอุเบกขา คือ ความวางใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียง ไม่ยินดียินร้าย ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น.....	79

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	61

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขตั้งแต่ปี 2475 เป็นต้นมา การเลือกตั้งนับเป็นหลักการสำคัญในการการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยการเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการออกเสียงลงคะแนนตามความเห็นของตนเองโดยอิสระว่าจะเลือกผู้ใดเป็นผู้แทนตนเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยบริหารกิจการของประเทศ ผู้ที่จะได้รับการเลือกตั้งนั้นจะเป็นผู้สมัครใจเสนอตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือกและผู้ที่ได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับว่าเป็นผู้แทนของประชาชนทั้งหมด มีสิทธิตามที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนให้เข้าร่วมเป็นคณะบุคคลดำเนินการบริหารและปกครอง (พิมลจรรย์ นามวัฒน์, 2534, หน้า 716) การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชน ในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินการบางอย่างโดยดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น (อุทัย หิรัญโต, 2523, หน้า 2) ดังนั้นการปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการบริหารราชการแผ่นดินไทย เนื่องมาจากการปกครองท้องถิ่นถือเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิ และหน้าที่พลเมือง อันจะนำไปสู่ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่น เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดสำนึกใน ความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น (อัญธิชา มั่นคง, 2558, หน้า 908)

การเลือกตั้งท้องถิ่นจึงนับได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากการเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองระดับท้องถิ่น (Local Political Participation) ผ่านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้ง (Candidates) และพรรคการเมืองท้องถิ่นที่มีแนวนโยบาย (Policy Platform) ที่ตรงกับความต้องการของประชาชน ในแง่หนึ่งการเลือกตั้งจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ เนื่องจากประชาชนสามารถกำหนดทิศทางของนโยบายสาธารณะที่ตนต้องการ

ผ่านการเลือกผู้สมัครและพรรคการเมืองท้องถิ่นที่มีแนวนโยบายสอดคล้องกับตนได้ (สติธร ธนานิธิโชติ และ ธนพันธ์ ไล่ประกอบทรัพย์, 2560, หน้า 6) โดยมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ตรงจุด แก้ปัญหาได้รวดเร็ว สร้างความโปร่งใส รวมทั้งเป็นวิธีการที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การเลือกผู้นำท้องถิ่นเพื่อมาทำหน้าที่เป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่และมีบทบาทรับผิดชอบโดยตรง ต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นและขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะเป็นเจ้าของอำนาจมีอิสระทางความคิดและการตัดสินใจลงคะแนนให้แก่ผู้รับสมัครเลือกตั้ง หากสามารถตัดสินใจโดยใช้ปัญญาไม่เห็นแก่ความสนิทสนมใกล้ชิด หรือผลประโยชน์ส่วนตน ก็จะได้ผู้นำท้องถิ่นที่มีคุณสมบัติเหมาะสมมีความรู้ความสามารถ มีศีลธรรม ซึ่งหลักโพชฌงค์ เป็นอีกหนึ่งหลักธรรมที่สามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจได้ โดยหลักโพชฌงค์ หมายถึงองค์ธรรมแห่งการตรัสรู้ การตรัสรู้เป็นเป้าหมายที่ต้องการ องค์ธรรมแห่งการตรัสรู้ ก็เปรียบเสมือนเครื่องมือที่จะช่วยให้บรรลุจุดหมายที่ต้องการ (พระพรหมคุณากร ป.อ.ปยุตฺโต, 2554, หน้า 7) มี 7 ประการ ได้แก่ สติ แปลว่า ความระลึกได้ สำนึกพรอมอยู่ ใจอยู่กับกิจ จิตอยู่กับเรื่อง ธัมมวิจยะ แปลว่า ความเฟ้นธรรม ความสอดส่องสืบค้นธรรม วิริยะ แปลว่า ความเพียร ปีติ แปลว่า ความอิ่มใจ ปัสสัทธิ แปลว่า วามผ่อนคลายสงบเย็นกายใจ สมาธิ แปลว่า ความมีใจตั้งมั่น จิตแน่วแน่ในอารมย์ และอุเบกขา แปลว่า ความมีใจเป็นกลางเพราะเห็นตามเป็นจริง (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ป.อ.ปยุตฺโต, 2561, หน้า 205-206) จึงนับได้ว่าหลักโพชฌงค์เป็นอีกหนึ่งหลักธรรมที่สามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจได้ เพราะสามารถนำมากำกับสติไม่ให้หลงมัวเมาไปกับผลประโยชน์หรืออามิสสินจ้าง

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตามตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562 โดยในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาของประชาในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันอาทิตย์ ที่ 28 พฤศจิกายน 2564 ที่ผ่านมานั้นผลการเลือกตั้งพบว่า ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งส่วนใหญ่เป็นบุคคลเดิมที่เคยดำรงตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วในสมัยที่ผ่านมา และยังพบว่าบางเขตเลือกตั้งมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงรายเดียว นอกจากนี้แล้วในการเลือกตั้งครั้งนี้ยังเกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ถึงการใช้อิทธิพลกีดกันผู้สมัครฝั่งตรงข้ามการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในพื้นที่ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจน รวมถึงเกิดความแตกแยกในครอบครัวเนื่องจากลงคะแนนเลือกผู้สมัครคนละพรรค

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีการใช้หลักโพชฌงค์ ในการตัดสินใจเพียงใดเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด และในแต่ละด้านมีการใช้หลักโพชฌงค์ อยู่ในระดับใด เพื่อเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้หลักโพชฌงค์ในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในการเลือกตั้งครั้งในอนาคต เพราะผู้วิจัยมีความเห็นว่าหากประชาชนใช้หลักโพชฌงค์ ในการตัดสินใจเลือกผู้บริหารท้องถิ่น ก็จะได้คนดี มีความรู้ความสามารถที่จะนำพาความผาสุกและความเจริญมาสู่ประชาชนในท้องถิ่นนั้นสืบไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 มีการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไร

1.2.2 ควรมีการส่งเสริมการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.3.2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยต้องการศึกษา การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยหลักโพชฌงค์ ในพระไตรปิฎก เล่มที่ 35 พระอภิธรรมปิฎก เล่มที่ 2 วิภังคปกรณ์ โพชฌงควิภังค์ สุตตันตภาชนีย์มี 7 ประการ คือ สติ ธัมมวิจยะ วิริยะ ปีติ ปัสสัทธิ สมาธิ และอุเบกขา

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

1) ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในพื้นที่ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 2,457 คน (สำนักงาน กกต.จังหวัดนครศรีธรรมราช, ข้อมูล ณ เดือนพฤศจิกายน 2564)

กลุ่มตัวอย่าง

- กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ จากการสุ่มจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 2,457 คน (สำนักงาน กกต. จังหวัดนครศรีธรรมราช ,ข้อมูล ณ เดือนพฤศจิกายน 2564) โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 333 คน ทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีจับฉลาก

- กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (In-depth Interview) กับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และหัวหน้าส่วนราชการในพื้นที่ รวม 5 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 7 ด้าน ดังต่อไปนี้

- ด้านสติ คือ สติระลึกรู้เท่าทัน ความระลึกได้ นึกได้ ความระลึกได้ในกิจที่ทำ จำการที่ทำ และคำที่พูดแล้ว ความไม่เผลอ ความมีสติคุมใจหรือกำกับอยู่ในกิจหรืองานหรือธรรมที่ปฏิบัติในสภาวะปัจจุบัน

- ด้านธัมมวิจยะ (ธัมมะวิจยะ) หรือธรรมวิจัย คือ ความสอดส่อง การสืบค้นธรรม การวิจัยหรือค้นคว้าพิจารณาในธรรมอย่างหาเหตุหาผล (ไม่ใช่จากการน้อมเชื่อ) อันครอบคลุมถึงการเลือกเฟ้นธรรมที่ถูกต้อง ดีงาม ถูกจริต เป็นการค้นคว้า การพิจารณา การไตร่ตรองด้วยปัญญา

- ด้านวิริยะ คือ ความเพียร ท่านหมายถึงความเข้มแข็ง ความพยายาม บากบั่น สู้กิจ ไม่ย่อหย่อน ไม่ท้อแท้ต่อการปฏิบัติหรือการพิจารณาธรรม

- ด้านปีติ คือ ความอิ่มเอิบ อิ่มใจ ความดื่มด่ำ ใจฟู ความแช่มชื่น ความปลาบปลื้มอันปราศจากอามิส

- ด้านปัสสัทธิ คือ ความสงบกายและความสงบใจ ความผ่อนคลายกายใจ

- ด้านสมาธิ คือ ความมีจิตตั้งมั่น จิตแน่วแน่ในกิจที่ทำ

- ด้านอุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง วางใจเฉย ไม่เอนเอียง

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 8 หมู่บ้าน

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

กำหนดเวลาการวิจัย ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2565 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.5.2 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.5.3 สามารถนำผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมให้มีการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งระดับต่าง ๆ ของประชาชน ต่อไป

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

หลักโพชฌงค์ หมายถึง ธรรมที่เป็นองค์แห่งการตรัสรู้ หรือองค์ประกอบให้ตรัสรู้ หมายถึง ธรรมหรือข้อปฏิบัติเพื่อยังวิชชาและวิมุตติให้บริบูรณ์ กล่าวคือ ถึงที่สุดแห่งการดับทุกข์หรือการตรัสรู้ อันมี 7 ประการ อันได้แก่

- สติ คือ การมีสติระลึกรู้ถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ใช้สติปัญญาไตร่ตรองในการตัดสินใจเลือกตั้ง

- ธัมมวิจยะ (ธัมมะวิจยะ) คือ การสืบค้นข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้ง การพิจารณาไตร่ตรองคุณสมบัติของผู้สมัครตามความเป็นจริง

- วิริยะ คือ ความเพียรพยายามในการค้นหาข้อมูลผู้สมัคร และเลือกผู้สมัครที่มีความขยัน หมั่นเพียร มุ่งมั่นตั้งใจทำงานเพื่อประโยชน์เพื่อประชาชนในท้องถิ่น

- ปีติ คือ ความอิ่มเอิบ อิ่มใจ ความปลาบปลื้ม ในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น

- ปัสสัทธิ คือ ความพึงพอใจต่อการลงคะแนนเสียง ความผ่อนคลาย ไม่วิตกกังวลกับผลการเลือกตั้ง

- สมาธิ คือ การมีจิตใจที่มั่นคงกับการตัดสินใจของตนเอง สามารถยอมรับผลการลงคะแนนเสียงการเลือกตั้งได้

- อุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียง ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาเลือกลงคะแนนให้ผู้สมัครที่ด้วยใจที่เป็นกลาง ไม่เอนเอียงด้วยความชอบหรือไม่ชอบส่วนตัวตน

การตัดสินใจ หมายถึง การตกลงใจลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ของประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

การเลือกตั้ง หมายถึง การเลือกผู้นำท้องถิ่น ของประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้างเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชาชน หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในพื้นที่ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 2,457 คน (สำนักงาน กกต.จังหวัดนครศรีธรรมราช, ข้อมูล ณ เดือนพฤศจิกายน 2564)

เพศ หมายถึง เพศของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิจัยฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ 1) ชาย และ 2) หญิง

อายุ หมายถึง อายุของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิจัยฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 4 ช่วง คือ 1) อายุ 18–24 ปี 2) อายุ 25–44 ปี 3) อายุ 45–64 ปี และ 4) อายุ 65 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิจัยฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 4 ช่วง คือ 1) ประถม 2) มัธยมศึกษา 3) อนุปริญญา/ปวส. และ 4) ปริญญาตรีขึ้นไป

อาชีพ หมายถึง อาชีพของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิจัยฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 5 ช่วง คือ 1) เกษตรกร/รับจ้าง 2) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว 3) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ 4) อื่น ๆ

รายได้ หมายถึง รายได้ต่อเดือนของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิจัยฉบับนี้ แบ่งออก เป็น 4 ช่วง คือ 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท 2) 10,000–15,000 บาท 3) 15,001–20,000 บาท และ 4) 20,001 บาทขึ้นไป

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์จากเอกสารตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีเนื้อหาสาระสำคัญทั้งแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 หลักโพชฌงค์

2.2 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ

2.3 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำและผู้นำท้องถิ่น

2.6 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับหลักโพชฌงค์

2.1.1 ความหมายของหลักโพชฌงค์

หลักโพชฌงค์ เป็นธรรมที่เป็นองค์แห่งการตรัสรู้ หรือองค์ประกอบให้ตรัสรู้ หมายถึง ธรรมหรือข้อปฏิบัติเพื่อยังวิชชาและวิมุตติให้บริบูรณ์ กล่าวคือ ถึงที่สุดแห่งการดับทุกข์หรือการตรัสรู้ อันมี 7 ประการ ได้แก่ สติ แปลว่า ความระลึกได้ วิจัย วิริยะ แปลว่า ความ ปีติ แปลว่า ความอิ่มใจ ปัสสัทธิ แปลว่า สงบเย็นกายกับสงบเย็นใจ อุเบกขา แปลว่า ความวางเฉย

พระไตรปิฎก (ที.ม.10/146/99-100) พระพุทธองค์ประทับอยู่ในปาวาทิกอัมพวัน ในบ้านนาหันทคาม พระสารีบุตรมีความเลื่อมใส ในพระพุทธเจ้าว่าไม่มีสมณะพราหมณ์อื่นที่มีปัญญารู้ยิ่ง ยิ่งกว่าพระพุทธเจ้าพระสัมมาสัมโพธิญาณนี้ ไม่เคยมีในอดีต อนาคตและไม่มีในปัจจุบัน เพราะพระพุทธเจ้าทั้งหลายในอดีตทุกพระองค์ทรงละ นิวรณ์ 5 ซึ่งเป็นเครื่องเศร้าหมองของจิตได้เด็ดขาด มั่นคงในสติปัฏฐาน 4 ทรงเจริญโพชฌงค์ 7 ตาม ความเป็นจริง ตรัสรู้สัมมาสัมโพธิญาณ แม้พระพุทธเจ้าจักมีในอนาคตทุกพระองค์ ย่อมทรงละนิวรณ์ 5 ซึ่งเป็นเครื่องเศร้าหมองของจิตได้เด็ดขาด มั่นคงในสติปัฏฐาน 4 ทรงเจริญโพชฌงค์ 7 ตามความ เป็นจริง ตรัสรู้สัมมาสัมโพธิญาณ

โพชฌงคปริตร คือ ปริตรกล่าวถึงโพชฌงค์อันเป็นองค์แห่งการรู้แจ้งแล้วอ้างสัจวาจานั้นมาพิทักษ์คุ้มครองผู้สวดให้มีความสวัสดี มีประวัติว่าสมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่วัดเวฬุวันกรุงราชคฤห์ พระมหากัสสปเถระได้อาพาธหนักที่ถ้ำปิปผลิคหา พระพุทธเจ้าได้เสด็จไปเยี่ยมและแสดงโพชฌงค์เจ็ด เมื่อพระเถระสดับโพชฌงค์เหล่านี้ก็เกิดความปีติว่า โพชฌงค์เจ็ดเคยปรากฏแก่เรา ในขณะรู้แจ้งสัจธรรมหลังออกบวชแล้วเจ็ดวัน คำสอนของพระพุทธองค์เป็นทางพ้นทุกข์โดยแท้ ครั้นดำริเช่นนี้พระเถระได้เกิดปีติอิ่มเอิบใจทำให้เลือดในกายและรูปธรรมอื่นผ่องใส โรคของพระเถระจึงอันตรธานไปเหมือนหยาดน้ำกลิ้งลงจากใบบัว นอกจากนั้นพระพุทธเจ้ายังตรัสโพชฌงค์เจ็ดแก่พระมหาโมคคัลลานเถระผู้อาพาธที่ภูเขาคิชฌกูฏอีกด้วย ครั้นพระเถระสดับโพชฌงค์นี้แล้วก็หายจากอาพาธนั้นทันที อนึ่งเมื่อพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่วัดเวฬุวันนั้นได้ประชวรหนัก จึงรับสั่งให้พระจุนทเถระสาธยายโพชฌงค์เจ็ด ครั้นสดับแล้วพระองค์ทรงหายจากอาการประชวรนั้น

โพชฌงคปริตรที่พระพุทธองค์ตรัสไว้เป็นร้อยแก้ว พบในมหาวรรคสังยุตต์ ปฐมคิลานสูตร ทุติยคิ ลานสูตร และตติยคิลานสูตร ส่วนโพชฌงคปริตรในปัจจุบัน เป็นร้อยกรองที่พระเถระชาวสิงหลประพันธ์ขึ้น โดยนำข้อความจากพระสูตรมาประพันธ์เป็นร้อยกรอง โพชฌงค์เจ็ด มีดังต่อไปนี้

1) สติสัมโพชฌงค์ องค์แห่งการรู้แจ้ง คือ สติ
2) ธมมวิจยสัมโพชฌงค์ องค์แห่งการรู้แจ้ง คือ การหยั่งเห็นธรรม
3) วิริยสัมโพชฌงค์ องค์แห่งการรู้แจ้ง คือ ความเพียร
4) ปีติสัมโพชฌงค์ องค์แห่งการรู้แจ้ง คือ ความอิ่มใจ
5) ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ องค์แห่งการรู้แจ้ง คือ ความสงบ
6) สมาธิสัมโพชฌงค์ องค์แห่งการรู้แจ้ง คือ ความตั้งมั่น
7) อุเบกขาสัมโพชฌงค์ องค์แห่งการรู้แจ้ง คือ ความวางเฉย

โพชฌงค์เหมือนอวัยวะในร่างกายที่มีทวารทั้ง 6 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ทวารเหล่านี้ แปลว่า ประตู คือ ประตูที่ทำให้รู้อารมณ์ เช่น ตา ทำให้พบเห็นสิ่งต่าง ๆ หูทำให้ได้ยินเสียง เป็นต้น โพชฌงค์ก็มีอุปไมยฉันนั้น จัดเป็นธรรมที่สำคัญยิ่งในพระพุทธศาสนา เพราะถ้าขาดการอบรมโพชฌงค์ 7 ก็คล้ายกับคนที่ขาดทวาร 6 ย่อมไม่ได้เห็น ไม่ได้ยิน ไม่รู้กลิ่น ไม่รู้รส เป็นต้น ทั้งนี้โพชฌงค์เหมือน ทวารที่ทำให้รู้อารมณ์ได้ โพชฌงค์จึงเป็นองค์แห่งความตรัสรู้ กล่าวคือ โพชฌงค์คือการตรัสรู้นั้น หมายถึงรู้สภาวะอารมณ์ตามความเป็นจริง ที่ส่งผลให้เข้าใจในพระไตรลักษณ์และมรรคปรากฏได้ด้วย (พระปริตรธรรม, พระคันธสาราภิวงศ์แปลล, ม.ป.ป., หน้า 95-96)

1. สติสัมโพชฌงค์ แปลว่า องค์แห่งปัญญา เป็นเครื่องตรัสรู้คือ สติ หรือองค์แห่งธรรมสามัคคีเป็นเครื่องตรัสรู้ทุกข์ คือ สติ

สติสัมโพชฌงค์ ธรรมเป็นองค์แห่งการตรัสรู้ คือความระลึกได้ สติ แปลว่า ความระลึกได้ หมายความว่าระลึกได้ก่อนทำ ก่อนพูด ก่อนคิด เช่น ขณะเดินจงกรมมีความระลึกอยู่ที่การเดิน

ผู้ปฏิบัติธรรมย่อมตรัสรู้ ย่อมตื่น จากหลับคือกิเลส ย่อมรู้แจ้งตลอดอริยสัจ 4 ด้วยธรรมสามัคคี 7 ประการ มีสติ เป็นต้น ธรรมสามัคคีนั้นชื่อว่าเป็นเครื่องตรัสรู้ องค์ธรรมสามัคคีเป็นเครื่องตรัสรู้ก็ดี องค์แห่งปัญญาเป็นเครื่องตรัสรู้นั้นดี ชื่อว่า สัมโพชฌงค์ ฉะนั้นสติสัมโพชฌงค์คือความระลึกได้ หมายถึงการเฝ้าดูอย่างตื่นตัวที่ตรงต่ออารมณ์ ด้วยเหตุนี้จึงเรียกชื่อให้ตรงกับความเป็นจริงคือ “พลังแห่งการเฝ้าดู” หมายถึงการเฝ้าดูอย่างจริงจัง ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของสติ อุปมาเหมือนการโยนก้อนหินลงไปในลำธาร มันจะจมลงสู่ก้นลำธารทันที นี้เป็นลักษณะของสติที่หยั่งลึกลงสู่อารมณ์ สตินี้มีหน้าที่คือความจดจ่อต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลาโดยไม่หลงลืม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดสติที่แท้จริง อันได้แก่ “การรู้อารมณ์เฉพาะหน้าเท่านั้น” การกำหนดรู้อารมณ์ซ้ำ ๆ ทำให้สติจะถูกกระตุ้นและตั้งมั่นอยู่กับอารมณ์ที่กำหนด ทำให้กิเลสไม่สามารถเกิดขึ้นมาได้เลย หากสามารถรักษาไว้มิให้มันขาดสายจิตก็จะบริสุทธิ์ อันเป็นผลให้เกิดปัญญาที่เข้าไปรู้ลักษณะที่แท้จริงของกายและจิตในตัวเองได้ ทำให้สามารถรู้ในอริยสัจ คือ กายและจิตนี้เป็นทุกข์ จากนั้นอริยสัจอีกสามประการก็จะเกิดขึ้นมาเอง สตินี้เป็นหัวใจของกุศลธรรมทั้งหลาย คือเป็นสิ่งสำคัญที่สุด พระพุทธองค์ทรงยกย่องว่าสตินี้เป็นจุดประกายแห่งความปรารถนาในไตรโลก ได้แก่ มนุษยโลก เทวโลก และพรหมโลก ล้วนมีสติเป็นหัวใจ ในการดำรงอยู่ในคุณงามความดี (แม่ชีสุภาพร กลิ่นนาค, 2560, หน้า 61-62)

สรุปได้ว่า สติสัมโพชฌงค์ หมายถึง การมีสติระลึกรู้เท่าทันในกิจที่ทำ มีสติควบคุมใจหรือกำกับจิตอยู่กับการงานในสภาวะปัจจุบัน หากนำมาใช้ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น หมายถึง การมีสติรู้ถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง อันเป็นหนึ่งในหน้าที่ของประชาชน ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 50 ที่ระบุไว้ว่า บุคคลมีหน้าที่ (7) ไปใช้สิทธิ เลือกตั้งหรือลงประชามติอย่าง อิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ

2. ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ ธรรมเป็นองค์แห่งการตรัสรู้คือความเฟ้นธรรม การเข้าถึงปัญญาวิสุทธิ ความบริสุทธิ์แห่งปัญญา 5 ประการ (พระมหาสมปอง มุทิโต, 2547, หน้า 82) คือ

1. ทิฏฐิวิสุทธิ์ ความบริสุทธิ์แห่งปัญญาที่มีความเห็นถูกต้องตามความเป็นจริงของสภาวธรรม

2. กังขาวิตรณวิสุทธิ ความบริสุทธิ์แห่งปัญญาที่ข้ามพ้นจากความสงสัย

3. มัคคามัคคญาณทัสสนวิสุทธิ์ ความบริสุทธิ์แห่งปัญญาที่รู้ว่านี้ใช่ทางหรือมิใช่ทางที่จะดำเนินไปสู่พระนิพพาน

4. ปฏิปทาญาณทัสสนวิสุทธิ์ ความบริสุทธิ์ของปัญญาที่รู้ทางปฏิบัติที่ถูกต้องแล้ว

5. ญาณทัสสนวิสุทธิ์ ความบริสุทธิ์ของปัญญาที่รู้แจ้งแทงตลอดอริยสัจ

แม่ชีสุภาพร กลิ่นนาค (2560, หน้า 64-65) กล่าวว่า ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์มีหลายชื่อ เพราะเป็นตัวปัญญาและตรงกับองค์มรรคข้อ แรกคือ สัมมาทิฏฐิ ที่เป็นเหตุให้บรรลุถึงพระนิพพานได้ ดังปรากฏในอภิธรรมว่า “สัมมาทิฏฐินี้ชื่อว่า ข้อปฏิบัติอันยังสัตว์ให้ถึงซึ่งพระนิพพาน” วิปัสสนาปัญญาว่า ธัมมวิจยเพราะเป็นไปโดยอาการวิจัย ธรรมว่าไม่เที่ยง เป็นต้น เป็นโพชฌงค์ที่ดีงาม ชื่อว่า ธัมมวิจยโพชฌงค์ จุดเด่นของปัญญาคือการเลือก เฟ้นธรรมทั้งหลายตามความเป็นจริง ความเห็นชอบที่ประกอบด้วยวิตกคือการยกจิตขึ้นสู่อารมณ์ คือ ไตรลักษณ์ หมายความว่าไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ชนิดไหนก็ตามที่เกิดขึ้นมา ดีไม่ดี ปัญญาสามารถยกมาพิจารณาจนสามารถรู้แจ้งแทงตลอดในสภาวธรรมเหล่านั้นว่า ธรรมทั้งหลายไม่เที่ยง ธรรมทั้งหลายเป็นทุกข์ และธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา ความรู้แจ้งชัดในหลักไตรลักษณ์นี้เรียกว่า ปัญญาในธัมมวิจยสัมโพชฌงค์

สรุปได้ว่า ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ หรือธรรมวิจัย หมายถึง ความสอดส่อง การสืบค้นธรรม การวิจัย หรือค้นคว้าพิจารณาในธรรมอย่างหาเหตุหาผล การพิจารณา การไตร่ตรองด้วยปัญญา ไม่ใช่เป็นไปตามความน้อมเชื่อ การบอกเล่า การอ่าน การฟัง หรือความอยากของตน แต่ต้องเกิดจากการพิจารณา วิจัย สืบค้น จนเห็นเข้าใจได้ด้วยตนเอง ตามความเป็นจริงตามเหตุผล หากนำธรรมวิจัยมาใช้กับการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น คือ การพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งตามความเป็นจริง

3. วิริยสัมโพชฌงค์ แปลว่า ธรรมเป็นองค์แห่งการตรัสรู้ คือความเพียร วิริยสัมโพชฌงค์ หมายถึงกุศล จิตที่เกิดขึ้น โดยอาศัยวิริยเจตสิกเป็นองค์ประกอบแล้ว สามารถละอกุศลที่เกิดขึ้นแล้วให้หมดไปได้ หรืออกุศลใหม่ที่จะเกิดขึ้นไม่ให้มีโอกาสเกิดขึ้นและเจริญกุศลที่ยังไม่เกิดให้เกิดขึ้นมาได้ แล้วยังสามารถรักษากุศลที่เกิดขึ้นอยู่แล้วเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป ความสมบูรณ์แห่งกิจดังกล่าวส่งผลให้เกิดความเพียรนั้นสำเร็จได้ เกิดเป็นความเพียรที่แก่กล้าและเป็นความเพียรที่มีกำลังต่อสู้กับอุปสรรคกิเลสที่ขวางกั้นให้หมดไปด้วยความเพียรชอบนั้น อันเป็นองค์แห่งมรรคที่จะส่งผลให้เกิดองค์แห่งปัญญาเป็นเครื่องตรัสรู้ คือวิริยะที่สมบูรณ์ ความเพียรทั้งหลายที่เป็นกุศลนั้นเกิดขึ้นจากวิริยเจตสิกเพียงตัวเดียวเท่านั้น ในพระอภิธรรมกล่าวว่าความเพียรชอบ ได้แก่ สัมมัปปธาน 4 ซึ่งจัดเข้าในองค์แห่งอริยมรรค ด้วยเหตุนี้ “สัมมาวายามะนี้ชื่อว่า ข้อปฏิบัติอันยังสัตว์ให้ถึงซึ่งพระนิพพาน” (สำนักงาน ลูก ส. ธรรมภักดี, 2502, หน้า 448)

แม่ชีสุภาพร กลิ่นนาค ได้สรุปความแห่งวิริยสัมโพชฌงค์ ไว้ดังนี้ (2560, หน้า 65)

1. วิริยสัมโพชฌงค์ แปลได้ 2 นัย

นัยที่ 1 วิริย แปลว่า องค์แห่งปัญญา เป็นเครื่องตรัสรู้คือ วิริย

นัยที่ 2 วิริย แปลได้ 15 อย่าง ด้วยกันคือ ความเพียร กล้าหาญ บุกเข้าไป เดช อำนาจ กำลังไม่ครั่นคร้าม อาจหาญ อุตสาหะ พยายาม ไม่ถอยหลัง เป็นต้น

2. วิริย นั้น มีเครื่องหมายดังนี้ คือ อุตสาหะ มีหน้าที่คือ อุปถัมภ์ค้ำชู มีผลปรากฏคือ ไม่ย่อท้อ ไม่จมอืด มีเหตุใกล้ชิดที่จะให้เกิดคือ สังคหวัตถุ 8 กับวิริยรัมภวัตถุ 8

3. บุคคลเกียจคร้านมีลักษณะ 14 อย่าง มีการอ้างว่า หนาวนัก ร้อนนัก เย็นนัก กระหายนัก ยังเช้าอยู่ เป็นต้น มีโทษ คือ ทำให้บุคคลล่มจมตกทุกข์ได้ยาก

4. บุคคลขยันมีลักษณะ 14 อย่าง มีการไม่อ้างว่าหนาวนัก ไม่อ้างว่าร้อนนัก ไม่อ้างว่าเย็นนัก ไม่อ้างว่ากระหายนัก เป็นต้น มีประโยชน์อันยิ่งใหญ่ไพศาล คือ ให้ร่ำรวยมั่งมีศรีสุขในปัจจุบัน

5. วิริยสัมโพชฌงค์ จะปรากฏขึ้นได้นั้นต้องประกอบด้วยองค์คุณ 13 ประการ มีการทำไว้ในใจโดยอุบายอันแยบคาย การกระทำมาก ๆ การพิจารณาภัยในอบายภูมิ พิจารณาอานิสงส์ของความเพียร พิจารณาถึงทางดำเนินของพระพุทธเจ้า เคารพต่ออาหารบิณฑบาต เหล่านี้

6. ตัวอย่างบุคคลผู้ได้บำเพ็ญวิริยสัมโพชฌงค์นั้น ได้แก่ พระปุณณะมันตานีบุตร พระปุณณะมันตานีบุตรนี้ชี้ให้ทราบว่า ท่านเป็นผู้ที่ได้บำเพ็ญวิริยสัมโพชฌงค์มาเป็นอย่างดี และท่านสั่งสอนให้ปฏิบัติตามอย่างนั้นด้วย

สรุปได้ว่า วิริยสัมโพชฌงค์ หมายถึง ความเพียร ความเข้มแข็ง ความพยายาม บากบั่น สู้กิจ ไม่ย่อหย่อน ไม่ท้อแท้ต่อการปฏิบัติหรือการพิจารณาธรรม (ธัมมวิจยะ) เมื่อนำวิริยสัมโพชฌงค์มาใช้ในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น คือการที่ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีความเพียรพยายามในการค้นหาข้อมูลผู้สมัคร และเลือกผู้สมัครที่มีความขยันหมั่นเพียร มุ่งมั่นตั้งใจทำงานเพื่อประโยชน์เพื่อประชาชนในท้องถิ่น

4. ปีติสัมโพชฌงค์ แปลว่า ธรรมเป็นองค์แห่งการตรัสรู้คือความอิ่มใจ ปีติสัมโพชฌงค์ คือ ความปลาบ ปลื้มในอารมณ์ ในอภิธรรม 7 คัมภีร์พิสดารกล่าวถึงปีติว่า “ขุททกาปีติ ขณิกาปีติ โอกกันติกาปีติ ผรณาปีติ อุพเพงคาปีติ เป็นปีติ 5 ประการ ถ้ามีมันอยู่ในสันดานแห่งบุคคลผู้ใดแล้ว ก็เป็นเหตุจะให้บุคคลผู้นั้นตรัสรู้ ซึ่งพระอริยมรรคผล” (สำนักงาน ลูก ส. ธรรมภักดี, 2502, หน้า 249)

พนมพร (ปรมัตถธรรม กระบวนธรรมของการเกิดขึ้นและดับไปแห่งทุกข์ : โพชฌงค์ 7 องค์แห่งการตรัสรู้, http://www.nkgen.com/35.htm, 3 กันยายน 2566) กล่าวว่า ปีติ คือ ความอิ่มเอิบ อิ่มใจ ความดื่มด่ำ ใจฟู ความแช่มชื่น ความปลาบปลื้ม อันพระองค์ท่านได้ตรัสไว้ว่าปราศจากอามิส (ไม่เจือด้วยกิเลส) ขึ้นเป็นธรรมดา จากการเข้าใจธรรม จึงมิได้หมายถึง ปีติ ชนิดมีอามิส ความอิ่มเอิบอันเกิดแต่การตั้งใจอยากได้ อยากเสพ อยากให้เกิดขึ้นจากการปฏิบัติฌานสมาธิแล้วตั้งใจหรืออยากให้เกิดขึ้น จึงเกิดการติดเพลิน ติดสุข ในที่สุดทั้งโดยรู้ตัวก็ดี หรือไม่รู้ตัวก็ดี มีผลทั้งสิ้น อันมักแสดงออกโดยอาการจิตส่งใน เพราะปีติมีอามิสหรือติดเพลินนี้ยังให้โทษในภายหน้าแต่อย่างเดียว อันจัดเป็นหนึ่งในวิปัสสนูปกิเลส ธรรมคือสิ่งที่กั้นคุณธรรมความดี ปีตินี้เป็นเหตุภายนอกที่ไม่สามารถบังคับบัญชาให้เกิดขึ้นก็มี เป็นเหตุภายในอาศัยการปฏิบัติก็มี ลักษณะเด่นแห่งปีตินี้คือ พระพุทธองค์จัดไว้ตรงกลางธรรมทั้ง 6 ซึ่งหากจะสังเกตง่ายๆจะเห็นได้ ว่า ในโพชฌงค์ทั้ง 7 ประการ เป็นสภาพที่ทำให้เกิดความดื่มอิ่มเอิบในธรรมทั้งหลาย เป็นสภาวะที่สามารถรู้และเข้าใจในไตรลักษณ์ได้ดีมาก เมื่อปีติเกิดขึ้นมาทำให้รู้ว่าโพชฌงค์เกิดครบทั้ง 7 อย่างแน่นอน เพราะปีติเป็นตัวเชื่อมโยงธรรมฝ่ายดีงามในโพธิปักขยธรรมให้เกิดร่วมกัน ความพร้อมเพียงแห่งธรรมอันดีงามทั้งหลายอาศัยปีติเกิด

แม่ชีสุภาพร กลิ่นนาค สรุปความแห่งปีติสัมโพชฌงค์ ได้ดังนี้ (2560, หน้า 66)

1. ปีติสัมโพชฌงค์ แปลว่า องค์แห่งปัญญาเป็นเครื่องตรัสรู้

2. ปีติ แปลว่า ความอิ่มเอิบ มีอยู่ 5 อย่าง คือ ปีติเล็กน้อย ทำให้ขนลุก น้ำตาไหล ปีติชั่วครู่ชั่วขณะ มีอาการดุจแมลงเม่าจับและไต่ตามตัว ปีติเป็นพัก ๆ มีอาการไหว โยกคลื่นไส้ อาเจียน อ่อนเพลีย ตัวสั่น ปีติโลดโผน มีกายสูง มีตัวเบา คันบุบยิบตามหน้า ลงท้อง ท้องเสีย ปีติซาบซ่าน มีอาการซู่ซ่าไปตามตัว มีอาการเยือกเย็นและสงบ

3. ปีติ นั้น มีลักษณะ อิ่มใจ มีหน้าที่ซาบซ่านไปทั่วร่างกาย ทำให้กาย ใจ เอิบอิ่ม มีผลคือ ฟูกาย ฟูใจ มีเหตุใกล้ชิดที่ให้เกิด คือ เวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ และสังขารขันธ์

4. ปีติสัมโพชฌงค์ จะปรากฏขึ้นได้เพราะเหตุ 12 อย่าง มีการทำไว้ในใจโดยอุบายอันแยบคาย การทำบ่อย ๆ และการหมั่นระลึกถึงพุทธานุสสติ ธัมมานุสสติ สังฆานุสสติ เป็นต้น

5. บุคคลผู้เป็นตัวอย่างในเรื่องนี้ คือ ท่านพระปธานิยเถระ เพราะท่านตั้งใจฟังพระธรรมเรื่องอริยวงศ์จนปรากฏปีติระดับต้น ตั้งใจปฏิบัติจนปรากฏปีติระดับกลาง และปรากฏปีติระดับสูงนี้ ท่านได้ปฏิบัติปีติสัมโพชฌงค์จนท่านได้เข้าถึงความพ้นทุกข์โดยสิ้นเชิง เข้าสู่พระปรินิพพาน อันเป็นเอกันตบรมสุข

จากข้างต้นสรุปได้ว่า ปีติสัมโพชฌงค์ หมายถึง ความอิ่มเอมใจ ความแช่มชื่น ความปลาบปลื้ม โดยปราศจากอามิส เมื่อนำ ปีติสัมโพชฌงค์ มาใช้ในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น คือการที่ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ใช้สิทธิลงคะแนนเสียงของตนในการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น ในการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นด้วยความอิ่มใจ ความปลาบปลื้ม และบริสุทธิยุติธรรม ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง

5. ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ แปลว่า ธรรมเป็นองค์แห่งการตรัสรู้คือ ความสงบกายระงับใจ ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ หมายถึงความจริงปัสสัทธินี้เกิดได้สองทาง คือ สมถะอันได้แก่ สมาทานรักษาศีลของตน เพราะศีลเป็นเครื่องระงับกายและวาจา และวิปัสสนา ในที่นี้กล่าวถึงวิปัสสนาจึงเน้นไปที่การเจริญสติปัฏฐาน 4 ดังนั้น คำว่า ความสงบกายและสงบใจในทางวิปัสสนาโดยตรง หมายเอาจิตและเจตสิกซึ่งเป็นธรรมภายใน ไม่ใช่ความสงบจากสมถะหรือสงบแบบสมถะ เพราะปัสสัทธิในวิปัสสนานั้นเกิดขึ้นจากการกำจัดกิเลสเป็นเหตุให้เดือดร้อนวุ่นวายดับหายไป จึงเรียกว่าสงบ เพราะไม่กลับมาเกิดอีกเป็น การสงบด้วยการปหานกิเลส ไม่ใช่สงบเพราะการข่มกิเลสเอาไว้อย่างสมถะ กล่าวสรุปได้ว่าองค์แห่งปัญญาเป็นเครื่องตรัสรู้คือปัสสัทธิ เมื่อกล่าวโดยอาศัยแล้ว คือ สมุจเฉทวิเวก นิสสรณวิเวก ปฏิปัสสัทธิวิเวก เพราะเป็นวิปัสสนา ความระงับแห่งนามกายและจิต เพราะเหตุที่ปฏิปทาดำเนินไปสม่ำเสมอดีแล้ว ในอารมณ์ที่มีไตรลักษณ์ปรากฏเป็นโพชฌงค์ที่ดีงาม ชื่อว่าปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ ฉะนั้น ปัสสัทธิจึงมี 2 อย่าง (พระธรรมธีรราชมุนี, 2547, หน้า 66) คือ

1. กายปัสสัทธิ สงบกาย คือ เจตสิก เพราะสมถะ และวิปัสสนา

2. จิตตปัสสัทธิ สงบจิต เพราะสมถะ และวิปัสสนา เมื่อกล่าวปัสสัทธิโดยสภาวะ คือเกิดในเวลาปฏิบัตินั้นมีลักษณะ ดังนี้ คือ

2.1 มีอาการสงบเงียบ

2.2 ไม่มีความฟุ้งซ่านรำคาญ

2.3 กำหนดรูปนามได้ดี

2.4 มีอาการเยือกเย็นสบาย

2.5 พอใจในการปฏิบัติ

2.6 มีสมาธิดี

2.7 มีกายเบาคล่องแคล่ว

2.8 ไม่มีความกระวนกระวายใจ

2.9 มีความคิดปลอดโปร่ง

2.10 บุคคลผู้มีนิสัยดุร้ายเหี้ยมโหดทารุณ เมื่อปัสสัทธิเกิดมีในใจแล้ว จะเกิดความรู้สึกขึ้นมาว่าธรรมะนี้เป็นของละเอียดมาก เรายังห่างไกลมากต่อไปเราจะไม่ประพฤติตนเป็นคนอย่างนั้นอีก แล้วจะเลิกละความชั่วต่าง ๆ ที่ตนเคยทำมาได้เป็นอย่างดี

2.11 บุคคลผู้เป็นพาลเกเร ติดสุราของมัวเมาต่าง ๆ ติดการเล่นต่าง ๆ จะสามารถเลิกได้

2.12 ทำให้ร่างกายแข็งแรง แต่สภาวะจิตใจมีความรู้สึกอยู่นิด ๆ

แม่ชีสุภาพร กลิ่นนาค (2560, หน้า 68) สรุปความแห่งปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ ไว้ดังนี้

1. ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ แปลว่า องค์แห่งปัญญาเป็นเครื่องตรัสรู้ คือ ความสงบ หมายความว่าผู้ที่จะพ้นทุกข์ได้ ต้องมีความสงบจิตเจตสิก ปัญญาจึงจะเกิดได้

2. ปัสสัทธิ มี 2 อย่าง คือ กายปัสสัทธิ สงบเจตสิก 1 จิตตปัสสัทธิ สงบจิต 1

3. ปัสสัทธิ นั้น เมื่อว่าโดยสภาวะแห่งการปฏิบัติ คือ มีอาการสงบไม่ฟุ้งซ่านกำหนดได้ดี มีจิตชุ่มชื่นเยือกเย็น สมาธิดี ตั้งใจดี คล่องแคล่วดี ปลอดโปร่งดี ทำบุคคลผู้เกเรให้เป็นบุคคลดี กลับจิตใจ ได้ดี

4. มีลักษณะสงบ มีหน้าที่กำจัดความกระวนกระวาย มีผลคือไม่ดิ้นรนและเยือกเย็น มีเหตุใกล้ชิด คือ กายกับจิต

5. ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ จะปรากฏได้ต้องอาศัยเหตุ 9 มี โยนิโสมนสิการ ฯลฯ และ การน้อมใจไปในองค์ของการปฏิบัติ มียืน เดิน นั่ง นอน

6. บุคคลผู้เป็นตัวอย่างในเรื่องนี้ คือ ท่านพระวัปปเถระ เพราะนับเนื่องในพระปัญจวัคคีย์นี้ ท่านได้ปฏิบัติปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ จนท่านได้เข้าถึงความพ้นทุกข์โดยสิ้นเชิง ในปัจจุบัน

สรุปได้ว่า ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ หมายถึง ความสงบกาย ระงับใจ ความผ่อนคลายกายใจ เมื่อกายสงบใจก็สงบตามไปด้วย โดยปัสสัทธินี้เกิดได้สองทาง คือ สมาทานรักษาศีลของตน เพราะศีล

เป็นเครื่องระงับกายและวาจา และวิปัสสนา เมื่อนำปัสสัทธิสัมโพชฌงค์มาใช้ในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น คือ การที่ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีความพึงพอใจต่อการลงคะแนนเสียงผ่อนคลาย ไม่วิตกกับผลการเลือกตั้ง

6. สมาธิสัมโพชฌงค์ แปลว่า ธรรมเป็นองค์แห่งการตรัสรู้คือความตั้งมั่นจิต อันหมายถึง เอกัคคตา เจตสิก เจริญขึ้นเป็นสมาธินทรีย์ สมาธิพละ สัมมาสมาธิ ในการเจริญสมถภาวนา เป็นตัวบริกรรมสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ สำเร็จเป็นสมาบัติ 8 และอัปปณิหิตสมาธิ คือ สมาธิตามที่เห็นไตรลักษณ์ จนถึงมรรคผลนิพพาน เรียกว่า สมาธิสัมโพชฌงค์ (ฉันทนา อุตสาหลักษณ์, 2549, หน้า 83)

สมาธิสัมโพชฌงค์หมายถึงความตั้งมั่นแห่งจิตที่เจริญขึ้นเป็นสมาธิ ซึ่งสามารถจะทำให้สำเร็จเป็นอริยมรรคและอริยผล จะไม่มีความฟุ้งซ่าน ไม่หวั่นไหว และไม่กำเริบแห่งจิต สมาธิ 2 ประการ คือ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ ถ้าเพิ่มบริกรรมสมาธิ(ขณิกสมาธิ) เข้าก็เป็น 3 ขณิกสมาธินั้นนิยมใช้ในเวลาเจริญวิปัสสนา ส่วนอุปจารสมาธิ หมายถึงจิตตั้งมั่นในอุปจารแห่งฌาน และอัปปนาสมาธิ คือ ความที่จิตตั้งมั่นในฌาน ซึ่งสมาธิ 2 ประการหลังนี้หมายเอาสมถภาวนา กล่าวสรุปความหมาย สมาธิสัมโพชฌงค์ว่าในอภิธรรม 7 คัมภีร์พิสดารกล่าวว่า “สัมมาสมาธินั้นจะเป็นหนทางให้ถึงพระนิพพานในอนาคตกาลภายหน้า (สำนักงาน ลูก ส. ธรรมภักดี, 2502, หน้า 260)

แม่ชีสุภาพร กลิ่นนาค (2560, หน้า 69-70) สรุปความแห่งสมาธิสัมโพชฌงค์ ไว้ดังนี้

1. สมาธิสัมโพชฌงค์ แปลว่า องค์แห่งปัญญาเป็นเครื่องตรัสรู้ คือ สมาธิ สมาธิ แปลว่า ทรงจิตไว้โดยชอบบ้าง ยกจิตขึ้นสู่อารมณ์บ้าง แปลว่า กำลังบ้าง ธรรมจักร บ้าง องค์แห่งปัญญาบ้าง ยังจิตเจตสิกให้ตั้งมั่นบ้าง

2. สมาธิมี 3 คือ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ สมาธิมี 4 อย่าง คือ ขณิกสมาธิ บริกรรมสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ

3. สมาธิ นั้น ว่าโดยองค์ธรรม ได้แก่ เอกัคคตาเจตสิก

4. สมาธิ มีลักษณะไม่ฟุ้งซ่าน มีหน้าที่ประมวลมาซึ่งสหชาตธรรม คือ จิตเตสิกที่เกิดร่วมกัน มีผลปรากฏ คือ ความสงบ มีเหตุใกล้ชิต คือ ความสุข

5. สมาธิสัมโพชฌงค์ จะปรากฏขึ้นได้เพราะอาศัยเหตุ 13 ประการ มีโยนิโสมนสิการ เป็นต้น

6. บุคคลผู้เป็นตัวอย่างในเรื่องนี้มีมาก แต่ในที่นี้ยกมาประกอบเพียงรูปเดียว คือ พระยสกุลบุตรเถระยสกุลบุตรได้เห็นธรรมพิเศษ ณ ที่นั่งนั้น ภายหลังเจริญวิปัสสนากรรมฐานต่อไป ด้วยความเพียรอันประกอบไปด้วยสมาธิสัมโพชฌงค์เป็นอย่างดี จนได้พ้นจากทุกข์ทั้งมวล

จากข้างต้นสรุปได้ว่า สมาธิสัมโพชฌงค์ หมายถึง ความมีจิตตั้งมั่น ไม่ฟุ้งซ่าน ไม่หวั่นไหว จิตแน่วแน่ในกิจที่ทำ รู้เหตุปัจจัยการเกิดดับ มีสมาธิเป็นหลักทำให้ปัญญาเกิด เห็นความจริงของชีวิต เมื่อมีจิตหรือสติตั้งมั่นอยู่กับกิจหรืองานที่ทำได้ดี จะทำให้เกิดการปฏิบัติ

ตามความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ดังนั้นในการนำสมาธิสัมโพชฌงค์มาใช้ในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น คือ การที่ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีจิตใจที่มั่นคงกับการตัดสินใจของตน และสามารถยอมรับผลการลงคะแนนเสียงการเลือกตั้งได้

7. อุเบกขาสัมโพชฌงค์ (วรรณสิทธิ ไวทยะเสวี, 2533, หน้า 111-114) แปลว่า ธรรมเป็นองค์แห่งการตรัสรู้คือความวางใจเป็นกลาง อุเบกขาสัมโพชฌงค์ ในคัมภีร์วิสุทธิมรรคกล่าวถึงอุเบกขา 6 ใน 10 คือ ฉฬังคุเบกขา พรหมวิหารุเบกขา โพชฌง คุเบกขา ตัตตรมัชฌัตตุเบกขา ฌานุเบกขา และปริสุทธุเบกขา ว่ามีสภาวธรรม ได้แก่ ตัตตรมัชฌัตตา เจตสิกเหมือนกัน แต่ความต่างแห่งฐานะของตัตตรมัชฌัตตตุเบกขา ย่อมมีได้ดุจคนเดียวกันมีความ แตกต่างกันที่วัย โดยเป็นเด็กหนุ่มสาว ผู้ใหญ่ เป็นเสนาบดี เป็นพระราชา เป็นต้น ฉะนั้นในอุเบกขา 6 ดังกล่าวในที่ใดมีฉพังคุเบกขาในที่นั้นอุเบกขาอีก 5 ไม่มีคือ โพชฌงคุเบกขา เป็นต้น หรือว่าที่ใดมี โพชฌงคุเบกขา ในที่นั้นอุเบกขาอีก 5 ก็ไม่มีฉฬังคุเบกขา

ฉะนั้น ฉพังคุเบกขา หมายถึง อาการวางเฉยต่ออิฏฐารมณ์ และอนิฏฐารมณ์ของพระอรหันต์ทั้งหลายได้รับทางทวาร 6 แล้วไม่ยินดียินร้าย เพราะมีสติสัมปชัญญะอยู่เสมอ สำหรับโพชฌงคุเบกขา หมายถึงความเป็นกลางแห่งสหชาตธรรมในการเจริญอุเบกขาสัมโพชฌงค์อันอาศัยวิเวก และวิราคะ เป็นการเจริญภาวนา เป็นไปโดยสม่ำเสมอ ไม่หดหู ไม่ฟุ้งซ่านและปราศจากความยินดี ดังนั้นอุเบกขาสัมโพชฌงค์จึงแปลและมีความหมายดังนี้ อุเบกขาสัมโพชฌงค์ แปลว่า องค์แห่งปัญญาเป็นเครื่องตรัสรู้ คือ อุเบกขา แปลว่า ความวางเฉยในรูปนามโดยลักษณะ 6 ประการ คือ

1. ละความกลัว ละความยินดี มีใจเฉยอยู่กับรูปนาม
2. ไม่ดีใจ ไม่เสียใจ วางเฉยอยู่กับรูปนาม แต่มีสติสัมปชัญญะอยู่
3. มีใจแน่วแน่อยู่กับการพิจารณารูปนามเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา
4. มีใจเป็นสมาธิแน่วแน่ไปได้นาน ๆ
5. ยิ่งกำหนดรูปนามไปนานเท่าไร ยิ่งละเอียด ยิงสุขุม ดุจบุคคลร่อนแป้ง
6. มีใจไม่ฟุ้งซ่าน ไม่ซัดส่ายไปในทางอื่น อยู่กับรูปนาม อยู่กับพระไตรลักษณ์มากที่สุด

จะเห็นได้ว่าอุเบกขาสัมโพชฌงค์ องค์แห่งปัญญาเป็นเครื่องตรัสรู้ เกิดขึ้นแล้วย่อมมีประโยชน์ดังนี้ คือ

1. มีสมาธิ สติ และสัมปชัญญะดี
2. ใจตั้งมั่นอยู่กับรูปนามได้นาน ๆ
3. ทุกขเวทนาไม่รบกวน นั่งสบาย เพลิดเพลินดี
4. ไม่อึม ไม่เบื่อต่อการปฏิบัติ
5. โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ พลันหาย

6. ศีล สมาธิ ปัญญา แก่กล้าขึ้นโดยลำดับ ๆ

7. สามารถขยับขยายไปสู่ญาณชั้นสูง ๆ ขึ้นไปได้โดยง่ายจนถึงมรรค ผล นิพพาน พ้นทุกข์โดยสิ้นเชิง

แม่ชีสุภาพร กลิ่นนาค (2560, หน้า 71) สรุปความแห่งอุเบกขาสัมโพชฌงค์ ได้ดังนี้

1. อุเบกขาสัมโพชฌงค์ แปลว่า องค์แห่งปัญญาเป็นเครื่องตรัสรู้ คือ อุเบกขา หมายความว่า ผู้เจริญวิปัสสนากรรมฐานทุก ๆ ท่านต้องมีอุเบกขาข้อนี้ จึงจะบรรลุมรรค ผล นิพพาน

2. อุเบกขา มีอยู่ 10 อย่าง มีฉฬังคุเบกขา พรหมวิหารุเบกขา โพชฌงคุเบกขา วิริยุเบกขา สังขารุเบกขา เวทนุเบกขา เป็นต้น

3. อุเบกขา ว่าโดยองค์ธรรม ได้แก่ ตัตรมัชฌัตตตาเจตสิก

4. อุเบกขา มีลักษณะทรงจิตเจตสิกไว้ให้เสมอภาคกันมีหน้าที่ห้ามความหย่อนและยิ่งของจิตเจตสิก มีผลปรากฏ คือ ความวางเฉยของจิต เจตสิก มีเหตุใกล้ คือ สัมปยุตตธรรม

5. เหตุให้ปรากฏอุเบกขาสัมโพชฌงค์ มี 7 ประการ คือ การใส่ใจโดยอุบายอันแยบคาย 1 การทำให้มาก ๆ 1 การวางตนเป็นกลางในสัตว์ 1 การวางตนเป็นกลางในสังขาร 1 เว้นจากผู้ยึดมั่นในสัตว์และสังขาร 1 น้อมใจไปในอิริยาบถ 4 และทุกๆ อารมณ์ที่ตนกำหนด 1

6. อุเบกขาสัมโพชฌงค์ มีประโยชน์ดังนี้ คือ ทำให้ผู้ปฏิบัติมีสมาธิ สติสัมปชัญญะดี ใจตั้งมั่นดี ไม่มีเวทนารบกวน ไม่อิ่ม ไม่เบื่อต่อการปฏิบัติ ศีล สมาธิ ปัญญาแก่กล้าขึ้นไปโดยลำดับ โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ก็ หาย ผลสุดท้ายจะได้มรรค ผล นิพพาน

7. บุคคลผู้เป็นตัวอย่างในเรื่องนี้ ได้แก่ ท่านพระราหุลเถระ เพราะท่านได้ทำให้บริบูรณ์ในอุเบกขาสัมโพชฌงค์ คือองค์แห่งปัญญาเป็นเครื่องยังผู้ปฏิบัติให้ได้ตรัสรู้

ฉันทนา อุตสาหลักษณ์ (2549, หน้า 83) กล่าวว่า บทสรุปโพชฌงค์ก็คือ โพชฌงค์ทั้ง 7 ประการมีตั้งแต่ชนิดที่เป็นสามัญ คือ สติ ปัญญา วิริยะ ปีติ ปัสสัทธิ สมาธิ และตัตตตรมัชฌัชฌัตตตาที่เป็นวิวัฏกนิสสิตเจตนา คือพยายามที่จะ ให้หลุดพ้นจากกิเลส จึงถึงโพชฌงค์พิเศษสามารถนำตนให้พ้นจากกิเลสเรียกว่า วิเวกนิสสิต วิราค นิ สสิต และนิโรธนิสสิต คือ ความสงัดจากกิเลส ออกจากกิเลส และเข้าถึงความดับกิเลสได้

สรุปได้ว่า อุเบกขาสัมโพชฌงค์ คือ ความวางใจเป็นกลาง ดังนั้นในการนำ อุเบกขาสัมโพชฌงค์ มาใช้ในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น คือ การที่ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งพิจารณาเลือกลงคะแนนให้ผู้สมัครที่ด้วยใจที่เป็นกลาง ไม่เอนเอียงด้วยความชอบหรือไม่ชอบส่วนตัวตน

2.2 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ

2.2.1 ความหมายของการตัดสินใจ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า การตัดสินใจ (decision making) ไว้ดังนี้

นิตยา กวีนัฏธยานนท์ (2556, หน้า 10) การตัดสินใจ หมายถึง การใช้กระบวนการทางความคิดและสติปัญญาซึ่งอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง เพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของบุคคลอย่างดีที่สุดและเกิดผลประโยชน์สูงสุด

ฐิติมา อิมรัตน์ (2558, หน้า 8) การตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณาโดยใช้ข้อมูล หลักการและเหตุผลวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนในการหาทางเลือกที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุด จากหลาย ๆ ทางเลือกที่สามารถตอบสนองเป้าหมายของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ

บุญญฤทธิ์ โขตอุดมพร (2556, หน้า 22) นโยบายของผู้สมัคร หมายถึง แนวทางหรือครอบที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นงานหลังจากได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีแล้ว

สรุปได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึง การตกลงใจ หรือ การสรุปผล โดยใช้ข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อเลือกแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ การตัดสินใจไปเลือกตั้ง ก็คือเป็นการตกลงใจของประชาชนที่จะกาบัตรลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเบอร์ใดเบอร์หนึ่ง นั่นเอง

2.2.2 ความสำคัญของการตัดสินใจ

นภาลัย บุญทิม (2554, หน้า 67) กล่าวว่า การตัดสินใจมีความสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. การตัดสินใจเป็นเครื่องวัดความแตกต่างระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติงาน ผู้ที่เป็นผู้บริหาร ในระดับต่าง ๆ จะต้องแสดงความรู้ ความสามารถในการตัดสินใจที่ดีกว่าผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหารจะต้องมี เหตุผล มีหลักการ มีเจตคติและวิจารณญาณที่ดีกว่า ความสามารถในการตัดสินใจ คือ มูลค่าเพิ่มที่ ผู้บริหารต้องทำให้เห็นว่า นี่คือความแตกต่างที่สมแล้วกับค่าจ้างเงินเดือนในตำแหน่งผู้บริหาร

2. การตัดสินใจเป็นมรรควิธีนำไปสู่เป้าหมายองค์การ ผู้บริหารควรตระหนักเสมอว่าการตัดสินใจมิใช่เป็นเป้าหมายตัวของมันเอง แต่เป็นมรรควิธี แนวทาง วิธีการและเครื่องมือที่จะทำให้การบริหารองค์กรประสบความสำเร็จ บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้น การกำหนดเป้าหมายองค์การให้ชัดเจนก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเริ่มต้น การหาวิธีการและแนวทางปฏิบัติที่หลากหลายที่เป็นขั้นตอนที่กระทำตามมา และนี่คือการตัดสินใจนั้นเอง การกำหนดแนวทางวิธีการที่ดี ที่หลากหลายและสร้างสรรค์จะนำพาให้องค์การสู่ความสำเร็จ

3. การตัดสินใจเป็นเสมือนสมองขององค์การ การตัดสินใจที่ดีก็เหมือนกับคนเรามีสมองและระบบประสาทที่ดีก็จะทำให้ตัวเราประสบผลสำเร็จในชีวิต การทำงาน ชีวิตส่วนตัว และชีวิต

ทางสังคมได้ ในขณะเดียวกันถ้าเป็นการตัดสินใจขององค์กรที่ดีก็จะต้องมีสมอง และระบบประสาทขององค์กรที่ดีด้วย จึงจะทำให้องค์กรมีประสิทธิ์ภาพ และส่งผลให้ผู้บริหารที่ดีจะต้องกระตือรือร้นใฝ่หาแนวทางแก้ไขปัญหาอยู่ตลอดเวลา จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงสถานการณ์ กำหนดแนวทางใหม่ ๆ ยกระดับมาตรฐานและป้องกันปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้

4. การตัดสินปัญหาเป็นกลยุทธ์การแก้ปัญหาในอนาคต ในทฤษฎีการตัดสินใจทั่วไปมองว่าเป็นการแก้ไขปัญหาในอดีต ซึ่งได้แก่ ปัญหาข้อขัดข้องซึ่งมีสะสมมาตั้งแต่ในอดีต และมีแนวโน้นมากขึ้นในอนาคต ซึ่งก็ไม่สามารถแต่ปัญหาได้หมดสิ้นแสะยังมีปัญหาโหม่ ๆ เข้ามาอีกมากมาย โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนกรอบแนวคิด (Paradigm) ในการมองปัญหาโหมให้มองไปถึงปัญหาในอนาคต ซึ่งได้แก่ ปัญหาป้องกันรู้แล้วว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ก็ควรมีการตัดสินใจล่วงหน้าก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น

2.2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ

ฐิติมา อิ่มรัตน์ (2558, หน้า 8-9) ศึกษางานของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้ระบุถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจว่า มาจาก 3 ปัจจัย คือ

1. การรับรู้การตัดสินใจ การรับรู้ (Perception) จะมีอิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรมการตัดสินใจของบุคคลให้แตกต่างกันไป โดยเฉพาะจะมีอิทธิพลในสถานการณ์การตัดสินใจที่ไม่แน่นอน ข้อมูลในการตัดสินใจไม่เพียงพอและยังมีบทบาทสำคัญเมื่อจะต้องตัดสินใจเลือกทางที่ไม่มีแน่นอน ข้อมูลในการตัดสินใจไม่เพียงพอและยังมีบทบาทสำคัญเมื่อจะต้องตัดสินใจเลือกทางที่ไม่มีข้อแตกต่างมากนัก การรับรู้เป็นกระบวนการทางจิตวิทยา ซึ่งรับสิ่งกระตุ้น (Stimulus) ผ่านอวัยวะ รับความรู้สึก เช่น ตา หู จมูก ลิ้น ผิวหนัง และไปสู่สมองซึ่งประกอบด้วยความจำประสบการณ์ในอดีต ทัศนคติ และความรู้สึก บุคคลแต่ละคนจะรับรู้สิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป ปัจจัยที่กำหนดความสามารถในการรับรู้ ได้แก่ ความคุ้นเคยกับตัวกระตุ้น ซึ่งก็คือประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งบุคลิกภาพ พื้นเพ วัฒนธรรม และลักษณะทางกายภาพของแต่ละบุคคล ดังนั้น บุคคลจะเลือกรับสิ่งที่เขาอยากรับรู้ ซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นฐานของแต่ละบุคคล เช่น นักจิตวิทยาศึกษาวิชาการบริหารในแง่การศึกษาพฤติกรรมของแต่ละบุคคล เป็นต้น ลักษณะของการรับรู้จะมีผลต่อการตัดสินใจประสบการณ์ที่ต่างกัน ทำให้แต่ละคนมีการตระหนักในปัญหา การระบุและวิเคราะห์ปัญหา การแสวงหาข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการตีความ การประเมินทางเลือก และและตัดสินใจเลือกทางเลือกที่แตกต่างกันออกไป

2. ค่านิยมการตัดสินใจ ค่านิยมของผู้ตัดสินใจแต่ละคนมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมการ ตัดสินใจ ค่านิยมจะหมายถึง สิ่งที่คนแต่ละคนคาดว่าสารจะเป็น ไม่ว่าสิ่งนั้นจะดีหรือไม่ก็ตาม และมักจะเป็นสิ่งที่บุคคลในกลุ่มมีความเห็นเหมือน ๆ กัน ค่านิยมเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ทำให้ประสบการณ์ของแต่ละคนผิดแผกแตกต่างกัน

3. บุคลิกภาพกับการตัดสินใจ บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะของรูปแบบแต่ละคนที่เป็นการผสมผสานของร่างกาย อารมณ์ สังคม ลักษณะนิสัย การจูงใจที่แสดงออก คือ คนอื่นและสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัว บุคลิกภาพจะมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ แรงจูงใจ ซึ่งเป็นส่วนชักจูงจิตใจให้อยากทำอย่างใดอย่างหนึ่ง การรู้ถึงสิ่งที่อยู่รอบตัว และแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของแต่ละบุคคล บุคลิกภาพจะมีลักษณะคงทน การเปลี่ยนแปลงจะค่อยเป็นค่อยไป โดยเป็นผลจากการรับรู้ และสภาพแวดล้อม บุคลิกภาพ มีผลต่อการตัดสินใจ เช่น บางคนมีบุคลิกให้กล้าเสีย บางคนชอบรีรอในการตัดสินใจ บางคนชอบแค่ปัญหา บางคนรอให้ปัญหาเข้ามาเอง บางคนอาจมีบุคลิกภาพที่ชอบคิดสร้างสรรค์ ชอบทดลอง เป็นต้น บุคลิกภาพเหล่านี้มีผลต่อการตัดสินใจทั้งสิ้น เช่น ผู้มีบุคลิกภาพกล้าเสี่ยงมักชอบการตัดสินใจในสถานการณ์ไม่แน่นอนและตัดสินใจได้เร็ว

2.3 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการให้ได้มาซึ่งตัวแทนของประชาชนที่ประชาชนผู้เลือกตั้ง ใช้ดุลยพินิจเลือกตัวแทนของตนจากบรรดาผู้สมัครรับเลือกตั้งที่หลากหลายเพื่อให้ได้ผู้รับเลือกตั้งไปดำรงตำแหน่งและหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งแทนประชาชน เนื่องจากการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในประเทศประชาธิปไตยต่าง ๆ ทั่วโลกในปัจจุบันเป็นประชาธิปไตยโดยอ้อมหรือประชาธิปไตยแบบมีตัวแทนของประชาชน การเลือกตั้งจึงถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากที่จะขาดไม่ได้ของประชาธิปไตยในทางปฏิบัติ เพราะเมื่อเปรียบเทียบทั่วด้านแล้ว การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือที่แสดงให้เห็นว่า อำนาจอธิปไตยนั้นเป็นของประชาชน และประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจนั้นผ่านทางผู้แทนของตนในการปกครองและบริหารประเทศ การเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นเป็นเบื้องต้นว่าประเทศนั้นปกครองโดยประชาชน (วิสุทธิ์ โพธิแท่น, 2550, หน้า 51) ดังนั้นการเลือกตั้งมีความสำคัญต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตยเป็นอย่างมาก นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและความสำคัญของการเลือกตั้งไว้หลายประการ ซึ่งพอสรุปได้ ดังนี้

2.3.1 ความหมายของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง (Election) เป็นกิจกรรมที่สำคัญในกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง เพราะเป็นการแสดงออกของประชาชนในการปกครองประเทศ เป็นการสร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้ปกครองประเทศ ซึ่งได้มีนักวิชาการ ผู้ศึกษาค้นคว้า ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Butler (1981, P. 216) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า เป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้แก่สามัญชนโดยทั่วไป และการมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมทั่ว ๆ ไปในกิจการสาธารณะของการเลือกตั้งครั้งนี้ ได้กลายเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นพลเมือง

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 1038) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า การเลือกบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนในกรณีต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เป็นต้น

วิสุทธิ์ โพธิแท่น (2524, หน้า 63) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า เป็นการที่บุคคลได้เลือกบุคคลหนึ่งหรือบุคคลหนึ่งจากหลาย ๆ คน หรือเลือกจากบัญชีรายชื่อหลาย ๆ บัญชี เพื่อให้ไปกระทำการอันหนึ่งอันใดแทนตน

ไพฑูรย์ บุญวัฒน์ (2538, หน้า 20) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า จากความหมายของการเลือกตั้งทำให้เกิดสภาพการกระทำแทน ซึ่งอาจารย์หยุด แสงอุทัย ได้อธิบายไว้เป็น 3 นัย คือ

นัยที่หนึ่ง ผู้แทนต้องแสดงเจตจำนงของประชาชนผู้เลือกตั้งตนขึ้นมา หรือเรียกว่าอยู่ในระบบอาณัติมอบหมายและไม่สามารถแสดงความเห็นของตนเองในทำนองขัดแย้งกับเจตจำนงของประชาชนผู้เลือกตั้งขึ้นมา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้แทนกับราษฎรมีลักษณะเป็นตัวการตัวแทน

นัยที่สอง ผู้กระทำการแทนสามารถแสดงเจตจำนงของตนเองโดยอิสระ ไม่อยู่ในพันธะแห่งอาณัติมอบหมายใด ๆ ของผู้เลือกตั้งตนขึ้นมา ผู้แทนสามารถใช้ดุลยพินิจตามความเห็นของตนได้

นัยที่สาม ผู้กระทำการแทนสามารถแสดงเจตจำนงของชาติ โดยให้แสดงความคิดเห็นของตนด้วยความบริสุทธิ์ใจ แต่ขณะเดียวกันต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญด้วยและถือว่าเจตจำนงหรือผลประโยชน์ส่วนร่วมของชาติย่อมอยู่เหนือกว่าท้องถิ่น

วัชรา ไชยสาร (2541, หน้า 10-11) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า เป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมืองอันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องหรือสนับสนุนให้มีการกระทำ หรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง หรือการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน โดยประชาชนทั่วไปจะเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ นโยบาย และวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่าผู้แทน หรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะนำอุดมการณ์และนโยบายไปเป็นแนวทางในการบริหารประเทศ และทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตัวเอง ดังนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกทางการเมืองการปกครองของประชาชนนั่นเอง

พิมลจรรย์ นามวัฒน์ (2534, หน้า 716) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการออกเสียงลงคะแนนตามความเห็นของตนเองโดยอิสระว่าจะเลือกผู้ใดเป็นผู้แทนตนเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยบริหารกิจการของประเทศ ผู้ที่จะได้รับการเลือกตั้งนั้นจะเป็นผู้สมัครใจเสนอตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือก และผู้ที่ได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่

จะเป็นผู้ที่ได้รับว่าเป็นผู้แทนของประชาชนทั้งหมด มีสิทธิตามที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนให้เข้าร่วมเป็นคณะบุคคลดำเนินการบริหารและปกครอง

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2534, หน้า 201) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่าเป็นกิจกรรมสำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงเจตจำนงของประชาชนในการปกครองประเทศ เจตจำนงดังกล่าวปรากฏอยู่ในลักษณะการเรียกร้อง (demand) หรือสนับสนุน (Support) ต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง

เชาวนะ ไตรมาศ (2542, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้งไว้ว่า การเลือกตั้งนั้นถือเป็นกิจกรรมขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งทางการเมืองที่มีส่วนสำคัญในการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมการตัดสินใจ กลั่นกรองกฎหมาย และคัดสรรบุคลากรทางการเมืองสำหรับเป็นตัวแทนเข้าสู่อำนาจ และใช้อำนาจให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนทั่วไป

กระมล ทองธรรมชาติและคณะ (2531, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้งไว้ว่า การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมือง ที่เป็นกิจกรรมทางการเมืองอันแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ด้วยการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาล เป็นกลไกแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องสนับสนุนให้มีการปฏิบัติจัดทำ หรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมืองและการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่มีผลกระทบต่อประชาชน

ธานินทร์ กรัยวิเชียร (2520, หน้า 56) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้งไว้ว่า การเลือกตั้ง หมายถึงการที่ประชาชนได้เลือกบุคคลหนึ่งจากบุคคลหลาย ๆ บุคคลหรือจากบัญชีรายชื่อหนึ่งหรือหลายบัญชีเพื่อให้เข้าไปมีส่วนมีเสียงในคณะบริหารราชการแผ่นดิน

สุรพงษ์ วุฒิดิลกประพันธ์ (2554, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้งไว้ว่า การเลือกตั้ง หมายถึง กิจกรรมที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยด้วยการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงผ่านกระบวนการสรรหา เลือกสรร บุคคล หรือกลุ่มบุคคลใดตามความเห็นของตนเองโดยอิสระ เพื่อให้ได้ผู้แทนเข้ามาทำหน้าที่แทนตนโดยชอบธรรมในการใช้อำนาจประชาธิปไตยไปบริหารจัดการประเทศและปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน

วาที ชายชาญ (2543, หน้า 24) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้งไว้ว่า หมายถึงองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของระบบการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพราะการเลือกตั้ง เป็นการตัดสินใจของประชาชนผู้ที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ว่าบุคคล หรือคณะบุคคลใดสมควรได้รับการไว้วางใจให้เป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนปวงชน

สุภรณ์ ศิริวานิช (2542, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการอออกเสียงลงคะแนนตามความเห็นของตนเอง

โดยอิสระ ว่าจะเลือกผู้ใดเป็นผู้แทนของตนเองเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยบริหารกิจการของประเทศ ผู้ที่จะได้รับเลือกตั้ง ดังนั้นจะเป็นผู้สมัครใจเสนอตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือกและผู้ที่ได้รับเลือกด้วย

มานพ คำโล่ (2561, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ไว้ว่า หลักการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย เป็นการเลือกตั้งโดยเสรี ต้องเปิดกว้าง ให้อิสระในการตัดสินใจ ทั้งในแง่ของผู้สมัครและผู้ออกเสียง ทั้งนี้ต้องเป็นไปโดยบริสุทธิ์และยุติธรรม ไม่มีการชี้นำ การทุจริต หรือบังคับให้เลือก ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ เทียบเท่ากันทุกคน หลักเกณฑ์พื้นฐาน ได้แก่ หลักความอิสระแห่งการเลือกตั้ง หลักการเลือกตั้งตามกำหนด หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง หรือการเลือกตั้งที่ยุติธรรม หลักการออกเสียงทั่วไป หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค และหลักการลงคะแนนลับ การเสริมสร้างให้การเมืองไทยมีการปกครองระบบประชาธิปไตยของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน จะทำให้ระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีประสิทธิภาพและเสถียรภาพสัมฤทธิ์ผลต่อไป

สรุปได้ว่า การเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนใช้สิทธิในการตัดสินใจเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารประเทศหรือท้องถิ่นแล้วแต่กรณี โดยพิจารณาเลือกจากตัวบุคคล พรรค รวมถึงนโยบายต่าง ๆ ว่าสอดคล้องกับความต้องการของตนมากน้อยเพียงใด แล้วจึงตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครคนนั้นเป็นผู้แทนของตน

2.3.2 หลักการเลือกตั้ง

วาที ชายชาญ (2543, หน้า 13) ได้กล่าวถึงหลักการเลือกตั้ง ไว้ว่า ถือเป็นเรื่องสำคัญ โดยมีหลักพื้นฐานในการเลือกตั้งที่ถือเป็นหลักสากล 6 ประการ คือ

1. หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง (Free Vote) หมายถึง การจัดการเลือกตั้งจะต้องกระทำด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม ประชาชนสามารถเลือกผู้แทนได้อย่างเสรี จะเลือกใครหรือไม่เลือกใครก็ได้ ปราศจากการขู่เข็ญบังคับใด ๆ ทั้งสิ้น

2. หลักการเลือกตั้งตามระยะเวลา (Periodcal Election) หมายถึง การเลือกตั้งจะต้องกระทำอยู่เสมอตามกำหนดระยะเวลาที่เรียกว่า "วาระของการดำรงตำแหน่ง" เช่น 4 ปี หรือ 6 ปี เพื่อให้ประชาชนเป็นผู้ยืนยันว่ายังให้บุคคลนั้นเป็นผู้แทนอยู่อีกต่อไปหรือไม่

3. หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง (Genuine Election) หมายถึง การเลือกตั้งจะต้องแสดงถึงความบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่มีคดโกง

4. หลักการออกเสียงโดยทั่วไป (Universal Suffrage) หมายถึง การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง ต้องกระทำอย่างทั่วถึง โดยไม่มีการกีดกั้นไม่ว่าเป็น เพศ สีผิว ความรู้ เป็นต้น

5. หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค (Equal Suffrage) หมายถึง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งควรมีสิทธิ มีเสียงเท่าเทียมกัน

6. หลักการลงคะแนนเสียงลับ (Secret Vote) หมายถึง การลงคะนนเสียงเลือกตั้งต้องไม่มีผู้ใดทราบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ลงคะแนนเสียงให้แก่ผู้สมัครหมายเลขใด

2.3.3 ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ได้กำหนดไว้ ดังนี้

มาตรา 38 บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(1) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีในวันเลือกตั้ง

(3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง และ

(4) คุณสมบัติอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

ในกรณีที่มีการย้ายทะเบียนบ้านออกจากเขตเลือกตั้งหนึ่งไปยังอีกเขตเลือกตั้งหนึ่งภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกัน อันทำให้บุคคลมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันน้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง ให้บุคคลนั้นมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

2.3.4 ผู้ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ได้กำหนดไว้ ดังนี้

มาตรา 39 บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

(1) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช

(2) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

(3) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(4) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(5) มีลักษณะอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

2.3.5 คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ได้กำหนดไว้ ดังนี้

มาตรา 49 บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(2) ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง สำหรับผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นให้มีอายุตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

(3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้งในวันสมัครรับเลือกตั้ง เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(4) คุณสมบัติอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

มาตรา 50 บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(1) ติดยาเสพติดให้โทษ

(2) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(3) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ

(4) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 39 (1) (2) หรือ (4)

(5) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(6) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(7) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(8) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(9) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(10) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(11) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(12) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(13) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(14) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

(15) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(16) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(17) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายหรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(18) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยได้พ้นโทษหรือต้องคำพิพากษามายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

(19) เคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี มายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(20) อยู่ในระหว่างถูกจำกัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา 42 หรือตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(21) เคยถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง

(22) เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกันหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(23) เคยพ้นจากตำแหน่งใด ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

(24) เคยถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งใด ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ หรือมติคณะรัฐมนตรี อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

(25) เคยถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งใด ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจ หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยหน้าที่และอำนาจหรือประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือแก่ราชการ และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

(26) ลักษณะอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

วิลเลี่ยม วี. ฮอลโลเวย์ (William V. Holloway) (1951, PP. 101-103) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

โจน เจ. คลาร์ก (John J. Clarke) (1957, PP. 87-89) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดโดยเฉพาะ และหน่วยการปกครองดังกล่าวนี้จัดตั้งและอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

แฮรีส จี. มอนตากู (Haris G. Montagu) (1984, P. 574) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหาร การปกครองท้องถิ่นมีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบ ซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ยังต้องอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด

อีไมล์ เจ. ซัดดี้ (Emile J. Sady) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองทางการเมืองที่อยู่ในระดับต่ำจากรัฐ ซึ่งก่อตั้งโดยกฎหมาย และมีอำนาจอย่างเพียงพอที่จะทำกิจการในท้องถิ่นได้ด้วยตนเอง รวมทั้งอำนาจจัดเก็บภาษี เจ้าหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวอาจได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งโดยท้องถิ่นก็ได้ (อุทัย หิรัญโต, 2523, หน้า 4)

อุทัย หิรัญโต (2523, หน้า 2) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชน ในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินการบางอย่าง

โดยดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

วิลเลี่ยม เอ. ร๊อบสัน (William A. Robson) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ (William A. Robson, 1953, P. 574)

2.4.2 วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539, หน้า 26) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศ จะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัด ภารกิจที่จะต้องบริการ ให้กับชุมชนต่าง ๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้นหากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ก็สามารถมีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอ ที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบานี้เป็นการแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2. เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องที่ ย่อมมีความแตกต่างกัน การรอรับการบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียว อาจไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้น จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้

3. เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยปกครองท้องถิ่นขึ้นจึงมีความจำเป็น โดยให้อำนาจหน่วยการปกครองท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อ นำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจาก รัฐบาลไปให้บ้างแต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

4. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตย แก่ประชาชน จากการที่การปกครองท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือก เข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่

ที่แตกต่างกันนี้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดี

2.4.3 ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจปกครองและเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นจึงสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นคือรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าตนมีความเกี่ยวพันกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่นเกิดความรับผิดชอบ และหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝน ให้ประชาชนใช้ดุลพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่น นับได้ว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นจะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานท้องถิ่น เกิดความคุ้นเคยมีความชำนิชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป (ชูศักดิ์ เที่ยงตรง, 2518, หน้า 6-7)

2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตยประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื้องบน การปกครองตนเอง คือการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองซึ่งผู้บริหารท้องถิ่น นอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่นโดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชน ด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ (Referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึก ในความสำคัญของตนต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไข ปัญหาของท้องถิ่นของตน (อนันต์ อนันตกูล, 2521, หน้า 6-7)

นอกจากนี้ การปกครองตนเองในรูปของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงหรือ การกระจายอำนาจไปในระดับต่ำสุด คือ รากหญ้า (Grass roots) ซึ่งเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตยมีหลายองค์ประกอบ แต่องค์ประกอบสำคัญยิ่งยวดอันหนึ่ง ก็คือการขาดรากฐานในท้องถิ่น (ลิขิต ธีรเวคิน, 2525, หน้า 3)

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ การปกครองท้องถิ่นมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เนื่องจากความจำเป็นบางประการ ดังนี้ (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539, หน้า 28-29)

3.1 ภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีตามความเจริญเติบโตของบ้านเมือง

3.2 รัฐบาลมิอาจจะดำเนินการในการสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหาหรือจัดบริการโครงการในท้องถิ่นโดยรูปแบบที่เหมือนกัน ย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุด ท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาได้ดีกว่าผู้ซึ่งไม่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด

3.3 กิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้น ไม่เกี่ยวพันกับท้องถิ่นอื่น และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยส่วนรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่น ดำเนินการดังกล่าวเอง

ดังนั้น หากไม่มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลจะต้องรับภาระดำเนินการทุกอย่างและไม่แน่ว่าจะสนองความต้องการของท้องถิ่นทุกจุดหรือไม่ รวมทั้งจะต้องดำเนินการเฉพาะท้องถิ่นนั้น ๆ ไม่เกี่ยวพันกับท้องถิ่นอื่น หากได้จัดให้มีการปกครองท้องถิ่น เพื่อดำเนินการเองแล้ว ภาระของรัฐบาลก็จะผ่อนคลายไป รัฐบาลจะมีหน้าที่เพียงแต่ควบคุม ดูแลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้ท้องถิ่นมีมาตรฐานในการดำเนินงานยิ่งขึ้น

การแบ่งเบาภาระทำให้รัฐบาลมีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องที่สำคัญ หรือกิจการใหญ่ ๆ ระดับชาติอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม ความคับคั่งของภาระหน้าที่ต่าง ๆ ที่รวมอยู่ส่วนกลางจะลดน้อยลง ความคล่องตัวในการดำเนินงานของส่วนกลางจะมีมากขึ้น

4. การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการและปัญหาย่อมต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกจุดและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ก็ต้องเป็นผู้ที่รู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดี การบริหารงานจึงจะเป็นไปอย่างรวดเร็วและ มีประสิทธิภาพ ไม่ต้องเสียเวลาเสนอเรื่องขออนุมัติไปยังส่วนเหนือขึ้นไป ท้องถิ่นจะบริหารงานให้เสร็จสิ้นลงภายในท้องถิ่นนั่นเอง ไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารของประเทศในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยัง

ฝึกฝนทักษะทางการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย ในประเทศไทย ผู้นำทางการเมืองที่มีชื่อเสียง เช่น นายทองหยด จิตตะวีระ, นายสุรินทร์ เทพกาญจนา เป็นต้น ล้วนแต่มีผลงานจากการเป็นนายกเทศมนตรี หรือผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน จนสามารถประสบความสำเร็จเป็นนักการเมืองที่มีชื่อเสียงในระดับชาติ (วิญญู อังคณารักษ์, 2518, หน้า 98)

6. การปกครองท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การดำเนินงานพัฒนาชนบท ที่ผ่านมายังมีอุปสรรคสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทที่สัมฤทธิ์ผลนั้นจะต้องมาจากการริเริ่มช่วยตนเองของท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงกัน โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง มิเช่นนั้นแล้วการพัฒนาชนบทจะเป็นลักษณะ “หยิบยื่นยัดใส่ หรือกึ่งหยิบยื่นยัดใส่” เกิดความคาดหวังทุกปีจะมี “ลาภลอย” แทนที่จะเป็นผลดีต่อท้องถิ่นกลับสร้างลักษณะการพัฒนาแบบพึ่งพา ไม่ยอมช่วยตนเอง อันเป็นผลทางลบต่อการพัฒนาพื้นฐานระบอบประชาธิปไตย (ลิขิต ธีรเวคิน, 2528, หน้า 3-4) ดังนั้นการกระจายอำนาจจึงจะทำให้เกิดลักษณะการพึ่งตนเอง ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการพัฒนาชนบทอย่างยิ่ง

2.4.4 องค์ประกอบการปกครองส่วนท้องถิ่น

อุทัย หิรัญโต (2523, หน้า 22) กล่าวว่าระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 ประการ คือ

1. สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2. พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of Social Affair) ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ได้ ควรมีประชากร

ประมาณ 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหาร รายได้ และบุคลากร เป็นต้น

3. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการ ปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

5. การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

6. อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชา ของหน่วยงานทางราชการ

7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุง ท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยส่วนรวม โดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่ามีอิสระเต็มที่ทีเดียว คงหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น เพราะมิฉะนั้นแล้วท้องถิ่น จะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไป รัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแลอยู่ (อนันต์ อนันตกูล, 2521, หน้า 10)

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นเกิดขึ้นบนพื้นฐานของทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย โดยเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการทางการเมือง ซึ่งลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น จะเน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง โดยรัฐจะกำกับดูแลเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยส่วนรวมเท่านั้น

2.5 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำและผู้นำท้องถิ่น

2.5.1 แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำ

มีผู้ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำตั้งแต่กลางทศวรรษ 1970 และเริ่มนำไปสู่ทฤษฎีแนวทางการศึกษาภาวะผู้นำเชิงบูรณาการ ซึ่งเป็นความพยายามรวบรวมทฤษฎีเชิงคุณลักษณะทฤษฎีเชิงพฤติกรรมศาสตร์และทฤษฎีตามสถานการณ์ เพื่ออธิบายการมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตามที่มีประสิทธิผล โดยผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีภาวะผู้นำ ประกอบด้วยทั้ง 5 รูปแบบ (พิชายรัตนดิลก ณ ภูเก็ต, 2552, อ้างใน Burn, 1978) ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำเชิงบารมีศรัทธา (Charismatic Leadership) 2) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) 3) ภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Leadership) 4) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformation Leadership) และ 5) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสังคม (Social Change Leadership)

1. ภาวะผู้นำเชิงบารมีศรัทธา (Charismatic Leadership) เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง ในทัศนคติและข้อตกลงหลักของสมาชิกในองค์การและการสร้างความมีพันธะผูกพันกับวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยเฉพาะในสภาวะวิกฤติ โดยอาศัยคุณลักษณะหรือคุณภาพของผู้นำในด้านต่างๆ

จุมพล หนิมพานิช (2547, หน้า 6) กล่าวว่า แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) ให้คำจำกัดความของ คำว่า “อำนาจบารมี (Charismatic) หมายถึง คุณลักษณะพิเศษที่ดีเลิศอย่างหนึ่งนอกจากจะได้แยกบุคคลที่เป็นผู้นำออกจากความเป็นคนธรรมดาแล้ว ยังได้ทำให้ผู้นำนั้นเป็นบุคคลที่ประกอบไปด้วยคุณสมบัติและบารมีที่ดีไม่มีใครเหมือน เป็นบุคคลที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ มีความเฉลียวฉลาดเชื่อมั่นในตนเอง สามารถก่อให้เกิดความผูกพันทางจิตใจที่ล้ำลึกระหว่างตัวเขากับผู้ปฏิบัติตามสามารถที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคุณค่าและความเชื่อถือที่ยึดถือปฏิบัติกันมานาน ดังนั้นผู้นำแบบนี้จึงสามารถใช้อำนาจพิเศษนี้ ทำให้คนทั้งหลายหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเชื่อฟังปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจเพราะมีลักษณะที่จูงใจให้คนศรัทธาเชื่อถือ

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2548, หน้า 342) อ้างถึง เฮาส์ (House, 1977) ที่ให้คำอธิบายว่าภาวะผู้นำเชิงศรัทธาบารมี คือ บุคคลที่มีความรู้ความสามารถพิเศษในการทำให้เกิดผลงาน (Outcome) ที่สูง ขึ้นกว่าผลงานที่ควรเป็น ทั้งนี้เกิดจากการได้รับความร่วมมือเป็นพิเศษจากผู้ตามและถือว่าความคิด หรือความเชื่อของผู้นำคือสิ่งที่ถูกต้อง จึงทำให้เกิดการยอมรับผู้นำโดยปราศจากข้อสงสัยพร้อมที่จะ เชื่อฟังอย่างเต็มใจ มีความรับความผูกพันต่อผู้นำ มีความรู้สึกทางอารมณ์ต่อภารกิจของกลุ่มหรือ องค์การ โดยภาวะผู้นำแบบเกิดขึ้นจากพฤติกรรมที่ผู้ตามแสดงออกเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นรวม 9 ประการ

1. ผู้ตามแสดงความมั่นใจว่าความหรือความเชื่อของผู้นำคือสิ่งที่ถูกต้อง
2. ผู้ตามจะมีความเชื่อคล้ายกับผู้นำ

3. ผู้ตามจะแสดงการยอมรับผู้นำโดยปราศจากข้อสงสัยใด ๆ

4. ผู้ตามจะแสดงการให้ความรักและพึงพอใจต่อผู้นำ

5. ผู้ตามเต็มใจเคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้นำ

6. ผู้ตามพยายามเอาแบบอย่างหรือลอกเลียนแบบผู้นำ

7. ผู้ตามมีความรู้สึกร่วมทางอารมณ์ต่อพันธกิจร่วมกับผู้นำ

8. ผู้ตามพยายามยกระดับเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์การให้สูงขึ้น

9. ผู้ตามมีความรู้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือองค์การโดยแสดงออกด้วยการให้ความร่วมมือและมั่นใจว่าตนจะสามารถทำให้เป้าหมายของงานหรือองค์การบรรลุผลได้

พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต (2552, หน้า 193) กล่าวถึง คองเกอร และคานุงโก (Coger and Kanungo) แห่งมหาวิทยาลัย MC gill ว่าได้แสดงทัศนะและนิยามลักษณะผู้นำเชิงบารมี โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์และความสามารถในการถ่ายทอด (Vision and Articulation) ผู้นำบารมีจะนำเสนอเป้าหมายในเชิงอุดมคติ ซึ่งระบุถึงภาพในอนาคตที่ดีกว่าภาพปัจจุบัน ยิ่งมีความแตกต่างระหว่างเป้าหมายเชิงอุดมคติกับสถานภาพเดิมมากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้สาวกของเขาเชื่อว่าผู้นำมีวิสัยทัศน์ ด้วยภาษาที่ผู้อื่นเข้าใจง่าย และวิสัยทัศน์จะกลายเป็นสิ่งสร้างแรงดลใจ สร้างความใฝ่ฝันและจูงใจให้กับ ผู้ตามในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

2. การกล้าเสี่ยง (Personal Risk) ผู้นำบารมีเป็นบุคคลที่มีความกล้าได้กล้าเสีย พร้อมที่จะทุ่มเททรัพยากรจำนวนมหาศาล และพร้อมที่จะเสียสละสรรสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตนเองเพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

3. การมีความรับรู้ต่อสถานการณ์เร็ว (Environmental Sensitivity) ผู้นำแบบนี้สามารถประเมินสถานการณ์อย่างเป็นจริงได้ทั้งในขีดจำกัดและขีดความต้องการทรัพยากรที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

4. การรับรู้ถึงความต้องการของผู้ตาม (Sensitivity to Follower Needs) ผู้นำบารมีนี้จะสามารถรับรู้ทักษะและศักยภาพของผู้ตามได้เร็ว รู้ว่าผู้ตามคนใดควรทำงานลักษณะใด รวมทั้งรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกและความต้องการของผู้ตามได้อย่างรวดเร็ว และสามารถตอบสนองความต้องการเหล่านั้นได้อย่างทันต่อสถานการณ์

5. การมีพฤติกรรมที่แตกต่างจากคนธรรมดา (Unconventional Behavior) ผู้นำบารมีจะมีพฤติกรรมที่แปลกใหม่ ไม่เป็นไปตามกระแสหลักและท้าทายปทัฏฐานเดิมหากประสบความสำเร็จพฤติกรรมเหล่านี้จะนำมาซึ่งความตื่นเต้นยินดี และความชื่นชมในกลุ่มผู้ตาม

2. ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership)

ร็อบบินส์ (Robbins, 2003, PP. 344-345) กล่าวถึงผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ หมายถึง ความสามารถของผู้นำในการสร้างและสื่อสารภาพในอนาคตขององค์การที่ต้องการ โดยชี้ให้เห็นว่า องค์การจะเจริญเติบโตและมีสภาพดีขึ้นจากปัจจุบันอย่างน่าเชื่อถือ น่าสนใจและทำให้เป็นจริงได้และวิสัยทัศน์จะเป็นพลังในการขับเคลื่อนต้องการสร้างอนาคตขององค์การซึ่งในกระบวนการนี้ ประกอบทักษะ พรสวรรค์ และทรัพยากรจะถูกนำใช้อย่างเต็มที่เพื่อทำให้ภาพในอนาคตปรากฏเป็นจริง

สิปปนนท์ เกตุทัต (2540, หน้า 46) กล่าวว่า ผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ประกอบด้วยลักษณะ ดังนี้ คือ จะต้องมีวิสัยทัศน์ จะต้องวิเคราะห์การติดสินใจโดยมองอย่างนักมองภาพทั้งหมด สามารถวางนโยบายที่ชัดเจน จัดแผนงานแผนคน และแผนเงินให้เข้ากัน กระจายและมอบอำนาจเป็น รวมทั้งติดตามผลอย่างมีเป้าหมายมีทิศทางที่มุ่งผลประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นหลัก

แก้วตา ไทรงาม และประชุม โพธิกุล (2548, หน้า 4) ให้ความหมาย ผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ (กลยุทธ์) หมายถึง ผู้นำที่รับผิดชอบต่อความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมภายนอกกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และการนำวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ดังกล่าวไปปฏิบัติ หรือกล่าวได้อีกความหมายหนึ่ง คือ เป็นผู้นำที่ใช้แผนกลยุทธ์เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการองค์การไปสู่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2556, หน้า 150-151) ให้ความหมายของคำว่า ภาวะผู้นำเชิงยุทธ์หรือกลยุทธ์ หมายถึง ภาวะบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มองการณ์ไกลอย่างเป็นระบบ มีทักษะการคาดการณ์อนาคตได้อย่างถูกต้องแม่นยำและกำหนดวิธีการจัดการใหม่ไปจากเดิมในการจะใช้ขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องไปให้ถึง 2 สาขา

ผู้นำแบบนักวิสัยทัศน์เป็นผู้นำที่ใช้บุคลิกภาพและความสามารถพิเศษ (Charisma) ของตนเป็นเครื่องมือ เกิดอิทธิพลกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจขึ้นแก่ผู้ตามอยากให้ทำตามผู้นำ ทั้งนี้เพราะเกิดความเลื่อมใสศรัทธาต่อตัวผู้นำ ผู้นำแบบนี้บางคนเรียกว่า ผู้นำโดยบารมี เป็นผู้นำที่มีศิลปะในการพูด โน้มโน้มจิตใจให้ผู้ฟังมองเห็นภาพได้ชัดเจน และเชื่อว่าภาพในอนาคตที่ผู้นำพูดถึงนั้นสามารถไปถึงได้แน่นอน ถ้าร่วมใจกันทำอย่างที่ผู้นำต้องการ เนื่องจากผู้นำเป็นนักคิด นักพูดและนักวาดฝันถึงอนาคตที่เป็นไปได้ เราจึงเรียกผู้นำแบบนี้ว่า ผู้นำแบบนักวิสัยทัศน์ (Visionary Hero) ผู้นำแบบนี้จึงกล้าคิด กล้าทำ กล้าเปลี่ยนแปลง กล้าท้าทายทำในสิ่งที่แปลกใหม่ แม้ว่าจะกระทบต่อตำแหน่งสถานภาพของตนเองหรือคนอื่นก็ตาม ถ้าเชื่อว่าสิ่งที่ทำนั้นทำให้สังคมส่วนรวมดีขึ้น จึงเป็นผู้นำที่สามารถยกระดับคุณธรรมของลูกน้องให้สูงขึ้น จากการทำงานเพื่อได้ประโยชน์ส่วนตัวเพียงอย่างเดียว แต่มุ่งการได้รับประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นสำคัญอีกด้วย ผู้นำแบบนี้มักยกย่องเหมือนวีรบุรุษ (สุเทพ ศรีวัฒน์, 2549, หน้า 2)

วิสัยทัศน์ คือ ความสามารถคิดได้ว่าเป็นเสมือนความใฝ่ฝันถึงอนาคต และเป็นความทะเยอทะยานระดับสูงในแนวคิดเกี่ยวกับอนาคตที่ทุกคนในองค์การสามารถเชื่อถือได้ วิสัยทัศน์เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นสำหรับองค์การ ที่จะเป็นตัวชี้นำแนวทางการบริหารองค์การ และจะนำให้องค์การบรรลุเป้าหมายและผลสำเร็จได้

ผู้นำทุกคนที่ศักยภาพพอที่จะสร้างวิสัยทัศน์ในองค์การเกิดขึ้น ทำหน้าที่เสมือนผู้นำที่ทำหน้าที่ต้องนำผู้ร่วมงานทั้งหลายไปสู่สถานที่ใหม่ และมีความสามารถในการแปลเปลี่ยนวิสัยทัศน์กลายเป็นความจริง ด้วยเหตุนี้หนังสือต่าง ๆ ด้านภาวะผู้นำจึงต้องกล่าวถึงผู้นำว่า ต้องเป็นผู้สร้างวิสัยทัศน์ เป็นผู้รักษาความฝันขององค์การ และเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่สะท้อนอยู่ในวัตถุประสงค์ขององค์การ ผู้นำต้องเป็นผู้บริหารความฝัน (Manage the Dream) แห่งวิสัยทัศน์นั้น

มาแนสส์ (Manasse, 1986 อ้างใน สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2549, หน้า 7) ได้ให้นิยามวิสัยทัศน์ว่า เป็นพลังที่เกิดจากการหล่อหลอมความหมาย (Molds Meaning) ของทุกคนในองค์การนั้น และด้วยเหตุที่ฐานสำคัญของการเป็นผู้นำคือ ต้องเป็นผู้เชิงวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) ซึ่ง Manasse อธิบายเพิ่มเติมว่า วิสัยทัศน์ที่ผู้นำเกี่ยวข้องประกอบด้วยกับวิสัยทัศน์ 4 ประเภท ได้แก่

1. วิสัยทัศน์ขององค์การ (Organizational Vision) ซึ่งเกี่ยวข้องและครอบคลุมการมีภาพที่สมบูรณ์ขององค์การอย่างมีระบบ มีการระบุองค์ประกอบย่อย ๆ และสร้างความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยเหล่านั้น

2. วิสัยทัศน์เชิงอนาคต (Future Vision) เป็นวิสัยทัศน์ที่บ่งบอกถึงภาพที่สมบูรณ์ที่ควรเป็นในอนาคตขององค์การ รวมถึงรับรู้ว่าในสภาพแวดล้อมที่องค์การตั้งอยู่ในอนาคตนั้นเป็นอย่างไร และมีการทำหน้าที่ของส่วนต่าง ๆ ภายในองค์การในอนาคตเป็นเช่นไร

3. วิสัยทัศน์ส่วนบุคคล (Personal Vision) ได้แก่ วิสัยทัศน์ส่วนตัวของผู้นำที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าต่อองค์การ รวมทั้งการกระทำของบุคคลอื่นที่ช่วยผู้นำในการปฏิบัติการเพื่อให้องค์การสามารถเชื่อมโยงกับภาพที่เป็นวิสัยทัศน์ในอนาคตขององค์การ

4. วิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Vision) ได้แก่ แนวทางที่ทำให้เกิดการเชื่อมต่อระหว่างความเป็นจริงในปัจจุบัน (วิสัยทัศน์ปัจจุบันขององค์การ) กับความน่าจะเป็นไปได้ในอนาคต (วิสัยทัศน์ในอนาคตขององค์การ) ด้วยวิธีการที่เหมาะกับทั้งต่อองค์การและต่อตัวผู้นำด้วย

เสนาะ ติเยาว์ (2546, หน้า 183) กล่าวว่า ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) ต้องมีลักษณะดังนี้

1. ชอบให้มีการทำงานที่ท้ายทายให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิธีการและกระบวนการขึ้นใหม่ เป็นผู้ริเริ่มและส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มขึ้นใหม่ ๆ และให้เกิดการคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ

2. มีความกระตือรือร้น ส่งเสริมให้คนเกิดความคิดให้มีความมุ่งมั่นขยันทำงานอยู่ตลอดเวลา ทำให้คนสนใจสิ่งใหม่ ๆ และแนวคิดที่ก้าวหน้า

3. ช่วยเหลือบุคคลอื่นให้สามารถทำงานได้จริง โดยการทำงานเป็นทีมและส่งเสริมให้คนอื่นใช้ความรู้ความสามารถ และทุ่มเทความพยายามทุกอย่างให้กับงานได้อย่างเต็มที่

4. ทำตัวเป็นตัวอย่างให้คนอื่นเห็นเป็นต้นแบบ หรือเป็นแบบอย่างที่คนอื่นอยากทำตาม โดยแสดงให้เห็นถึงวิธีการทำงานอย่างถูกต้องและเหมาะสม

5. ประสบความสำเร็จ ผู้นำจะส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกมีกำลังใจกับเพื่อนร่วมงาน เพราะความสำเร็จของผู้นำทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความมุ่งมั่นทุ่มเทให้กับงานทั้งจิตและหัวใจ

ดังนั้น วิสัยทัศน์ของผู้นำจำเป็นต้องทำให้กลายเป็นสิ่งที่ร่วมกัน (Shared) ของบุคคลต่าง ๆ ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องในการทำให้วิสัยทัศน์นั้นเป็นจริง คุณลักษณะที่ดีของวิสัยทัศน์ คือ เน้นค่านิยม (Value Centered) สามารถทำให้เป็นจริงได้ (Realization) สร้างแรงดลใจ (Inspirational) และมีลักษณะพิเศษ (Unique) ที่แตกต่างจากองค์การอื่น วิสัยทัศน์ที่ดีจะเสนอทัศนะต่ออนาคตให้มีความชัดเจนและปฏิบัติได้สำหรับองค์การและสมาชิก วิสัยทัศน์ที่พึงปรารถนาจะสอดคล้องกับเวลาและสถานที่และสะท้อนลักษณะพิเศษขององค์การ สมาชิกองค์การจะต้องเชื่อว่าวิสัยทัศน์สามารถบรรลุและเป็นจริง วิสัยทัศน์ควรจะถูกรับรู้ในฐานะเป็นสิ่งที่ท้ายความสามารถทำได้ วิสัยทัศน์ที่มีการสื่อสารชัดเจนและมีจินตนาการที่ทรงพลังมีแนวโน้มทำให้ผู้ตามได้เข้าใจและยอมรับง่าย

3. ภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Leadership)

ภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงกระบวนการกำหนดทิศทางขององค์การ การสร้างและการนำไปสู่การปฏิบัติของวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ผู้นำตามทฤษฎีนี้เชื่อว่าการที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การนั้นไม่ใช่จะต้องอาศัยโชคช่วย แต่จะต้องเป็นผลจากการที่ต้องคอยติดตามสถานการณ์เปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์การ และอาศัยการประเมินซ้ำที่เป้าหมายและคุณค่าขององค์การ รวมทั้งการคาดการณ์ถึงอนาคตขององค์การในระยะยาว และการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อมุ่งสู่อนาคตที่พึงประสงค์นั้น ภาวะผู้นำแบบนี้บางที่นักวิชาการเรียกว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544, หน้า 206) กล่าวว่า การเป็นภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership) เป็นเรื่องผู้บริหารระดับสูง คล้ายคลึงกับภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นเป้าหมาย (Path-Goal Leadership) หรือภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ซึ่งเป็นภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงมากกว่าความคงที่ มีองค์ประกอบคุณลักษณะดังกล่าว คือ

1. มีความคิดความเข้าใจในระดับสูง (High-Level Cognitive Activity) ผู้นำที่มีความคิด ความเข้าใจในระดับสูง การคิดเชิงกลยุทธ์ต้องอาศัยทักษะความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้นในระดับสูง เช่น ความสามารถในการคิดเชิงมโนภาพ (Conceptually) ในการซึมซับและการรับรู้แนวโน้มของสิ่ง ต่าง ๆ จำนวนมาก ได้อย่างมีเหตุผล และมีความสามารถในการสรุปข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำไปกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการ ตลอดจนสามารถประมวลข้อมูลต่าง ๆ และเข้าใจถึงผลที่ตามมา

สำหรับองค์การที่มีปฏิกิริยากับสภาพแวดล้อมนี้ เรียกกว่าวิธีคิดเชิงระบบ (System Thinking) ในแต่ละองค์การจะประสบผลสำเร็จได้ ก็ต่อเมื่อองค์การนั้นมีผู้นำที่มีความสามารถในด้านความคิด ความเข้าใจ และการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์

2. สามารถนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ได้ (Gathering Multiple Input to Formulation Strategy) ผู้นำเชิงกลยุทธ์นั้นอาจเปรียบเทียบได้กับผู้ที่มาสมาธิสูงในการทำงานโดยอิสระและสามารถกำหนดอนาคตได้ ในทางปฏิบัติแล้วผู้นำก็จะปรึกษาหารือกับบรรดาผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย ซึ่งเป็นลักษณะความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกันเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ

3. มีความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต (Anticipating and Creating a Future) ซึ่งต้องอาศัยทักษะการคาดคะเนอนาคต ต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับอนาคต เป็นการคาดคะเนอย่างแม่นยำเกี่ยวกับความต้องการและทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับองค์การในอนาคต

4. มีวิธีคิดเชิงปฏิวัติ การเปลี่ยนแปลงอย่างสิ้นเชิง (Revolutionary Thinking) เป็นการใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ ซึ่งมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับคำว่าการสร้างสรรค์อนาคตใหม่ แนวความคิดเชิงปฏิบัติจึงเป็นเรื่องของแนวการจัดความคิดใหม่ ซึ่งสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์การมากกว่าการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย

5. การกำหนดวิสัยทัศน์ (Creating a Vision) คือ สภาพขององค์การที่ต้องการจะเป็นในอนาคต หรือเป็นเป้าหมายที่มีลักษณะกว้าง ๆ

ฟิงส์สไตน์ และฮามบริค (Finkelstein and Hambrick, 1996 อ้างใน สุเทพ พงศ์ศรีรัตน์, 2548, หน้า 7) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ ว่า หมายถึง ผู้นำหรือกลุ่มผู้นำระดับสูงที่มีความสามารถในการคาดการณ์ มีมุมมองระยะยาวและสร้างยืดหยุ่นให้องค์การบรรลุเป้าหมายโดยมีขอบเขตความรับผิดชอบทั้งองค์การ

ดังนั้น ลักษณะพื้นฐานสำคัญของภาวะผู้นำแบบนี้ ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการคาดหมายเหตุการณ์ มองอนาคตและสามารถสร้างจินตนาการได้ว่าองค์การในอนาคตจะมีรูปร่างหน้าตาอย่างไร สภาพแวดล้อมขององค์การในอนาคตจะเป็นอย่างไร พร้อมทั้งสามารถผลักดันองค์การให้ก้าวไปข้างหน้าเพื่ออนาคต รวมทั้งสร้างองค์การให้มีความยืดหยุ่น และต้องเปิดใจยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา เต็มใจรับฟังและเปิดรับระบบสารสนเทศระดับกว้างให้สามารถรับข้อมูลทั้งภายนอกและภายในองค์การ จากประชาชน ผู้รับบริการอื่น ผู้ที่ได้ผลกระทบ แม้แต่คู่แข่ง

4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformation Leadership)

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบนี้ มีการศึกษางานวิจัยในช่วงตั้งแต่ทศวรรษ 1980 เป็นการเปลี่ยนแปลงในกระบวนทัศน์ที่เน้นความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีการกระจายอำนาจหรือให้อำนาจผู้อื่น

มีคุณธรรม และกระตุ้นให้ผู้อื่นมีความเป็นผู้นำ และเป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงสิ่งที่ผู้นำทำแล้วประสบผลสำเร็จ หรือทำแล้วก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งใหม่ ๆ มากกว่าที่จะมุ่งอธิบายถึงการใช้คุณลักษณะของผู้นำเพื่อให้เกิดความศรัทธาและมีปฏิกิริยาจากผู้ตาม เพราะลักษณะสำคัญของภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนนี้ คือการมุ่งให้เปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิมที่เป็นอยู่ โดยกระตุ้นให้ผู้ตามได้ตระหนักถึงโอกาสหรือปัญหาและการร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในองค์การ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้ได้มีนักวิชาการให้ความหมายที่ต่างกัน ดังนี้

สำนักงานพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 31) ได้ระบุว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ผู้ที่วางแผนและทำให้เปลี่ยนแปลงนั้น เกิดขึ้นเป็นผู้ที่มีบทบาทดำเนินการต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงให้เป็นผลสำเร็จ รวมทั้งการควบคุม ดูแลกิจการต่าง ๆ ของการเปลี่ยนแปลงนั้นให้ดำเนินไปด้วยดี สอดคล้องกันเป็นผู้ประสานงานและตัวกลางในการสื่อสารระหว่างผู้อุปถัมภ์การเปลี่ยนแปลง ผู้สนับสนุนการเปลี่ยนแปลง และผู้ถูกเปลี่ยนแปลง ผู้สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงจะเห็นว่าผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นเสมือนคนกลางที่ต้องทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนเปลี่ยนแปลงทั้งการวางแผน การปรับแผนและดำเนินการ ทั้งนี้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับการเปลี่ยนแปลงหนึ่ง ๆ จะมีได้หลายคน โดยทำงานในลักษณะประสานกัน หัวหน้าทีมต่าง ๆ ที่ดูแลงานย่อย ๆ ก็จัดได้ว่าเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้วย

แบส (Bass, 1994, p. 345) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงว่าเป็นกระบวนการ ที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานและผู้ตาม โดยมุ่งเปลี่ยนแปลงความพยายามผู้ร่วมงานและผู้ตามให้สูงขึ้น กว่าความพยายามที่คาดหวังกว่าปกติ พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานและผู้ตามไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพมากขึ้น ทำให้ภาวะเกิดตระหนักรับรู้ในวิสัยทัศน์และภารกิจของทีมงานและขององค์ การจูงใจให้ผู้ร่วมงานและผู้ตามมองให้ไกลกว่าความสนใจของพวกเขาไปสู่ประโยชน์ขององค์การหรือสังคม ซึ่งกระบวนการที่ผู้นำอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานหรือผู้ตามนี้กระทำโดยผ่านองค์ประกอบพฤติกรรม เฉพาะของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 4 ประการ ดังนี้

1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized Influence of Charisma Leadership : I or CL) หมายถึง การที่ผู้นำประพฤติตัวเป็นแบบอย่างหรือเป็นโมเดลสำหรับผู้ตาม ผู้นำจะเป็นที่ยกย่อง เคารพ นับถือ ศรัทธา ไว้วางใจ และทำให้ผู้ตามเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้ร่วมงานกัน ผู้ตามจะพยายามประพฤติปฏิบัติเหมือนกับผู้นำ และต้องการเลียนแบบผู้นำของเขาสิ่งที่ผู้นำต้องปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงลักษณะนี้ คือ ผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์และสามารถถ่ายทอดไปยังผู้ตาม ผู้นำจะมีความสม่ำเสมอมากกว่าการเอาแต่อารมณ์ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ในสถานการณ์ที่เกิดวิกฤต เป็นผู้มีศีลธรรมและคุณธรรมสูง หลีกเลี่ยงที่จะใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน ผู้นำจะแสดงให้เห็นถึงความเฉียวฉลาด ความมีสมรรถภาพ ความตั้งใจ การเชื่อมั่นในตนเอง ความแน่วแน่ในอุดมการณ์ ความเชื่อและค่านิยมของเขาจะเสริมความภาคภูมิใจ ความจงรักภักดี และความมั่นใจของผู้ตาม

และทำให้ผู้ตามมีความเป็นพวกเดียวกับผู้นำ โดยอาศัยวิสัยทัศน์และการมีจุดประสงค์ร่วมกัน ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงรักษาอิทธิพลของตนในการบรรลุเป้าหมายและการปฏิบัติภาระหน้าที่ขององค์การ

2. การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration Motivation : IM) หมายถึง การที่ผู้นำประพฤติในทางที่จูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ตาม โดยการสร้างแรงจูงใจภายใน การให้ความหมายและ ความท้าทายในเรื่องงานของผู้ตาม ผู้นำจะกระตุ้นจิตวิญญาณของผู้ตามให้มีชีวิตและชีวามีการแสดงออกซึ่งความกระตือรือร้น โดยการสร้างเจตคติที่ดีและการคิดในแง่บวก ผู้นำจะสร้างและสื่อความหวังที่ผู้นำต้องการอย่างชัดเจน ผู้นำจะแสดงอุทิศตัวหรือความผูกพันต่อเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน จะช่วยให้ผู้ตามมองข้ามผลประโยชน์ของตนเพื่อวิสัยทัศน์และภารกิจขององค์การ ช่วยให้ผู้ตามพัฒนา ความผูกพันของตนต่อเป้าหมายระยะยาว และบ่อยครั้งพบว่าการสร้างแรงบันดาลใจนี้เกิดขึ้นผ่านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และการกระตุ้นให้สามารถจัดการกับปัญหาที่เผชิญได้ ส่วนการกระตุ้นทางปัญญาช่วยให้ผู้ตามจัดการกับอุปสรรคของตนเองและเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. การกระตุ้นทางปัญญา (Intelligence Stimulation : IS) หมายถึง การที่ผู้นำกระตุ้นผู้ตามให้ตระหนักถึงปัญญาหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหน่วยงานทำให้ผู้ตามมีความต้องการหาแนวทางใหม่ ๆ มาแก้ปัญหาในหน่วยงาน เพื่อหาข้อสรุปใหม่ที่ดีกว่าเดิม เพื่อทำเกิดสิ่งใหม่และสร้างสรรค์ โดยผู้นำมีการคิดและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการตั้งสมมติฐาน การเปลี่ยนกรอบการมองปัญหา และการเผชิญกับปัญหาเก่า ๆ ด้วยแบบวิถีทางใหม่ ๆ ในการพิจารณาปัญหาและการหาคำตอบของปัญหา มีการให้กำลังใจผู้ตามให้พยายามหาทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ ผู้นำมีการกระตุ้นให้ผู้ตามแสดงความคิดและเหตุผล และไม่วิจารณ์แม้ว่าจะแตกต่างไปจากความคิดของผู้นำ ทำให้ผู้ตามรู้สึกว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งท้าทายและเป็นโอกาสที่ดีที่จะแก้ปัญหาร่วมกันโดยผู้นำจะสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ตามว่าปัญหาทุกอย่างต้องมีวิธีการแก้ไข แม้บางปัญหาจะมีอุปสรรคมากมาย ผู้นำจะพิสูจน์ให้เห็นว่าสามารถเอาชนะอุปสรรคทุกอย่างได้ การจากการร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหาของผู้ร่วมงานทุกคน ผู้ตามจะได้รับการกระตุ้นให้ตั้งคำถามต่อค่านิยมของตนเอง ความเชื่อและประเพณี การกระตุ้นทางปัญญาเป็นที่สำคัญของการพัฒนาความสามารถของผู้ตาม ในการที่จะตระหนัก เข้าใจและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualization Consideration : IC) หมายถึง ผู้นำจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลในฐานะเป็นผู้นำให้การดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคลและทำให้ผู้ตามมีความรู้ว่ามีคุณค่าและมีความสำคัญ ผู้นำจะเป็นโค้ช (Coach) และเป็นที่ปรึกษาของผู้ตามแต่ละคน เพื่อการพัฒนาผู้ตาม ผู้นำจะเอาใจใส่เป็นพิเศษในความต้องการของปัจเจกบุคคลเพื่อความสัมฤทธิ์และเติบโตของแต่ละคน ผู้นำจะพัฒนาศักยภาพของผู้ตามและเพื่อนร่วมงานให้สูงขึ้น นอกจากนั้นผู้นำจะมีการปฏิบัติต่อผู้ตามโดยการให้โอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ สร้างบรรยากาศ

ของการให้การสนับสนุน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความจำเป็นและความต้องการ ประพฤติของผู้นำแสดงให้เห็นว่าเข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น บางคนได้รับกำลังใจมากกว่า บางคนได้รับอำนาจการตัดสินใจด้วยตนเองมากกว่า บางคนมีมาตรฐานที่เคร่งครัดกว่า บางคนมีโครงสร้างงานที่มากกว่า ผู้นำมีการส่งเสริมการสื่อสารสองทางและมีการจัดการด้วยการเดินดูรอบ ๆ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นการส่วนตัว ผู้นำมีความสนใจในความกังวลของแต่ละบุคคล ผู้นำจะมีการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ มีการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ผู้นำจะมีการมอบหมายงานเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้ตาม เปิดโอกาสให้ผู้ตามได้ใช้ความสามารถพิเศษอย่างเต็มที่ในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทายความสามารถ ผู้นำจะดูแลผู้ตามว่าต้องการคำแนะนำ การสนับสนุน และการช่วยให้ก้าวหน้าในการทำงานที่รับผิดชอบอยู่หรือไม่ โดยผู้ตามจะไม่แสดงความรู้สึกว่าเขากำลังถูกตรวจสอบ การช่วยให้ก้าวหน้าในการทำงานที่รับผิดชอบอยู่หรือไม่ โดยผู้ตามจะไม่รู้สึกว่าเขากำลังถูกตรวจสอบ

5. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสังคม (Social Change Model of Leadership : SCML) (สุเทพ พงศ์ศรีรัตน์, 2552, หน้า 175-177)

เนื่องจากปัญหาทางสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลกเกิดขึ้นมากมายและรวดเร็วต่อเนื่องทุกวัน ซึ่งล้วนมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมและเทคโนโลยี รวมทั้งโครงสร้างและกลยุทธ์การบริหารสู่ความสำเร็จ จึงเกิดความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ด้านภาวะผู้นำ จากภาวะผู้ตามแนวคิดเดิมที่เคยมีประสิทธิผลในอดีต มาสู่แนวคิดภาวะผู้นำใหม่ ทำให้นักวิชาการด้านภาวะผู้นำต่างเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องสร้างหรือพัฒนาผู้นำสมัยใหม่ให้มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมขึ้นรับมือปัญหาดังกล่าว โดยผู้นำไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีตำแหน่ง หรือหัวหน้า หรือผู้ที่ได้รับการยอมรับจากผู้อื่นเท่านั้น แต่ที่สำคัญกว่านี้ก็คือ ผู้นำเป็นผู้ที่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลเชิงบวกต่อความเป็นอยู่ที่ดีของผู้อื่น ของชุมชนและของสังคมโดยรวม โดยนิยามเหล่านี้อาจกล่าวได้ว่ามนุษย์ทุกคนมีศักยภาพพอที่จะเป็นผู้นำได้ กระบวนการผู้นำหรือภาวะผู้นำนั้นไม่สามารถอธิบายได้โดยง่าย เพียงแค่ดูจากพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้น ภาวะผู้นำยังเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ ในแง่ความร่วมมือของกลุ่มคนหรือระหว่างกลุ่มคนในการปฏิบัติภารกิจร่วมกัน บนฐานของความนิยมเหมือนกัน คือการทำงานเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกขึ้นแก่สังคม

จากฐานความเชื่อที่ว่า ผู้นำคือผู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) และภาวะผู้นำคือการทำงานร่วมกันในลักษณะของกลุ่มบุคคลที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทาสังคมขึ้น ดังนั้นโครงการพัฒนาผู้นำใด ๆ ที่มีฐานความเชื่อดังกล่าวจึงเน้นเรื่องค่านิยม (Values) สำคัญที่ใช้เป็นฐานการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ควบคู่กันไปกับการเรียนรู้ค่านิยมส่วนบุคคล เพื่อการเป็นผู้นำที่ดีต่อไป ด้วยเหตุนี้แนวคิดหรือหลักการสำคัญของรูปแบบภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

(Social Change Model of Leadership : SCML) นี้จึงมีความเชื่อที่ว่า ภาวะผู้นำเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงที่ส่งกระทบเชิงบวกต่อผู้อื่นและสังคม ภาวะผู้นำเป็นเรื่องของความร่วมมือร่วมใจกัน (Collaborative) เพื่อขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมาย ภาวะผู้นำเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับกระบวนการ (Process) มากกว่าเป็นเรื่องของตำแหน่ง (Position) ภาวะผู้นำเป็นเรื่องการเอาค่านิยมยึดเป็นฐาน (Value Based) นักศึกษา ประชาชน ทุกคน แม้ไม่มีตำแหน่งใด ๆ ก็มีศักยภาพที่จะเป็นผู้นำได้ การฝึกให้บริการ (Serve) แก่ผู้อื่น ถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง

ผลงานวิจัยทดลองของคณะวิชาการแห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ลอสแองเจลิส (UCLA) ซึ่งเริ่มโครงการตั้งแต่ปี ค.ศ. 1994 คือ โครงการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม (Social Change Model of Leadership : SCML) นั้นถือได้ว่าเป็นรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำแห่งศตวรรษที่ 21 เพราะมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ การหลอหลอมแนวคิดในการพัฒนาภาวะผู้นำเข้าไปอยู่ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงสังคม ที่เน้นส่งผลกระทบที่ดีงามต่อผู้อื่นและสังคมโดยรวม รูปแบบภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหรือ SCML มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ

1. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาภาวะผู้นำของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนานักศึกษาให้ตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเองและศักยภาพที่จำเป็นต่อการเป็นผู้นำที่ดี ในประเด็นดังต่อไปนี้

1.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง (Self Knowledge) เช่น ความรู้ระดับปรีชาสามารถ (Talent) ของตน เข้าใจค่านิยมสำคัญ (Values) และความสนใจ (Interest) ที่ตนมี และพัฒนาให้เป็นศักยภาพที่สำคัญและเหมาะสมต่อการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล เป็นต้น

1.2 ด้านสมรรถนะภาวะผู้นำ (Leadership Competencies) ได้แก่ ศักยภาพในการขับเคลื่อนตนเองและผู้อื่นในการทำงานและให้บริการเพื่อส่วนรวมร่วมกัน

2. เพื่อสร้างสรรค์และช่วยเอื้ออำนวย (Facilitate) ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกต่อสังคมขึ้น ทั้งระดับหน่วยงานและชุมชน โดยร่วมลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยให้การดำเนินการของหน่วยงานหรือชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิผลและอย่างมีความมนุษยธรรม

ด้วยเหตุนี้รูปแบบ SCML ดังกล่าวเกี่ยวข้องกับประเด็นที่เป็นค่านิยมสำคัญ คือ การพัฒนาทักษะทางด้านความร่วมมือร่วมใจ (Collaborative) ให้แก่ผู้เรียนเพื่อสร้างการพลังขับเคลื่อนร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกขึ้นในสังคม ดังนั้นนักศึกษาแต่ละคนจะต้องเข้ารับการเรียนรู้ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการทำงานภาคสนามเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ระดับตนเอง (Individual) ระดับกลุ่ม (Group) และระดับชุมชน สังคม โดยใช้ค่านิยมสำคัญ 7 ประการที่ ย่อด้วยอักษร C (The 7 C” s Model) ได้แก่

1. ระดับบุคคล ประกอบด้วย ค่านิยม 3 ประการ คือ

1.1 Consciousness Of Self หรือ ความเข้าใจตนเอง

1.2 Congruence หรือ การกระทำที่สอดคล้องทุกด้านภายในตน

1.3 Commitment หรือ ความยึดมันผูกพัน

2. ระดับกลุ่ม ประกอบด้วยค่านิยมหลักเพิ่มอีก 3 ประการ ได้แก่

2.1 Collaboration หรือความร่วมมือร่วมใจ

2.2 Common Purpose หรือ การมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน

2.3 Controversy With Civility หรือสามารถขัดแย้งกันได้แต่ต้องสุภาพ

3. ระดับชุมชน สังคม ประกอบด้วย 1 ค่านิยมคือ Citizenship หรือความสำนึกในการเป็นสมาชิกหรือพลเมืองที่ดี และท้ายสุดคือ การเปลี่ยนแปลง หรือ Change ซึ่งเป็นศูนย์รวมที่เกิดขึ้นจากความสำเร็จของการดำเนินการของค่านิยมทั้งเจ็ดประการ (The 7 C' s Model) ดังกล่าว หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงหรือ Change ก็คือ เป้าหมายสูงสุดที่เป็นผลรวมที่ได้มาจากกระบวนการสร้างภาวะผู้นำดังกล่าว เพื่อทำให้โลกหรือสังคมน่าอยู่ ดีงามต่อเราและผู้อื่น

2.5.2 แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำท้องถิ่น

1. ความหมายของผู้นำท้องถิ่น

บุญทัน ดอกไธสง (2546, หน้า 266) ได้กล่าวว่า ผู้นำท้องถิ่น (Leader) หมายถึง การนำและช่วยเหลือให้กลุ่มสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้มีการเขียนชื่อผู้นำแตกต่างกัน ออกไปตามลักษณะงานและองค์การที่อยู่ เช่น ผู้บริหาร ผู้จัดการ ประธานกรรมการ ผู้อำนวยการ อธิการบดี ผู้บัญชาการเหล่าทัพ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน เจ้าคณะจังหวัด เจ้าอาวาส ปลัดกระทรวง คณบดี ฯลฯ

สุทธิชา ศรีหนูสุด (2563, หน้า 6) ได้กล่าวว่า ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งได้รับการยอมรับจากกลุ่ม (ผู้ตาม) ให้มีอำนาจหรืออิทธิพลต่อการกำหนดทิศทางและการดำเนินงานของกลุ่ม โดยมีเป้าหมายบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2548, หน้า 2) ได้กล่าวว่า ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง ผู้ที่มีศิลปะที่มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น นำบุคคลเหล่านั้นไปโดยได้รับความไว้วางใจ และเชื่อใจอย่างเต็มที่ อีกทั้งยังได้รับความเคารพนับถือ ความร่วมมือและความมั่นใจจากผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างจริงจัง

สุเมธ แสงนิ่มนวล (2552, หน้า 3-4) ได้กล่าวว่า ผู้นำท้องถิ่น (Leader) หมายถึง ลักษณะ 3 ประการ ดังนี้ 1) มีความสามารถชักจูงผู้อื่นให้คล้อยตามได้ 2) มีสถานการณ์เป็นตัวกำหนด 3) มีการเลือกตั้ง ทำให้ได้รับการยอมรับ จากความหมายในประการแรก ผู้นำต้องสามารถจูงใจให้คนทำหรือไม่ทำอะไรตามที่ต้องการด้วยความเต็มอกเต็มใจได้ เช่น ผู้นำด้านลัทธิความเชื่อหรือผู้นำกลุ่มคนที่รวมตัวกันขึ้นจากการชักจูงให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งทางการเมืองหรือเพื่อทำประโยชน์ต่อสังคม ประการที่สองสถานการณ์จะเป็นตัวกำหนดว่าใครจะเป็นผู้นำในสถานการณ์นั้น ๆ เช่น บนรถเมล์ที่เรานั่ง จะถือว่าคนขับเป็นผู้นำ ส่วนผู้โดยสารเป็นผู้ตาม เขาขับให้เรานั่ง แสดงว่าเราเต็มใจไปกับเขา เพราะถ้าไม่เต็มใจ เราคงไม่นั่งให้เขาขับพาเราไปในที่ต่าง ๆ

เช่นเดียวกับไกด์ที่เรายินยอมให้ เป็นผู้นำเที่ยวในสถานที่ที่เราไม่เคยไป เป็นต้น ประการที่สาม มีการเลือกตั้ง คือ ผ่านการเลือกของกลุ่มคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป จนถึงกลุ่มคนขนาดใหญ่ ซึ่งตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย เราจะถือเอาจากบุคคลที่เสียงส่วนใหญ่ลงมติเลือกให้เขาเป็นผู้นำ เกี่ยวกับคำว่าผู้นำนี้ องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นศาสดาของศาสนาพุทธก็ถือได้ว่าเป็นตัวอย่างของผู้นำในระดับโลก จนได้รับการ เรียกขานว่า นายโก หรือนายก ซึ่งแปลว่า ผู้นำ

ชุตินันท์ แดงสกล (2556, หน้า 11) ได้กล่าวว่า ผู้นำท้องถิ่น คือ ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็น ทางการให้มีตำแหน่งเป็นหัวหน้า โดยมีอำนาจตัดสินใจในการกำหนดปัญหา วางแผน และรับผิดชอบต่อความอยู่รอดหรือการพัฒนาขององค์การ

สถาบันพระปกเกล้า (ผู้บริหารท้องถิ่น, http://wiki.kpi.ac.th/index.php, 12 กันยายน 2565) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้บริหารท้องถิ่น หมายถึง นายกองค์การ บริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายก องค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และหมายความ รวมถึงคณะผู้บริหารท้องถิ่น จากความหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่ากฎหมายได้บัญญัติให้ผู้บริหารท้องถิ่น หมายถึงแต่เฉพาะนายกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น จะไม่ครอบคลุมถึงตำแหน่งอื่น อย่างไรก็ดีในทางกฎหมายบัญญัติให้หมายความรวมถึงคณะผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองด้วย เนื่องจากเดิมพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ได้กำหนดรูปแบบการบริหารเทศบาลเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบคณะเทศมนตรีและรูปแบบนายกเทศมนตรี และต่อมาพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้เหลือเพียงรูปแบบนายกเทศมนตรี โดยให้นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ดังนั้นในบริบทปัจจุบันจึงทำความเข้าใจได้ว่า ผู้บริหารท้องถิ่น หมายถึงนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น ไม่ได้หมายความรวมถึงผู้ช่วยเหลืออื่น ได้แก่ รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เลขานุการ และที่ปรึกษาของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนไม่ได้หมายความรวมถึงผู้บริหารในส่วนของข้าราชการประจำ อาทิ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการสำนัก/กองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของ ข้าราชการและพนักงานของท้องถิ่นแต่อย่างใด

อรวรรณ แก้วมาตย์ (2564, หน้า 9) กล่าวว่า ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง ผู้ที่สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ ผู้นำที่ดีต้องมีความสามารถในการตัดสินใจที่ดี สามารถสร้างและสื่อสาร วิสัยทัศน์ที่ชัดเจนได้ และสามารถชักจูงผู้ติดตามไปสู่เป้าหมายร่วมที่ผู้นำคนเดียวไม่สามารถทำได้ เป็นผู้มีความสามารถชักจูงผู้อื่นให้คล้อยตามได้

2. ความสำคัญของผู้นำท้องถิ่น

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539, หน้า 28-29) ได้กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการ ปกครองท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญในทางการเมือง

การปกครองของชุมชนต่าง ๆ เฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีการปกครองระบบประชาธิปไตย ซึ่งกล่าวในทางทฤษฎีและแนวความคิดทางปกครอง จะเห็นได้ว่ารัฐบาลซึ่งเป็นกลไกในการบริหารการปกครองของรัฐนั้น ย่อมมีภาระหน้าที่อย่างมากมายในการบริหารประเทศให้ประชาชนได้รับความสุข ความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต (Well Being) อีกทั้งความมั่นคงแห่งชาติทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (National Security) แต่ย่อมเป็นไปไม่ได้ที่รัฐบาลจะดูแลและจัดทำบริการให้กับประชาชนได้ทั่วถึง ทุกชุมชนของประเทศ เพราะอาจจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินงาน การที่อาจจะไม่ สนองตอบต่อความต้องการของแต่ละชุมชนได้ และรวมทั้งข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณ (Budget) และตัวบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ดำเนินงานให้ทั่วถึงได้ เมื่อเป็นดังนี้ การลดภาระของรัฐบาลโดยการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเพื่อการสนองตอบต่อความต้องการของชุมชน จะได้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และตรงกับความมุ่งประสงค์ของชุมชนนั้น ๆ จึงเป็นผลให้การปกครอง ท้องถิ่นมีบทบาทและความสำคัญเกิดขึ้น ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นสามารถสรุปได้ ดังนี้

(1) เป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

(2) ทำให้ประชาชนรู้จักท้องถิ่นการปกครองตนเอง (Self - Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื้องบน โดยเป็นการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง

(3) เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เนื่องจากภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวางนับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ขณะที่แต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน ทั้งนี้การแบ่งเบาภาระดังกล่าวทำให้มีความคล่องตัวในการดำเนินงานของรัฐบาลจะมีมากขึ้น

(4) สามารถสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ (5) เป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองและการบริหารของประเทศในอนาคต

(5) ยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

อัญธิชา มั่นคง (2558, หน้า 908) การปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการบริหารราชการแผ่นดินไทย เนื่องมาจากการปกครองท้องถิ่นถือเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมือง อันจะนำไปสู่ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชน รู้จักการปกครองตนเอง เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น

ชุตินันท์ แดงสกล (2556, หน้า 10) ได้กล่าวว่า ผู้นำท้องถิ่นนั้นมีความสำคัญในองค์กรปัจจุบัน ไม่ว่าผู้นำนั้นจะจำกัดอยู่ในระดับครอบครัว องค์กรหรือประเทศชาติ ผู้นำนั้นเปรียบเสมือนเข็มทิศที่ชี้บ่งบอกทางของความเจริญหรือความเสื่อม ความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำยังเป็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งเสริมสร้างให้ผู้บริหารในระดับต่าง ๆ ในฐานะหัวหน้างานสามารถควบคุมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมาย นโยบาย แผนงาน หรือความต้องการของหัวหน้างาน ดังนั้นองค์กรทุกองค์กรจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำ เพื่อที่จะนำองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์และนำไปสู่ความสำเร็จตามนโยบายขององค์กร

พิชญ์ณิฐา พรรณศิลป์ และคณะ (2560, หน้า 4–5) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในการบริหารองค์กร เพราะผู้บริหารเป็นผู้นำ เป็นผู้กำหนดนโยบายกำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผน และกำหนดเป้าหมายตลอดจนวิธีการดำเนินงาน เปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางเพื่อให้การบริหารองค์การบรรลุผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของรัฐ และจะต้องรับผิดชอบในการดำเนินงานกิจการต่าง ๆ มีส่วนรับผิดชอบ ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งการติดตามผลการปฏิบัติงาน การปรับปรุงคุณภาพ ผู้บริหารมืออาชีพต้องสร้างวัฒนธรรม โดยการให้รางวัลแก่ผู้ที่ทำงานประสบผลสำเร็จและนำไปสู่การพัฒนาตนเอง คิดได้เอง ตัดสินใจได้เอง พัฒนาได้เอง ของผู้ร่วมงานทุกคน ผู้บริหารต้องแสดงออกอย่างชัดเจนและสม่ำเสมอเกี่ยวกับวัฒนธรรมขององค์การเพื่อให้ผู้ร่วมงานเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติ จนสามารถเลือกการกระทำที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ผู้บริหารจึงต้องสร้างความรู้สึกประสบความสำเร็จให้แก่บุคลากรแต่ละคนและทุกคน จนเกิดภาพความเป็นผู้นำในทุกระดับ และนำไปสู่องค์การแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

อรวรรณ แก้วมาตย์ (2564, หน้า 10) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในการบริหารองค์กร เพราะผู้บริหารเป็นผู้นำ เป็นผู้กำหนดนโยบาย กำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผนและกำหนดเป้าหมายตลอดจน วิธีการดำเนินงาน ในฐานะหัวหน้างานสามารถควบคุมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมาย นโยบาย แผนงาน หรือความต้องการของหัวหน้างาน ในการปกครองของชุมชนต่าง ๆ มีภาระหน้าที่อย่างมากมายในการบริหารให้ประชาชนได้รับความสุขความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต อีกทั้งความมั่นคงแห่งชาติทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

3. คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น

ยงยุทธ์ เกษสาคร (2544, หน้า 68-69) ได้กล่าวว่า ผู้นำท้องถิ่นมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1) ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้นำ ได้แก่ ผู้นำที่มุ่งแสวงหามรรควิธีที่จะนำผู้ร่วมงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานตามที่กำหนดไว้

2) การแสดงออกในรูปของพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ เช่น ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ความสามารถในการตัดสินใจ กล้าคิด กล้าทำ มีความรับผิดชอบและมี วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เพื่อก่อให้เกิดผลในแง่ของความมีพลังอำนาจและอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน

3) การแสดงออกซึ่งศักยภาพ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้นำที่มีความเป็นผู้นำสูงจะต้องสามารถแสดงบทบาทในการนำด้วยบารมี และความมีอิทธิพลเหนือกลุ่มบุคคลอื่นได้ในทุกสถานการณ์

4) ความเป็น ผู้นำเป็นสิ่งที่ฝึกฝนอบรมพัฒนาให้เกิดขึ้นได้จากประสบการณ์ การเรียนรู้ ดังเช่น ผู้นำที่สำเร็จการอบรมจากสถาบันพัฒนาผู้บริหาร หรือผู้นำที่ผ่านการอบรมในสาขาวิชาเฉพาะ มีความรู้ความชำนาญ ในด้านเทคนิคสูง (Technical Skill) เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม เป็นต้น

5) ผู้นำที่ดีจะต้องสามารถสร้างความจงรักภักดีให้เกิดในจิตสำนึกของบุคลากรต่อหน่วยงาน สร้างความพึงพอใจด้วยการใช้ศักยภาพ อย่างเต็มที่ให้เกิดขึ้นแก่ผู้ร่วมงานได้จนสามารถสร้างทีมงานได้อย่างมั่นคง

อรณิชชา ทศตา และคณะ (2558, หน้า 544) บุคคลบางคนเกิดมาพร้อมด้วยลักษณะบางประการที่จะช่วยสนับสนุนภาวะผู้นำ คือ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะด้านสังคมและคุณลักษณะด้านกายภาพ อาทิ การตัดสินใจ การมีความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา การรู้จักประนีประนอม การใช้ศิลป์ในการบริหารและการมีความเลื่อมใสศรัทธาของบุคคลด้วย

พระธรรมปิฎก (2546, หน้า 3) ได้สรุปไว้ว่า คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นในยุคปัจจุบันที่สังคมต้องการไว้ ดังนี้ 1) มีความเฉลียวฉลาดในการตัดสินใจปัญหาที่เกิดขึ้นและผ่านพ้นปัญหาเหล่านั้นได้อย่างดี 2) มีวุฒิภาวะทางสังคมสูง สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สังคมยอมรับและยกย่องนับถือ 3) เป็นผู้มุ่งหวังความสำเร็จ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่ท้อถอยในการทำงาน 4) มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถติดต่อกับคนได้ทุกคน 5) มีอำนาจในการปฏิบัติงานและการใช้อำนาจเหล่านั้นด้วยความเป็นธรรม ใช้เหตุใช้ผลในการทำงาน ไม่ใช้อารมณ์ของตนเป็นที่ตั้ง ไม่มีอคติกับผู้ใด

ชุตินันท์ แดงสกล (2556, หน้า 12) ได้กล่าวว่า ประเภทของผู้นำหรือแบบของผู้นำจะชี้ให้เห็นพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ของผู้นำที่สะท้อนให้เห็นถึงการบริหารงานในองค์การได้เป็นอย่างดีซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ทำการศึกษาและจัดแบ่งประเภทของผู้นำโดยพิจารณาถึงรายละเอียด 2 ประการคือ

1. พิจารณาจากการที่ผู้นำได้มาซึ่งอำนาจ จากการศึกษาพบว่าในการปกครองบังคับบัญชานั้นบางคนประสบความสำเร็จสามารถครองใจ เอาชนะใจคนอื่นจนบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานได้นั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับอำนาจที่มาจากตัวบทกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว ยังต้องมีอำนาจอย่างอื่นมาประกอบอีก การศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับอำนาจผู้นำนี้ Max Weber ได้จำแนกที่มาของอำนาจไว้ 3 แบบ คือ

1) ผู้นำตามกฎหมาย (Legal Leaders) เป็นผู้นำที่มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าโดยกฎหมายซึ่งมีอำนาจและความรับผิดชอบที่กฎหมายระบุไว้

2) ผู้นำที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว (Charismatic Leaders) เป็นผู้นำที่ได้อำนาจมาด้วยบารมีของตนเอง

3) ผู้นำเป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Leaders) เป็นผู้นำเพราะอยู่ในตำแหน่งที่เป็นที่เคารพอย่างยิ่ง

2. พิจารณาจากที่ผู้นำใช้อำนาจเป็นการพิจารณาถึงลักษณะของการใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารงานของผู้นำต่อผู้ร่วมงาน การพิจารณาตามแนวนี้ ได้จำแนกไว้ 3 แบบ คือ

1) ผู้นำแบบเผด็จการ (The Autocratic Leader) เป็นผู้นำที่ยึดมั่นในความคิดของตนเองเป็นใหญ่ ไม่คำนึงถึงคนอื่น เน้นการออกคำสั่ง มุ่งแต่งานเป็นสำคัญ โดยไม่คำนึงถึงจิตใจของผู้ปฏิบัติงาน

2) ผู้นำแบบประชาธิปไตย (The Democratic Leader) เป็นผู้นำที่ใช้อำนาจโดยคำนึงถึงความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ ให้โอกาสแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน

3) ผู้นำแบบตามสบาย (The Laissez-faire or Anarchic Leader) ผู้นำประเภทนี้ปล่อยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานกันตามสบาย ให้อิสระเต็มที่ในการวินิจฉัยสั่งการ มีการควบคุมตรวจตราน้อยมาก

พิชญ์ณิฐา พรรณศิลป์ และคณะ (2560, หน้า 6) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารท้องถิ่น ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีภาวะผู้นำมีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจร่วมมือหรือให้การสนับสนุน เป็นนักประสานความเข้าใจของทุกฝ่าย สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานประโยชน์ให้เกิดกับองค์กรได้

2. มีเมตตาธรรม ไม่มีอคติ หรือ ฉันทาคติ นักบริหารที่เป็นผู้นำขององค์กรยังต้องรู้จักสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ต้องรู้จักแสดงน้ำใจกับเพื่อนร่วมงานและลูกน้องในโอกาสอันสมควร และสิ่งที่สมควรที่จะต้องมีอย่างยิ่งคือความรู้จักอดกลั้นและอดทน ทั้งทางอารมณ์และจิตใจ สุดท้ายคือการรู้จักให้อภัย ถ้าผู้บริหารมีเมตตาธรรมรู้จักให้อภัย จะทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน

3. ต้องอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้องในการทำงาน ถ้ามีหลักการที่ชัดเจนการทำงานก็จะง่ายสะดวกรวดเร็วขึ้น มีความเป็นธรรมและตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ได้แม่นยำ

4. รอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัย เพราะการมีข้อมูลที่ดีช่วยให้การตัดสินใจถูกแม่นยำขึ้น จึงต้องรู้ลึก รู้รอบ รู้กว้าง รู้ไกล กระตือรือร้นอยู่เสมอ เป็นนักอ่านขยันใฝ่หาความรู้ ช่างสังเกต รู้จักฟัง

5. รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ทันสมัยรู้ว่าขณะนี้ตนเป็นใคร มีบทบาทและมีอำนาจหน้าที่อย่างไร เพื่อที่จะสวมบทบาท และแสดงบทบาทตามอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีอยู่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่เข้าไปก้าวก่ายงานในหน้าที่รับผิดชอบของคนอื่น

6. รู้จักประนีประนอมและยืดหยุ่น จะช่วยลดความขัดแย้ง และขจัดปัญหาอุปสรรคในการทำงานได้มากขึ้น

วิไลพร ไชยโย (2559, หน้า 24–25) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น หมายถึง บุคลิกภาพ ความสามารถเฉพาะบุคคล และความสนใจของแต่ละบุคคล ที่แสดงออกถึงความเป็นตัวตนของแต่ละบุคคล พฤติกรรมของผู้นำในการนำกลุ่มให้ปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ได้ผลดียิ่งขึ้น หรือให้ได้ผลเกินความคาดหวัง ผู้นำจะต้องแสดงความเป็นผู้นำทั้ง 2 ลักษณะร่วมกัน คือ ความเป็นผู้นำเชิงเป้าหมายและความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป โดยทิศทางการแสดงพฤติกรรมความเป็นผู้นำจะออกมาในสัดส่วนของความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูปหรือเชิงเป้าหมายมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร ได้แก่ เศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงในสังคม วัฒนธรรม และประเพณีของแต่ละท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมภายในองค์กร ได้แก่ งาน เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และวัฒนธรรมองค์กร และคุณลักษณะส่วนตัวของผู้นำเอง ได้แก่ บุคลิกภาพ ความสามารถเฉพาะบุคคล และความสนใจของแต่ละบุคคล

อรวรรณ แก้วมาตย์ (2564, หน้า 14) คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ควรมีลักษณะมีภาวะผู้นำ มีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจ มีเมตตา ไม่มีอคติ รู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และต้องอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้องในการทำงาน มีความรอบรู้ และมีข้อมูลที่ทันสมัย แสดงบทบาทตามอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีอยู่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีความเฉลียวฉลาดในการตัดสินใจ และสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเป็นธรรม ใช้เหตุและใช้ผลในการทำงาน ไม่ใช้อารมณ์ของตนเป็นที่ตั้ง และไม่มีอคติกับผู้อื่น

2.6 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลบางศาลา

2.6.1 ข้อมูลทั่วไป

1. ประวัติ

ตำบลบ้านเพิง ในสมัยก่อนเมื่อประมาณ 200 ปี สภาพโดยทั่วไปเป็นป่ารกร้าง ชาวบ้านเป็นคนไทยและจีนได้มาจับจองที่ แผ้วถางป่าทำนาได้มาปลูกเรือนอาศัยอยู่ตามริมคลองหอยกัน โดยทำเป็นเพิงจากเป็นแนวตามคลองและตามทุ่งนา จึงเรียกชื่อว่า "บ้านเพิง" ต่อมาได้ตั้งชื่อเป็นตำบลบ้านเพิง ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอปากพนัง มีหมู่บ้านจำนวน 8 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1

บ้านบางแรด หมู่ 2 บ้านบุญล้อม หมู่ 3 บ้านหนองสีพรหม หมู่ 4 บ้านหมาก หมู่ 5 บ้านบางหมัน หมู่ 6 บ้านเพิง หมู่ 7 บ้านท่าพญา หมู่ 8 บ้านบางฉัตร

2. ด้านกายภาพ

2.1 ที่ตั้งของตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของที่ว่าการอำเภอปากพนัง จังหวดนครศรีธรรมราช โดยที่มีระยะทางห่างจากที่วาการอำเภอปากพนังประมาณ 7 กิโลเมตรและ ตั้งอยู่ห่างจากศาลากลางจังหวดนครศรีธรรมราช เป็นระยะทางประมาณ 37 กิโลเมตร โดยที่มีอาณาเขต ติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ จดกับ ตำบลบางพระ

ทิศตะวันออก จดกับ ตำบลท่าพญาและอ่าวไทย

ทิศตะวันตก จดกับ ตำบลปากแพรกและแม่น้ำปากพนัง

ทิศใต้ จดกับ ตำบลปากแพรก

2.2 ลักษณะภูมิประเทศ มีลักษณะพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบชายฝั่งทะเล น้ำทะเลเคยท่วมถึงมาก่อน พันลาดเทจากทางตะวันตกไปทางตะวันออกจนจรดอ่าวไทย

2.3 ลักษณะภูมิอากาศ มี 2 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน อยู่ระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน มีอากาศร้อนตลอดฤดูกาล และฤดูฝน อยู่ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึง มกราคม

2.4 ลักษณะของดิน ลักษณะของดินในพื้นที่เป็นดินร่วน ดินเหนียว พื้นราบเหมาะแก่การเพาะปลูกข้าวและพืชผัก

3. ด้านการเมือง/การปกครอง

3.1 เขตการปกครอง ตำบลบ้านเพิง ประกอบด้วยจำนวนหมู่บ้าน 8 หมู่บ้าน

3.2 การเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน มีจำนวน 8 หมู่บ้าน หากมีการเลือกตั้ง ในสมัยถัดไป ผู้บริหารท้องถิ่น (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) จำนวน 1 คน รองนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล จำนวน 2 คน จะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละ 1 คน 8 หมู่บ้าน รวมเป็น 8 คน

4. ประชากร องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง มีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 2,964 คน แยกเป็นชาย 1,473 คน หญิง 2,964 คน และ มีครัวเรือนทั้งสิ้น 876 ครัวเรือน (ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2564)

5. สภาพทางสังคม

5.1 การศึกษา มีโรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 2 แห่ง ได้แก่

1. โรงเรียนวัดแจ้ง อยู่ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 2 จำนวนนักเรียน 20 คน
2. โรงเรียนบ้านบางแรด อยู่ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 1 จำนวนนักเรียน 40 คน

5.2 สาธารณสุข มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเพิง 1 แห่ง

6. ระบบเศรษฐกิจ ประชาชนส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80 ประกอบอาชีพทำการเกษตรกรรมได้แก่ ทำนา ปลูกผัก ทำบ่อกุ้ง ทำบ่อปลา ที่เหลือประกอบอาชีพส่วนตัวและรับจ้าง

6.1 การเกษตร การประกอบอาชีพของประชาชนในเขตตำบลบ้านเพิง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ซึ่ง เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ได้แก่ การปลูกข้าว เป็นการเพาะปลูกข้าวแบบดั้งเดิม โดยอาศัยน้ำ จากธรรมชาติเป็นสำคัญ และการเลี้ยงสัตว์ เช่น เลี้ยงไก่ หมู กุ้ง ปลาฯลฯ และมีการทำประมง เป็นต้น

6.2 การประมง เป็นการประมงขนาดเล็ก ประชาชนจะไปหาสัตว์น้ำตามชายฝั่งทะเล และเป็นส่วนน้อย

6.3 การปศุสัตว์ มีการประกอบอาชีพการปศุสัตว์ เช่น การเลี้ยงวัว การเลี้ยงไก่ ฯลฯ แต่มีเป็นส่วนน้อย

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักโพชฌงค์

แม่ชีสุภาพรรณ กลิ่นนาค (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **“การสร้างสุขภาวะของชีวิตตามแนวโพชฌงค์”** ผลการวิจัย พบว่า

1. การสร้างสุขภาวะของชีวิต ความหมายทั่วไป หมายถึง สุขกาย สุขใจ ความหมายด้านสาธารณสุข อธิบายว่า สุขภาวะเป็นสิ่งที่บุคคลต้องสร้างด้วยตนเอง ทางพุทธศาสนา หมายถึง สุขภาวะที่ปลอดทุกข์ มีการส่งเสริมและสร้างร่างกายแข็งแรงผ่องใส จิตใจเป็นสุข มีความเมตตา มีสติ มีสมาธิ อยู่รวมกันในสังคมด้วยดี มีสันติภาพ มีปัญญาเข้าถึงความจริงทั้งหมด ลดละความเห็นแก่ตัว มุ่งถึงความสุขสูงสุด

2. หลักโพชฌงค์ในพระพุทธศาสนา โพชฌงค์ คือธรรมที่เป็นองค์แห่งการตรัสรู้ หรือข้อปฏิบัติเพื่อยังวิชชาและวิมุตติให้สมบูรณ์มี 7 ประการ ดังนี้ 1) สติสัมโพชฌงค์ องค์แห่งการรู้แจ้ง คือ สติ 2) ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ องค์แห่งการรู้แจ้ง คือ การหยั่งเห็นธรรม 3) วิริยสัมโพชฌงค์ องค์แห่งการรู้แจ้ง คือ ความเพียร 4) ปีติสัมโพชฌงค์ องค์แห่งการรู้แจ้ง คือ ความอิ่มใจ 5) ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ องค์แห่งการรู้แจ้ง คือ ความสงบ 6) สมาธิสัมโพชฌงค์ องค์แห่งการรู้แจ้ง คือ ความตั้งมั่น 7) อุเบกขาสัมโพชฌงค์ องค์แห่งการรู้แจ้ง คือ ความวางเฉย โพชฌงค์ทั้ง 7 นี้ เมื่อปฏิบัติอย่างถูกต้อง ครบถ้วนจะนำไปสู่การดับทุกข์ได้ในที่สุด

3. บูรณาการการสร้างสุขภาวะของชีวิตตามแนวโพชฌงค์ในพระพุทธศาสนา เป็นการน้อมนำหลักธรรมมาปฏิบัติด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องจนเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตตามปกติ เริ่มจากการภาวนา 4 มีสติรู้ว่าเกิดทุกข์ แสวงหาแนวทางคลายทุกข์ รู้เหตุแห่งทุกข์ เข้าใจความจริงของสิ่งที่เกิดขึ้น ฝึกตามสติปัฏฐาน 4 มีสติตั้งมั่น จากนั้นจึงบูรณาการหลักธรรมโพชฌงค์มาปฏิบัติ เจริญสติ

กำหนดรู้อาการทางกายและทางจิตอย่างถูกตรงประกอบด้วยโยนิโสมนสิการ การทำไว้ในใจโดยอุบายอัน แยบคาย เพื่อสร้างสุขภาวะของชีวิตทางกาย จิต สังคม ปัญญา ดังนี้

องค์ธรรม 1 สติสัมโพชฌงค์ ความระลึกได้

กาย ดูแลตัวตน มีสติ สังเกตสุขภาพกายในกายแต่ละขณะ รู้ตัวทุกขณะ รู้ลักษณะที่แท้จริงของกาย มีวินัย วาจาเรียบร้อย มีสติควบคุมจิต เมื่อมีสติต่อเนื่องช่วยให้เกิดปัญญา

จิต ระลึกรู้ ฝึกสติทำให้รู้เท่าทันทุกข์ สิ่งที่เกิดในใจคือทุกข์ ใจรู้ว่าเกิดอะไรก็ขยับตัวทิ้ง เมื่อเห็นอารมณ์เกิดก็เริ่มฝึกสติตรงนี้ จนมีสติต่อเนื่องและสม่ำเสมอรู้อารมณ์ รู้ลักษณะที่แท้จริงของจิต เป็นพลังแห่งการเฝ้าดูจิตจึงสงบเหมาะแก่งาน

สังคม เมื่อมีสติในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น จะเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น ในกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมมีกัลยาณมิตรช่วยบอก สอน ฝึกให้เรามีสุขภาวะของชีวิต ได้นำมาใช้ชีวิตประจำวันได้เต็ม ๆ ผู้มีสติมีปัญญาการอยู่ร่วมกันจะมีแต่ความรัก

ปัญญา มีปัญญาทำให้เข้าใจ มีสติควบคู่ปัญญาในการใช้ชีวิตประจำวันรู้เท่าทันทุกข์ มีสติที่จะออกจากทุกข์ตัวนั้นได้เร็วขึ้น ฝึกแล้วเปลี่ยนไปมีสติมากขึ้นเมื่อเจอปัญหาเหมือนเห็นแสงสว่างอยู่ปลายอุโมงค์หาทางออกได้ไม่เหมือนเมื่อก่อน

องค์ธรรม 2 ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ การวิเคราะห์ธรรม

กาย พิจารณาความปกติของร่างกาย สิ่งใดที่เหมาะกับกาย ได้พิจารณาความแข็งแรงสมบูรณ์ เมื่อรู้จักและเข้าใจกายของตัวเองจะเข้าใจกายผู้อื่นด้วย

จิต สิ่งที่เหมาะกับจิต เลือกเฟ้นธรรมให้เหมาะกับจิต เห็นสภาวธรรมของจิต รู้จิตของตัวเองจะเข้าใจจิตของผู้อื่น จิตพร้อมให้อภัย เมื่อใจไม่ทุกข์จึงทำให้ร่างกายสมดุล

สังคม ในกลุ่มผู้ปฏิบัติเราคุยเรื่องธรรมะ บางครั้งคำพูดของคนหนึ่งจุดประกาย เป็นการสนทนาธรรมจุดประกายให้กันและกัน เรามาพบกันต่างคนต่างได้ มาพัฒนาจิตใจ ได้แลกเปลี่ยนแล้วซึมซับเข้าไปเรื่อย ๆ อย่างไม่รู้ตัว เมื่อจิตเกิดเมตตาต่อกันสังคมก็เป็นสุข

ปัญญา เข้าใจเหตุปัจจัยมองทุกข์ในจิต เห็นลักษณะสากลของสภาวธรรมว่าควรทำควรปฏิบัติอย่างไร เข้าใจทุกข์หยาบ ทุกข์เล็ก ทุกข์ละเอียด เริ่มเข้าใจรู้ว่าตัวเองทุกข์อย่างไร หาวิธีแก้ทุกข์ขจัดทุกข์ให้เบาบาง รับรู้ว่าความทุกข์จะอยู่ไม่ค่อยนาน เข้าใจความจริงของชีวิต วิเคราะห์ตรวจสอบย้อนกลับว่าปฏิบัติได้จริงไม่ใช่ปฏิบัติด้วยคำพูด นำปัญหาชีวิตจริงมาเปรียบเทียบกับพุทธบัญญัติและสิ่งที่อาจารย์สอน เมื่อก่อนเข้าใจว่าความผิดเกิดจากผู้อื่น พอเข้าใจว่านั่นคือกระบวนการเกิดทุกข์ ก็เรียนรู้มากขึ้นและความทุกข์น้อยลง เมื่อเกิดปัญญาจะรู้วิธีทำให้ความคิดไม่มีอิทธิพลต่อใจ

องค์ธรรม 3 วิริยะสัมโพชฌงค์ ความเพียร

กาย ความเพียรเปี่ยมด้วยขันติ ปฏิบัติมากยิ่งมีสุขภาวะดี ปฏิบัติจนส่งเสริมกายให้ประสาทส่วนต่าง ๆ เริ่มผ่อนคลายส่งเสริมกาย ความเพียรทำให้ผู้ปฏิบัติไม่กลัวความลำบาก ยิ่งเพียรมากยิ่งทำให้ทุกข์จางคลาย

จิต ส่งเสริมจิต ความเพียรทำให้ใจเข้มแข็งมีพลัง ฝึกปฏิบัติต่อไม่ถ้อถอย เพียรในสิ่งถูกต้องจิตสงบ ใจสบาย จิตไม่กดดันประสาทกาย เพราะการแก้ทุกข์ทางใจเป็นเรื่องละเอียดอ่อนต้องใช้ความเพียร

สังคม ส่งเสริมสังคม คนที่มาร่วมปฏิบัติธรรมบ่อย ๆ คือคนที่ได้ประโยชน์ คนรอบข้างเห็นความเพียรอย่างชัดเจน ความเพียรกล้าช่วยตนเองและกล้าช่วยสังคม

ปัญญา บางคนใช้เวลาหลายเดือนหรือปีกว่าจึงเข้าใจแนวทางปฏิบัติ จึงพยายามฟังและปฏิบัติ เมื่อก่อนจะโกรธที่ผู้อื่น ตอนหลังมองว่าตัวเราเป็นผู้โกรธ เข้าใจว่ามีตัวตนจึงมีความโกรธเกิดขึ้น ฝึกแล้วตัวเองเตือนตนเองเวลาโกรธ หลังการฝึก เมื่อมีคนด่าว่าตัวเราเห็นคำพูดลอยมาแล้วความรู้สึกวูบลงไปยังปากไม่พูดออกไป เมื่อมาฝึกแล้วอยู่กับความรู้สึกตัวเองทำให้เราเป็นสุขมากขึ้น ไม่ใส่ใจสิ่งไร้สาระจึงเห็นผลของการกระทำ

องค์ธรรมที่ 4 ปีติสัมโพชฌงค์ ความอิ่มใจ

กาย ปีติทำให้กายเบา ว่องไว หน้าตาอิ่มเอิบผ่องใส ร่างกายแข็งแรง ปีติทำให้กล้ามเนื้อผ่อนคลาย ปีติทำให้เซลและฮอร์โมนสมดุล ปีติทำให้ทุกระบบร่างกายทำงานปกติ

จิต ปีติทำให้จิตใจมีความสุข จิตใจเบิกบาน จิตเบาสบาย จิตดีจะเกิดความอิ่มใจ อิ่มใจคือลักษณะของความสุข รู้สึกสบายขึ้น รู้ทันได้ไวขึ้น ใจสบายทำให้เกิดสุขภาวะที่ดี เป็นสภาวะที่ใช้จิตไปทำวิปัสสนา

สังคม ปีตินำมาซึ่งวาจาหรือการกระทำที่เมตตา เกิดสันติสุข บุคคลมีจิตสาธารณะทำให้เกิดความสงบในสังคม

ปัญญา ใจที่เป็นปีติจำเป็นในการอบรมปัญญาให้เห็นตามความจริง การกระทำจากจิตที่มีปีติ เมตตาทำให้สังคมร่มเย็นสงบสุข เมื่อก่อนไม่พอใจจะเก็บในใจ พอมาปฏิบัติก็หาทางออกได้

องค์ธรรมที่ 5 ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ ความผ่อนคลายสงบเย็นกายเย็นใจ

กาย กายสงบใจก็สงบตาม เบากาย ผ่อนคลาย สงบเย็นกาย ทำให้ร่างกายสมดุล มีความสุข ผู้ป่วยผ่อนคลาย คนรอบข้างผ่อนคลายด้วย

จิต เบาใจ สงบร่มเย็นเป็นตัวเปรียบเทียบกับสภาวะทุกข์ใจร้อนรุ่ม เคร่ง ตึง ความสงบช่วยให้สุขภาพจิตดี

สังคม สงบสุข กายใจสงบเย็นเสริมบรรยากาศคนรอบข้างสงบเย็นตาม ชุมชนสงบกายสงบก็ไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อน บุคคลปฏิบัติธรรมมีจิตสงบก็จะช่วยให้สังคมมีความสงบสุข

ปัญญา เมื่อจิตนิ่งสงบมีความคิดแทรกเข้ามาน้อยลงขณะฝึกปฏิบัติ สังเกตได้หลังจากฝึกมาระยะหนึ่งพบว่า เวลามีอารมณ์ที่เกิดความเศร้าขึ้นมา หรือมีความไม่พอใจเรื่องการทำงาน ก็พิจารณาตามอารมณ์นั้นได้รวดเร็วมากกว่าก่อนการฝึกปฏิบัติธรรม ไม่จมอยู่กับอารมณ์ที่เกิดนานแบบเดิม ใช้วิธีออกจากอารมณ์ดังกล่าวเปลี่ยนไปเป็นเรื่องอื่นได้ไวขึ้น

องค์ธรรมที่ 6 สมาธิสัมโพชฌงค์ ความมีใจตั้งมั่น

กาย สงบกาย จิตเป็นระเบียบกายวาจาก็เป็นระเบียบ เพราะกายและจิตมีความสัมพันธ์กัน สมาธิทำให้ร่างกายสมดุล สมาธิคือสภาพใจที่โปร่ง โล่ง เบา สบาย มีปีติอิ่มเย็น สดชื่น ก่อเกิดขึ้นที่ใจ

จิต สงบใจ จิตตั้งมั่นใจตั้งมั่น สมาธิช่วยให้จิตไม่ฟุ้งซ่าน สมาธิช่วยควบคุมจิต จิตตั้งมั่น จิตมี กำลังไม่หวั่นไหวเมื่อผัสสะมากระทบ จิตตั้งมั่น สังเกตรู้ทุกข์ในจิตชัด สมาธิเป็นเจตสิกทำหน้าที่รวมจิตเข้าด้วยกัน จิตสงบเห็นพฤติกรรมของจิตและความคิดได้ถูกต้อง ผู้ที่มีพฤติกรรมของศีลเรียบร้อยจะเกิดสมาธิโดยอัตโนมัติ จิตเป็นสมาธิทำให้กายมีสุขภาพดีตามจิต สมาธิทำให้จิตสงบส่งผลถึงกายผ่องใสและมีสุขภาวะที่ดี ในภาวะจิตสงบจึงเหมาะแก่งาน

สังคม จิตเป็นระเบียบ ก็เป็นแบบอย่างที่ดีให้สังคม บุคคลมีสมาธิส่งผลให้สังคมสงบมีปัญญา แก้ปัญหาสังคมได้ ตัวเองมีการเปลี่ยนแปลงมีความสุขในชีวิต คนภายนอกมาถามจะแนะนำให้ลองมาพบ กลุ่มผู้ฝึกปฏิบัติธรรมเพื่อเรียนรู้ด้วยตนเอง

ปัญญา จิตตั้งมั่น รู้เหตุปัจจัยการเกิดดับ มีสมาธิเป็นหลักทำให้ปัญญาเกิด ใจตั้งมั่นมีสมาธิ มีปัญญา ปัญญาที่เห็นความจริงของชีวิต

องค์ธรรมที่ 7 อุเบกขาสัมโพชฌงค์ ความมีใจเป็นกลางเพราะเห็นตามความเป็นจริง

กาย วางเฉย ผู้ที่ฝึกปฏิบัติธรรมเอารูปกายที่สงบร่มเย็นเป็นตัวแสดงธรรม

จิต จิตรับรู้อย่างจิตนิ่งใจสงบ ใจเป็นอุเบกขา ใจวางเฉยในทุกสิ่ง ใจไม่เดือดร้อนดิ้นรนกับความ โกรธ ความโลภ ความหลง ใจเป็นกลางเพราะเห็นตามความเป็นจริง ใจสงบร่มเย็นขึ้นก็วางเฉยได้มากขึ้น ไม่หวั่นไหว ใจเป็นกลางจากฝึกสติปัฏฐาน 4 อุเบกขาทำหน้าที่ประคองจิต ลักษณะของอุเบกขาคือ สภาวจิตที่เสมอกัน

สังคม สงบสุข เอาตัวของผู้ปฏิบัติแสดงธรรมให้คนรอบข้างและสังคม ครอบครัวสงบเย็น สังคม สงบ ใจเป็นกลางเพราะเห็นตามเป็นจริงเห็นความเป็นไปของสังคมมีทั้งเจริญและเสื่อมถอย จิตเป็นกลางเห็นความเป็นจริงย่อมชี้ทางพ้นทุกข์ให้สังคม ผู้ฝึกแค่นำเสนอเรื่องราวให้เพื่อนที่ปฏิบัติธรรมฟังว่าทำเหตุอย่างนี้แล้วจะเกิดผลอย่างนี้ ตัวเราไม่ต้องการอะไรตอบแทนเราอยู่ร่วมกันอย่างแบ่งปัน

ปัญญา โพชฌงค์คือกระบวนการสร้างปัญญา ใจที่เป็นกลาง เพราะเห็นความจริงย่อมนำมาซึ่ง จิตที่ปราศจากทุกข์ เข้าใจชีวิต เข้าใจความจริงของธรรมชาติ สร้างสุขภาวะของชีวิตทำได้ด้วยการเข้าใจ ชีวิต อุเบกขาทำให้เกิดพลังปัญญาในการเข้าใจชีวิต สังคม อุเบกขาทำให้จิตเกิดปัญญา ไม่ยึดมั่นถือมั่น อยู่อย่างไม่ทุกข์ กายสบาย ไร้ทุกข์ รู้ว่าทำหน้าที่ให้ถูกต้อง รู้ว่าความทุกข์มีอยู่แต่ผู้ทุกข์หามีไม่

จุดหลัก เริ่มเข้าใจทางพ้นทุกข์ ผู้ปฏิบัติธรรมเป็นผู้ตอบสภาวะใจของตนเอง เหมือนคนกินอาหารคนนั้นเป็นผู้ตอบว่ารสชาติเป็นอย่างไร

4.รูปแบบการบูรณาการการสร้างสุขภาวะของชีวิตตามแนวโพชฌงค์ในพระพุทธศาสนา ได้แก่ “HPRCBH MODEL”

H = Healthy and Bright หมายถึง กายมีความผ่องใส P = Pleasurable and Liberal หมายถึง จิต

R = Realizing the true life and things หมายถึง ปัญญามีความเข้าใจชีวิต ปล่อยวางตามความเป็นจริง มีปัญญาในการใช้ชีวิตประจำวันเข้าใจความจริง

C = Calm and Peaceful หมายถึง สังคมมีความสงบสุข เป็นสุข

B = Bojhanga คือ โพชฌงค์ หมายถึง ธรรมที่นำมาเป็นเครื่องมือกำหนดผลเกิดขึ้นจากกระบวนการบูรณาการแนวทางปฏิบัติธรรมโพชฌงค์กับสุขภาวะด้านกาย จิต สังคม ปัญญา

H = Happiness life หมายถึง สุขภาวะของชีวิตมีความสุขของชีวิต ซึ่งประกอบด้วยความสุขทางกาย ความสุขทางใจ ความสุขทางสังคม ความสุขทางปัญญา

พระปลัดเสน จิณณสาโร (ชุมมิ่ง) และคณะ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **พุทธปรัชญาว่าด้วยสัตตโพชฌงค์ในการเสริมสร้างสุขภาวะของพระสงฆ์ไทย** พบว่า พระสงฆ์ไทยสามารถประยุกต์หลักสัตตโพชฌงค์ไปปฏิบัติในการใช้ชีวิต เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ย่อมยังประโยชน์ให้สำเร็จได้มาก เพราะหลักคำสอนเรื่องสติสัมโพชฌงค์ สามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกเรื่องทุกปัญหา เพราะสติเป็นหลักคำสอนที่เป็นแกนกลางในการดำเนินชีวิต หากชีวิตมีความทุกข์ หลักสติปัฏฐาน 4 ก็สามารถแก้ทุกข์ได้ เพราะสติสัมโพชฌงค์ หมายถึงสติปัฏฐาน 4 เรื่องธัมมวิจัยสัมโพชฌงค์ คือ องค์ความรู้เกี่ยวกับการเลือกหัวข้อธรรม การตรึกตรองธรรม เพื่อค้นหามูลเหตุ หรือปัจจัยองค์ประกอบของสิ่งนั้นต้องใช้ปัญญาที่มาพร้อมกับสติ เป็นตัวกลั่นกรอง เรื่องวิริยสัมโพชฌงค์ องค์ความรู้ที่เกิดจากความเพียร ความเพียร หมายถึง ความเพียรในสัมมัปปธาน 4 ต้องการใช้ความเพียรให้เกิดผลตามที่ตนมุ่งหวังต้องมุ่งมาที่ความเพียรทางจิต เพื่อป้องกัน (สังวร) เพื่อกำจัด (ปหาน) ความชั่วร้ายมิให้เกิดขึ้นในใจของตน ทั้งความโลภ ความโกรธ ความหลง เรื่องปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ องค์ความรู้ที่เกิดจากการระงับใจการปล่อยให้จิตใจตื่นเต้น ดีใจมากเกินไป หากไม่หาทางยับยั้งชั่งใจ อาจทำให้ใจฟุ้งซ่านไปกับอารมณ์นั้น ๆ ได้ง่าย จึงจำเป็นต้องสงบระงับอาการทางกาย (กายปัสสัทธิ) และสงบระงับอาการทางจิต (จิตตปัสสัทธิ) ทำอย่างไรให้กายและจิตสงบ เพื่อทำให้ใจเป็นสมาธิได้ง่ายขึ้น เรื่องสมาธิสัมโพชฌงค์ องค์ความรู้ที่เกิดจากการมีสมาธิ การที่จิตรวมตัวเป็นหนึ่งเดียว (เอกัคคตารมณ์) จะทำให้จิตมีพลังอำนาจรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตรงตามความเป็นจริงได้มากขึ้น สุขภาวะทางจิตต้องอาศัยสมาธิจิตจึงจะมั่นคง (สมาหิโต) ควรแก่การทำหน้าที่ (กัมมนีโย) และมีความแคล่วคล่อง รวดเร็ว เพราะสุขภาวะทางจิต ไม่พร่อง สมบูรณ์แบบ จริง ๆ แล้ว สมาธิชนิดต่าง ๆ ทั้งขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ

และอัปปนาสมาธิ ล้วนเป็นประโยชน์สำหรับพระสงฆ์ในการเสริมสร้างสุขภาวะด้านต่าง ๆ ให้เป็นที่ยอมรับมากยิ่งขึ้น เรื่องอุเบกขาสัมโพชฌงค์ องค์ความรู้ที่เกิดจากการปัญญารู้เท่าทันจนวางใจได้ ปัญหาทุกวันนี้มักเกิดจากการไม่ยอมรับ ที่ไม่ยอมรับเพราะขาดปัญญาไตร่ตรองในสิ่งที่ต้องปฏิบัติต่อสุขภาวะ ปฏิบัติแบบผิด ๆ เมื่อมีปัญหาก็แก้ไขไม่ได้ หลักการเข้าไปเพ่งพินิจพิจารณาเหตุปัจจัยที่เกิดขึ้นแล้วไปแก้ไขที่เหตุปัจจัยนั้น ๆ ย่อมเป็นหนทางที่ดีกว่า ดังนั้น หากพระสงฆ์ได้พัฒนาตนเองให้ถูกต้องเหมาะสม ปฏิบัติตามหลักสัตตโพชฌงค์อยู่เนืองนิตย์ ตนเองสามารถรู้จักตนเอง และประชาชนที่เข้ามาสัมพันธ์เกี่ยวข้องย่อมทราบได้จากวิถีชีวิตที่ดำเนินจากปฏิปทาและจริยาวัตรที่แสดงออกมาให้ปรากฏการสุขภาวะที่ดีสามารถสัมผัสได้ ทั้งทางวาจา การกระทำ และสติปัญญาที่ฉายแสงออกมา ผู้วิจัยคิดเห็นว่า หลักสัตตโพชฌงค์ เป็นหลักการที่เหมาะสมกับการประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะของพระสงฆ์ไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พระมหาทศพร สุมุทุโก (อ่อนน้อม) (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **ศึกษาวิเคราะห์มรรควิธีตามหลักโพธิปักขิยธรรมในพุทธปรัชญาเถรวาท** พบว่า ในหลักโพธิปักขิยธรรม 7 หมวด 37 ประการนั้น โพชฌงค์ 7 จัดเป็นหมวดธรรมหมวดที่ 6 แห่งหมวดธรรมในโพธิปักขิยธรรมทั้งปวง หมวดธรรมคือโพชฌงค์ 7 นั้นว่าด้วยเรื่องของธรรมที่เป็นองค์แห่งการตรัสรู้หรือองค์ของผู้ที่พร้อมจะตรัสรู้ เมื่อใดที่บุคคลปฏิบัติดำเนินมรรคเพื่อการบรรลุถึงโพธิ ทำองค์แห่งโพชฌงค์ทั้ง 7 ให้ถึงความบริบูรณ์ เมื่อนั้นบุคคลนั้นย่อมสามารถบรรลุถึงโพธิไปตามลำดับขั้นได้ ในการเจริญโพชฌงค์ 7 โดยมุ่งผลคือการดำเนินมรรคเพื่อบรรลุถึงมรรคผลนิพพานนั้น การเจริญปฏิบัติตามหลักแห่งโพชฌงค์ 7 ต้องอาศัยธรรมที่เป็นฝ่ายสนับสนุนเพื่อให้การเจริญปฏิบัติตามหลักโพชฌงค์ 7 นั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลสูงสุด คือคือ 1. เจริญโพชฌงค์ทั้ง 7 โดยอาศัยอาศัยวิเวก คือความสงัด 2. เจริญโพชฌงค์ทั้ง 7 โดยอาศัยวิราคะ คือ ความคลายกำหนัด 3. เจริญโพชฌงค์ทั้ง 7 โดยอาศัยนิโรธ คือ ความดับกิเลส 4. เจริญโพชฌงค์ทั้ง 7 อาศัยการน้อมไปในการสละ หลักการปฏิบัติของโพชฌงค์ 7 นั้นจัดได้ว่าเป็นหลักการปฏิบัติที่นำผู้ปฏิบัติดำเนินไปเพื่อการบรรลุถึงมรรคผลนิพพานโดยตรง เพราะหลักแห่งโพชฌงค์ทั้ง 7 นั้นเป็นหลักธรรมที่เป็นองค์แห่งการตรัสรู้ หลักการปฏิบัติของธรรมหมวดโพชฌงค์ 7 นั้น คือ 1. สติสัมโพชฌงค์ ธรรมที่เป็นองค์แห่งการตรัสรู้พร้อมคือความระลึกได้ 2. ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ ธรรมที่เป็นองค์แห่งการตรัสรู้พร้อมคือความเฟ้นในธรรม 3. วิริยสัมโพชฌงค์ ธรรมที่เป็นองค์แห่งการตรัสรู้พร้อมคือความเพียร 4. ปีติสัมโพชฌงค์ ธรรมที่เป็นองค์แห่งการตรัสรู้พร้อมคือความอิ่มใจ 5. ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ ธรรมที่เป็นองค์แห่งการตรัสรู้พร้อมคือความผ่อนคลายสงบเย็นกายใจ 6. สมาธิสัมโพชฌงค์ธรรม ที่เป็นองค์แห่งการตรัสรู้พร้อมคือความมีใจตั้งมั่น 7. อุเบกขาสัมโพชฌงค์ ธรรมที่เป็นองค์แห่งการตรัสรู้พร้อมคือความมีใจเป็นกลาง วิธีการปฏิบัติตามหลักแห่งโพชฌงค์ทั้ง 7 นั้นคือ การปฏิบัติตามหลักแห่งสติปัฏฐานทั้ง 4 ในเบื้องต้น เพราะหลักแห่งสติปัฏฐาน 4 นั้นย่อมสามารถยังองค์แห่งโพชฌงค์ทั้ง 7 ให้ถึงความบริบูรณ์ได้

และผลแห่งการปฏิบัติตามหลักโพชฌงค์ทั้ง 7 ตามแนวทางแห่งหลักโพธิปักขิยธรรม ย่อมอำนวยผล คือการบรรลุถึงความเป็นแห่งอริยบุคคลขั้นที่ 1 คือ โสดาปัตติมรรค เป็นเบื้องต้น มีการบรรลุถึงอริยบุคคลขั้นที่ 4 คือ อรหันตมรรค เป็นขั้นที่สุด การบรรลุโพธิไปตามลำดับขั้นนี้ ย่อมชื่อว่าเป็นการปฏิบัติน้อมไปสู่นิพพาน โน้มไปสู่นิพพาน และโอนไปสู่นิพพานเป็นที่สุด

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง

อริสา เส็งคำปาน (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **“การตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย”** ผลการศึกษาพบว่า 1) การตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในพื้นที่ตำบลชุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในพื้นที่ตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า ประชาชนควรพิจารณาลงคะแนนเลือกผู้สมัครโดยใช้เหตุผลและองค์ประกอบอื่น ๆ มาประกอบ นอกจากความชอบส่วนตัวหรือความเป็นเครือญาติ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้ลงสมัครรับการเลือกตั้งโดยเฉพาะพฤติกรรมการทุจริต

ภาวิต บุญชละ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **“ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่”** ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งนายกเทศมนตรีส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีโดยให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านนโยบายวิสัยทัศน์และประสบการณ์ (ร้อยละ 36.0) และให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ (ร้อยละ 32.1) กลุ่มตัวอย่างมีระดับความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลสันผีเสื้ออำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวม 3.14) นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (ร้อยละ51.81) อย่างไรก็ตามอายุ (P Value=0.00) รายได้(P Value=0.00) วัฒนธรรมการเมือง (P Value=0.00) ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง (P Value=0.00) มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเลือกนายก เทศมนตรีตำบลสันผีเสื้อ กับการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี จากผลการศึกษายังพบว่าวิสัยทัศน์ของผู้สมัครมีอิทธิพลในการตัดสินใจของประชาชน ดังนั้นผู้ที่ลงสมัครนายกเทศมนตรีตำบลสันผีเสื้อควรตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ในการทำงานที่สอดรับและตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้

ธนวัฒน์ ชาวโพธิ์ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **“ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย”** ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

มีระดับปัจจัย อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้านและระดับผู้นำนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย มีระดับปัจจัย อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและ รายด้าน ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วน ตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย พบว่า ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพสังคมและเศรษฐกิจ X1 ปัจจัยด้านการรับข้อมูลข่าวสาร X, ปัจจัยด้านระบบอุปถัมภ์ X3, และปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลX, มีความสัมพันธ์กับตัวตาม (Y) และปัจจัยที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพสังคมและเศรษฐกิจ (X4) และปัจจัยด้านระบบอุปถัมภ์ (X3) และปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X4) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ 297, 215 และ 057 ตามลำดับ ตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (8) เท่ากับ 449, 249 และ 141 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 586 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R) เท่ากับ 343 และมีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 34 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SEast) เท่ากับ 19717 และมีค่าคงที่ของสมการในรูปคะแนนดิบ (a) เท่ากับ 1.907 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลี่ควรส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้มากขึ้น โดยการกำหนดยุทธศาสตร์หรือมาตรการในการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง และมีแผนงานโครงการรองรับที่เป็นรูปธรรม และสนับสนุนให้หน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่นเป็นแกนนำในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกว้างขวางมากขึ้น

ปาณิสรา นาจันทัด (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **“ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม”** ผลการวิจัยพบว่า ระดับการตัดสินใจของประชาชนกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองไร่ขิง โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านนโยบายพรรค รองลงมาคือ ด้านคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และน้อยที่สุด คือด้านพรรคการเมือง ตามลำดับ ส่วนเพศและอายุของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนระดับการศึกษาของประชาชนมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยได้เสนอแนวทางการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชน ดังนี้ 1) ด้านคุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้ง คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งควรคิดดีทำดีมีคุณธรรมและจริยธรรมชอบช่วยเหลือสังคม ไม่เคยมีประวัติเสีย และไม่เอาเปรียบผู้อื่น 2) ด้านพรรคการเมือง คือ พรรคการเมืองต้องมีความน่าเชื่อถือทางานอย่างตรงไปตรงมา ยึดมั่นในศีลธรรม และไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก 3) ด้านนโยบายพรรค คือ นโยบายพรรคควรดำเนินการ

ส่งเสริมให้ประชาชนผู้สูงอายุและคนว่างงานให้มีรายได้ ลดราคาสินค้าและค่าครองชีพ ควรมีการปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมและมลพิษ ช่วยให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัย ไม่ควรจัดเก็บรายได้จากการเพิ่มภาษีจากประชาชน มีสวัสดิการช่วยเหลือผู้พิการ และส่งเสริมสินค้าไทย

นาวาเอก วีระศักดิ์ ฟักศรี (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **“ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร ของพรรคประชาธิปัตย์ในปี พ.ศ.2562”** ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จนั้น เกิดจากสภาวะแวดล้อมทางการเมืองที่มีการแบ่งฝ่ายอย่างชัดเจนโดยที่ฝ่ายหนึ่งให้การสนับสนุน พล.อ.ประยุทธ์ฯ เป็นนายกรัฐมนตรีต่อไปกับฝ่ายตรงข้าม ตลอดจนกระแสของคนรุ่นใหม่ และสื่อโซเชียลมีเดียที่มีอิทธิพลอยางมาก ถึงแม้ว่าพรรคประชาธิปัตย์จะได้พยายามต่อสู้กบกระแสดังกล่าวด้วยการประกาศเป็นทางเลือกขั้วที่ 3 และส่งเสริมคนรุ่นใหม่ของพรรคให้มีบทบาทมากยิ่งขึ้น แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากการที่สมาชิกภายในพรรคมีความขัดแย้ง ขาดเอกภาพ เกิดความสับสน ไม่ชัดเจน ในแนวทางของพรรค ทำให้ขาดความน่าเชื่อถือในสายตาประชาชนตลอดจนคนรุ่นใหม่ของพรรคที่ไม่สามารถดึงคะแนนจากพรรคอนาคตใหม่ได้

เกริกเกียรติ แกวมณี (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **“การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยให้ปลอดจากการคอร์รัปชัน: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบด้านการป้องกันการคอร์รัปชัน”** ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการคอร์รัปชันของ อปท. ที่สำคัญมี 6 ประการ ประกอบด้วย การคอร์รัปชันในการใช้อำนาจหน้าที่บังคับบัญชา การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารงานบุคคล การจัดทำแผนงานและโครงการ การเลือกตั้ง และการวิงโครงการ โดยการเรียกร้องและสนับสนุนให้อปท. ปลอดจากการคอร์รัปชันที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ การเรียกร้องและสนับสนุนโดยผู้บริหารท้องถิ่น การศึกษากระบวนการบริหาร อปท. ให้ปลอดจากการคอร์รัปชัน พบว่า มีหลักการที่เป็นแกนกลาง 4 หลักการ ประกอบด้วย หลักความรับผิดชอบ หลักการนำองค์การ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความโปร่งใส และหลักการเสริมอีก 7 หลักการ ได้แก่ หลักคุณธรรมและจริยธรรม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักนิติธรรม หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการตรวจสอบถ่วงดุล และหลักการสร้างเครือข่าย ทั้งนี้ อปท. ต้องนำหลักการข้างต้นไปสร้างวิธีการบริหารผ่านประเด็นมุ่งเน้น 11 ด้าน ได้แก่ บทบาทการนำของผู้บริหาร จิตสำนึกและความตระหนักของทุกภาคส่วน การบริหารงานบุคคล การเงินและงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดเก็บรายได้ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ความเป็นเจ้าของท้องถิ่น การให้บริการประชาชน การตรวจสอบถ่วงดุลและเครือข่ายต่อต้านการคอร์รัปชัน การศึกษาผลลัพธ์ของการบริหาร อปท. ให้ปลอดจากการคอร์รัปชัน พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อปท. ทั้งสามแห่งมีทัศนคติต่อต้านการคอร์รัปชัน ยอมรับในประสิทธิภาพและประสิทธิผลการป้องกันและปราบปราม และระดับมาตรฐานจริยธรรมของฝ่าย

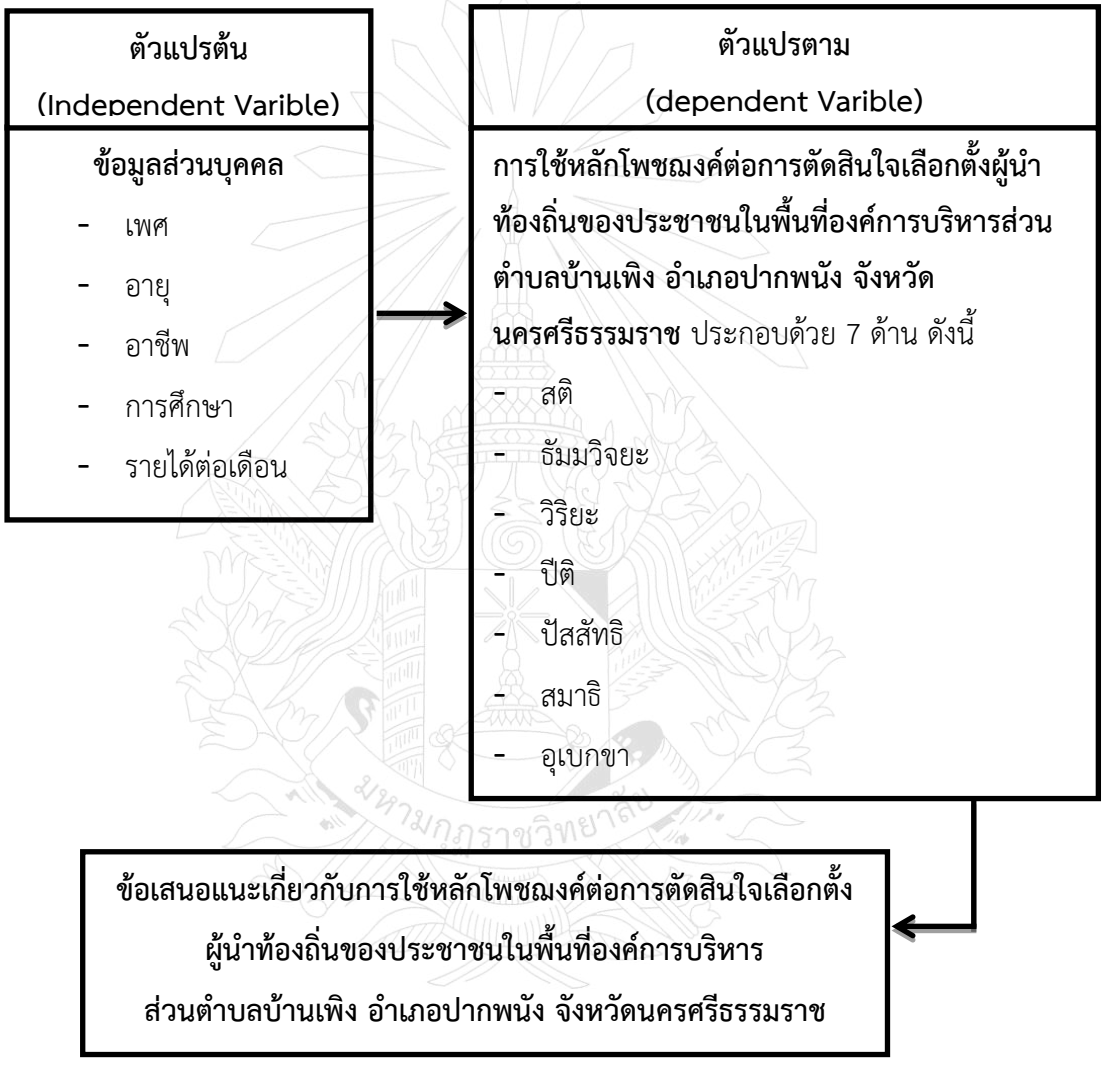
อปท. รวมทั้งมีความเชื่อมั่น และมีส่วนร่วมในการแก้ไขและป้องกันการคอร์รัปชัน ในระดับสูง แต่อย่างไรก็ดียังคงมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหาร อปท. ให้ปลอดจากการคอร์รัปชัน อยู่หลายประการได้แก่ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนโดยทั่วไปยังมีน้อย อุปสรรคจากระเบียบราชการมีขั้นตอนปฏิบัติจำนวนมาก การหมุนเวียนของข้าราชการส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของวัฒนธรรมองค์การ อุปสรรคจากความซับ ซ้อนของการสื่อสารภายในองค์การขนาดใหญ่ การขาดเทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุน รวมทั้งปัญหาการคอร์รัปชันจากการฮั้วประมูลของภาคเอกชนและกระบวนการ “วิ่งโครงการ” ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่ควบคุมได้ยาก การศึกษายังพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหาร อปท. ให้ปลอดจากการคอร์รัปชัน ได้แก่ การทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบของผู้บริหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และสื่อสารมวลชน วัฒนธรรมการเมืองที่มีการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างฝ่ายบริหารและพนักงานส่วนท้องถิ่น ฝ่ายสภาท้องถิ่น ฝ่ายประชาชน และระยะเวลาดำเนินการที่มากเพียงพอ

ขวัญหทัย แจ่มแจ้ง (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **“ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดสุวรรณ อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี”** ผลการวิจัยพบว่า คุณสมบัติของผู้สมัคร มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในสูง โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยในระดับสูงมาก ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ เป็นผู้ที่เข้ากับคนอื่นได้ดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับสูง และข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายคือ อายุของผู้สมัคร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง นโยบายของผู้สมัคร มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้คือ นโยบายมุ่งก่อให้เกิดประโยชน์กับส่วนรวมอยู่ในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยในระดับสูง ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ นโยบายสามารถปฏิบัติได้จริงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงและข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายคือ นโยบายมีความแปลกใหม่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงการรณรงค์หาเสียง/กุลยุทธ์ในการหาเสียงของผู้สมัคร มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในสูง โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้คือ เดินหาเสียง เข้าถึงประชาชน อยู่ในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยในระดับสูง ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ป้ายหาเสียง มีค่าเฉลี่ยในระดับสูงและข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายคือ หาเสียงผ่านสื่อโซเชียลต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง การจูงใจในสิ่งตอบแทน/ผลประโยชน์สิ่งตอบแทนของผู้สมัคร มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในสูง โดยมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้คือ ผู้สมัครมีนโยบายทำเพื่อประชาชนไม่เป็นประชานิยม มีแนวทางการทำงานที่เป็นรูปธรรม อยู่ในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยระดับสูง ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ผู้สมัครสัญญาว่าจะเข้ามาพัฒนา หรือสร้างความเจริญให้แก่ตำบลของท่าน มีค่าเฉลี่ยในระดับสูงและข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับ สุดท้ายคือ ผู้สมัครไม่ใช้วิธีการให้สิ่งตอบแทนเป็นสิ่งของมีค่าผลประโยชน์หรือการหางานให้ทำ เมื่อท่านไปลงคะแนนเสียง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัครมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในปานกลาง โดยมีรายละเอียดตามลำดับ

ดังนี้คือผู้สมัครเป็นคนที่ท่านรู้จักเป็นอย่างดีอยู่ในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยปานกลาง ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือผู้สมัครเคยช่วยเหลือหรือมีบุญคุณกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยปานกลาง และข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายคือ ผู้มีอุปการะคุณแนะนำให้ท่านเลือกผู้สมัคร มีค่าเฉลี่ยปานกลางการตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในสูง โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้คือ นโยบายของผู้สมัครมีผลต่อการตัดสินใจของท่าน อยู่ในลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยระดับสูง ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือคุณสมบัติของผู้สมัครมีผลต่อการตัดสินใจของท่าน มีค่าเฉลี่ยในระดับสูงและข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายคือการจูงใจในสิ่งตอบแทน/ผลประโยชน์สิ่งตอบแทนของผู้สมัครมีผลต่อการตัดสินใจของท่าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษา การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยหลักโพชฌงค์มี 7 ประการ คือ สติ ธัมมวิจยะ วิริยะ ปีติ ปัสสัทธิ สมาธิ และอุเบกขา สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ไว้ดังนี้

3.1 วิธีและขั้นตอนในการวิจัย

3.2 ระเบียบวิธีการวิจัย

3.2.1 การออกแบบการวิจัย

3.2.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.3 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.7 สรุป

3.1 วิธีและขั้นตอนในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ “การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยกำหนดวิธีและขั้นตอนในการวิจัย ไว้ดังนี้

3.1.1 ศึกษา แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 กำหนดกรอบแนวคิด ปัญหา และวัตถุประสงค์ในการวิจัย

3.1.3 กำหนดกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.1.4 สร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลการวิจัยนำมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

3.1.5 นำเครื่องมือเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.1.6 ส่งเอกสารเพื่อขอหนังสือรับรองจริยธรรมในคน

3.1.7 ทดสอบเครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการวิจัย (Try out)

3.1.8 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างและจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างจากกลุ่มตัวอย่าง

3.1.9 วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล

3.1.10 สรุปและรายงานผลการศึกษาวิจัย

3.2 ระเบียบวิธีการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ “การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยกำหนดระเบียบการวิจัย ไว้ดังนี้

3.2.1 การออกแบบการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ “การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยเชิงปริมาณใช้วิธีออกแบบสอบถามจาก ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 2,457 คน โดยสอบถามข้อมูลพื้นฐานปัจจัยส่วนบุคคลและการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น และเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และหัวหน้าส่วนราชการในพื้นที่ จำนวน 5 คน

3.2.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1) ตัวแปรต้น ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล 5 ด้าน ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ต่อเดือน

2) ตัวแปรตาม คือ การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น มี 7 ด้าน ดังนี้ ด้านสติ ด้านธัมมวิจยะ ด้านวิริยะ ด้านปีติ ด้านปัสสัทธิ ด้านสมาธิ และด้านอุเบกขา

3.3 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ไว้ดังนี้

3.3.1 แบบเชิงปริมาณ เป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในพื้นที่ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 333 คน

3.3.2 แบบเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และหัวหน้าส่วนราชการในพื้นที่ รวม 5 คน ประกอบด้วย

1) นายสำราญ อุ่นใหม่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง

2) นายกฤตภัทร จันทร์ชื่น รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รักษาราชการแทนปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง

3) นายอนุวัฒน์ เราะหะวิลัย นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบางแรด

4) นายสมพงษ์ ช่อผูก ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

5) นางสุดเอื้อม แก้วประเสริฐ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ คือ แบบสอบถามสำหรับการวิจัย เรื่อง “การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช” และข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย ดำเนินการดังนี้

3.4.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น เพื่อกำหนดกรอบของแบบสอบถามและคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.4.2 ออกแบบเครื่องมือวิจัย คือแบบสอบถามและคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยแบบสอบถามนั้น ประกอบด้วย ข้อมูล 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล 5 ด้าน ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ต่อเดือน ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น ซึ่งแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และส่วนที่ 3 ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น ตามบริบทของผู้ให้ข้อมูล

3.4.3 นำเครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา เพื่อวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหา โดยได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

3.4.4 ดำเนินการยื่นหนังสือเพื่อขอจริยธรรมในมนุษย์

3.4.5 นำเครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถามและคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายในงานวิจัย

เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ โดยทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่อำเภอเชียรใหญ่ จำนวน 30 คน

3.4.6 นำผลคะแนนจากการทดลองเครื่องมือวิจัยที่ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายในงานวิจัย เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือด้วยการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .952

3.4.7 นำเครื่องมือวิจัยที่ดำเนินการปรับปรุงสมบูรณ์แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัย คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 333 คน ในเขตพื้นที่ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม และคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกไปเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตศรีธรรมโศกราช ถึง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามบ้านต่าง ๆ ที่ได้ทำการสุ่มตัวอย่าง โดยทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างฟังและรับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด จำนวน 333 ชุด

3) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป

3.5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และเดินทางไปเก็บข้อมูลตามวัน เวลา ที่นัดหมายไว้ สถานที่ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นสถานที่ที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพำนักอาศัยอยู่ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการจดบันทึกเป็นเอกสาร บันทึกโดยเครื่องอัดเสียง และบันทึกภาพ เมื่อได้รับอนุญาต

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล จะดำเนินการตามประเภทข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 333 คน จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณค่าร้อยละข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม 5 ด้าน ที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ต่อเดือน และคำนวณค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับคะแนนการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น 5 ระดับ ได้แก่

คะแนน 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยด้วยเกณฑ์สัมบูรณ์ตามแนวทางของเบสต์ (Best, 1981 หน้า 240) ซึ่งกำหนดไว้ว่า

ค่าเฉลี่ย 4.51 -5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

3.6.2 ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยเรียงลำดับเป็นประเด็นสำคัญประกอบการพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.3 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยสถิติเชิงพรรณนา (descriptive analysis) ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้หาค่าร้อยละ (Percentage) จากสูตร **(ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 217)** ดังนี้

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนที่ต้องการเปรียบเทียบ} \times 100}{\text{จำนวนทั้งหมด}}$$

2) การวิเคราะห์ข้อมูลหาคะแนนค่าเฉลี่ย (Mean) จากสูตร **(ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 219)** ดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของประชากร

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนข้อมูลของประชากร

3) การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากสูตร **(ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 223)** ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนทั้งหมด

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

n แทน ขนาดของประชากร

3.7 สรุป

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ “การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยเชิงปริมาณใช้วิธีตอบแบบสอบถามจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งหมดจำนวน 333 คน โดยสอบถามข้อมูลพื้นฐานปัจจัยส่วนบุคคลและการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น โดยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะแบบมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม จากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 333 คน จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณค่าร้อยละข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม 5 ด้าน ที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ และคำนวณค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น สถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยการหาค่าร้อยละ (percentage) เพื่อใช้อธิบายลักษณะข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้อธิบายถึงระดับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงผสานวิธี (Mixed Methods) โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในพื้นที่ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 333 คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายตามลำดับ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 ผลการวิเคราะห์ การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

4.3 สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

4.4 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ ดังนี้

$\overline{X}$ หมายถึง คะแนนค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

n หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 333 คน เมื่อจำแนกตาม ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำมาแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	166	49.80
2. หญิง	167	50.20
อายุ		
1. 18-30 ปี	74	22.30
2. 31-40 ปี	65	19.50
3. 41-50 ปี	71	21.30
4. 51 ปีขึ้นไป	123	36.90
ระดับการศึกษา		
1. ประถมศึกษา	117	35.20
2. มัธยมศึกษาตอนต้น	114	34.20
3. อนุปริญญา / ปวส.	63	18.90
4. ปริญญาตรีขึ้นไป	39	11.70
อาชีพ		
1. เกษตรกร/รับจ้าง	190	57.10
2. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	93	27.90
3. รับราชการ/รัฐสาหกิจ	23	6.90
4. อื่น ๆ โปรดระบุ.....	27	8.10
- นักเรียน (7 คน)		
- ว่างงาน (10 คน)		
- พ่อบ้าน-แม่บ้าน (7 คน)		
- ประมง (2 คน)		
- ผู้สูงอายุ (1 คน)		

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนตามเพศ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
รายได้		
1. ต่ำกว่า 10,000 บาท	169	50.80
2. 10,000-15,000 บาท	69	20.40
3. 15,001-20,000 บาท	63	18.90
4. 20,001 บาทขึ้นไป	33	9.90
รวม	**333**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 50.20 และเพศชาย จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 49.80

2. อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 36.9 รองลงมาคือ มีอายุ 18-30 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30 และ มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50

3. ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 35.20 รองลงมาคือ มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 34.20 มีระดับการศึกษาอนุปริญญา / ปวส. จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 18.90 และมีระดับการศึกษา ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 11.70 ตามลำดับ

4. อาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกร/รับจ้าง จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 57.10 รองลงมาคือ มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 27.90 มีอาชีพอื่น ๆ (นักเรียน, ว่างงาน, พ่อบ้าน/แม่บ้าน, ประมง, ผู้สูงอายุ) จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 8.10 และมีอาชีพรับราชการ/รัฐสาหกิจ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 ตามลำดับ

5. รายได้ต่อเดือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 50.80 รองลงมาคือ มีรายได้ 10,000-15,000 บาท จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 20.40 มีรายได้ 15,001-20,000 บาท จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 18.90 และมีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 9.90 ตามลำดับ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิเคราะห์การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการหาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทุกด้าน

(n = 333)

ข้อ	การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านสติ	4.20	0.67	มาก
2.	ด้านธัมมวิจยะ	3.66	0.71	มาก
3.	ด้านวิริยะ	4.36	0.69	มาก
4.	ด้านปิติ	4.46	0.66	มาก
5.	ด้านปัสสัทธิ	3.92	0.70	มาก
6.	ด้านสมาธิ	4.30	0.69	มาก
7.	ด้านอุเบกขา	4.17	0.70	มาก
	รวม	**4.15**	**0.69**	**มาก**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทุกด้าน ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = 0.69) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านปิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.66) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านวิริยะ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.69) อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านธัมมวิจยะ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.66, S.D. = 0.71) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสติ คือความระลึกได้ ความรับผิดชอบ ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น

(n = 333)

ข้อ	ด้านสติ คือความระลึกได้ ความรับผิดชอบ ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ท่านทราบถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเพียงใด	4.11	0.60	มาก
2.	ท่านมีความตั้งใจที่จะไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงในวันที่มีการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเพียงใด	3.92	0.83	มาก
3.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นด้วยวิจารณญาณของตัวเองมากกว่าการถูกชักจูงด้วยผู้อื่นเพียงใด	4.38	0.65	มาก
4.	เมื่อท่านได้ฟังคำหาเสียง ท่านจะไม่ด่วนเชื่อและไม่ด่วนปฏิเสธแต่จะใช้สติปัญญาไตร่ตรองอย่างรอบคอบทุกครั้งก่อนตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นเพียงใด	4.37	0.61	มาก
	รวม	**4.20**	**0.67**	**มาก**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสติ ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 0.67) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อท่านตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นด้วยวิจารณญาณของตัวเองมากกว่าการถูกชักจูง ด้วยผู้อื่นเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.65) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือข้อเมื่อท่านได้ฟังคำหาเสียง ท่านจะไม่ด่วนเชื่อและไม่ด่วนปฏิเสธแต่จะใช้สติปัญญาไตร่ตรองอย่างรอบคอบทุกครั้งก่อนตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = 0.61) อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อท่านมีความตั้งใจที่จะไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงในวันที่มีการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.92, S.D. = 0.83) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านธัมมวิจยะ คือ การค้นหาความจริง ค้นหาข้อมูล ใคร่ครวญข้อมูล ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น

(n = 333)

ข้อ	ด้านธัมมวิจยะ คือ การค้นหาความจริง ค้นหาข้อมูล ใคร่ครวญข้อมูล ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ท่านได้มีการหาข้อมูลคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเพียงใด	3.58	0.69	มาก
2.	ท่านได้มีการหาข้อมูลนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเพียงใด	3.55	0.70	มาก
3.	ท่านได้มีการหาข้อมูลประวัติการทำงานของผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเพียงใด	3.56	0.71	มาก
4.	ท่านได้มีการเปรียบเทียบข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นแต่ละรายเพียงใด	3.95	0.72	มาก
	รวม	**3.66**	**0.71**	**มาก**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านธัมมวิจยะ ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.66, S.D. = 0.71) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อท่านได้มีการเปรียบเทียบข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นแต่ละรายเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.95, S.D. = 0.72) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อท่านได้มีการหาข้อมูลคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.58, S.D. = 0.69) อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อท่านได้มีการหาข้อมูลนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.55, S.D. = 0.70) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านวิริยะ คือ ความเพียรพยายาม ความตั้งใจจริง ความแน่วแน่มั่นคง ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น

(n = 333)

ข้อ	ด้านวิริยะ คือ ความเพียรพยายาม ความตั้งใจจริง ความแน่วแน่มั่นคง ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ท่านใช้ความเพียรพยายามในการศึกษาข้อมูลของผู้สมัครอย่างละเอียดก่อนตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นเพียงใด	3.89	0.83	มาก
2.	ท่านตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นที่มีความขยันหมั่นเพียร เพียงใด	4.50	0.63	มาก
3.	ท่านตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานเพื่อคนในท้องถิ่นเพียงใด	4.52	0.64	มากที่สุด
4.	ท่านตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นที่เอาจริงเอาจังกับการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชนเพียงใด	4.51	0.64	มากที่สุด
	รวม	**4.36**	**0.69**	**มาก**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านวิริยะ ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.69) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อท่านตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานเพื่อคนในท้องถิ่นเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.64) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อท่านตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นที่เอาจริงเอาจังกับการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชนเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.64) อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อท่านใช้ความเพียรพยายามในการศึกษาข้อมูลของผู้สมัครอย่างละเอียดก่อนตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.89, S.D. = 0.83) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านปิติ คือ ความอิ่มอกอิ่มใจ ความปลาบปลื้มใจ ความพึงพอใจ ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น

(n = 333)

ข้อ	ด้านปิติ คือ ความอิ่มอกอิ่มใจ ความปลาบปลื้มใจ ความพึงพอใจ ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ท่านมีความรู้สึกยินดีและพอใจเมื่อได้ทำการลงคะแนนคัดเลือกผู้นำท้องถิ่นเพียงใด	4.40	0.64	มาก
2.	ท่านมีความรู้สึกอิ่มอกอิ่มใจเมื่อผู้ลงสมัครที่ท่านลงคะแนนให้ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่นเพียงใด	4.47	0.67	มาก
3.	ท่านมีความปลาบปลื้มใจทุกครั้งที่ได้เห็นผู้สมัครเป็นผู้นำท้องถิ่นมีนโยบายที่มุ่งแก้ปัญหาส่วนรวมเป็นหลักเพียงใด	4.51	0.64	มากที่สุด
4.	ท่านมีความยินดีพอใจทุกครั้งที่มีประชาชนพากันชื่นชมนโยบายของผู้นำท้องถิ่นที่ท่านลงคะแนนเสียงคัดเลือกเพียงใด	4.45	0.69	มาก
	รวม	**4.46**	**0.66**	**มาก**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านปิติ ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.66) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อท่านมีความปลาบปลื้มใจทุกครั้งที่ได้เห็นผู้สมัครเป็นผู้นำท้องถิ่นมีนโยบายที่มุ่งแก้ปัญหาส่วนรวมเป็นหลักเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.64) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อท่านมีความรู้สึกอิ่มอกอิ่มใจเมื่อผู้ลงสมัครที่ท่านลงคะแนนให้ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่นเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.67) อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อท่านมีความรู้สึกยินดีและพอใจเมื่อได้ทำการลงคะแนนคัดเลือกผู้นำท้องถิ่นเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = 0.64) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านปัสสัทธิ คือ ความรู้สึกผ่อนคลาย สงบกาย ระงับใจ เย็นกายเย็นใจ ไม่เครียด ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น

(n = 333)

ข้อ	ด้านปัสสัทธิ คือ ความรู้สึกผ่อนคลาย สงบกาย ระงับใจ เย็นกายเย็นใจ ไม่เครียด ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ท่านรู้สึกผ่อนคลายเมื่อผู้สมัครที่ท่านพึงพอใจได้รับคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่นเพียงใด	4.43	0.68	มาก
2.	แม้ผู้นำที่ท่านพึงพอใจไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่น ท่านก็สามารถทำใจให้สงบยอมรับได้ โดยไม่โศกเศร้าเสียใจเพียงใด	3.77	0.71	มาก
3.	ท่านสามารถทำใจให้สงบไม่วุ่นวายใจได้ เมื่อผู้นำท้องถิ่นที่ท่านลงคะแนนเสียงคัดเลือกไม่สามารถนำนโยบายตอนหาเสียงไปปฏิบัติให้เป็นจริงได้เพียงใด	3.49	0.73	มาก
4.	แม้สถานการณ์การเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นจะมีความสับสนวุ่นวาย แต่ท่านสามารถทำใจให้สงบผ่อนคลายไม่ตึงเครียดไปกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เพียงใด	3.98	0.69	มาก
	รวม	**3.92**	**0.70**	**มาก**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านปัสสัทธิ ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.92, S.D. = 0.70) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อท่านรู้สึกผ่อนคลายเมื่อผู้สมัครที่ท่านพึงพอใจได้รับคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่นเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.68) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อแม้สถานการณ์การเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นจะมีความสับสนวุ่นวาย แต่ท่านสามารถทำใจให้สงบผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียดไปกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. = 0.69) อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อท่านสามารถทำใจให้สงบไม่วุ่นวายใจได้เมื่อผู้นำท้องถิ่นที่ท่านลงคะแนนเสียงคัดเลือกไม่สามารถนำนโยบายตอนหาเสียงไปปฏิบัติให้เป็นจริงได้เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.49, S.D. = 0.73) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสมาธิ คือ ความแน่วแน่ มั่นคง เด็ดเดี่ยว ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น

(n = 333)

ข้อ	ด้านสมาธิ คือ ความแน่วแน่ มั่นคง เด็ดเดี่ยว ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	เมื่อท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดเป็นผู้นำท้องถิ่นแล้ว ไม่มีใครจะมาโน้มน้าวให้ท่านเปลี่ยนไปเลือกผู้สมัครคนอื่นได้เพียงใด	4.39	0.66	มาก
2.	ในขณะที่ท่านลงคะแนนเลือกผู้นำท้องถิ่น จิตใจของท่านมีความสงบมั่นคง ไม่ตื่นเต้นไปกับสถานการณ์รอบตัวเพียงใด	4.39	0.66	มาก
3.	ท่านสามารถรอคอยผลการนับคะแนนการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นด้วยจิตใจที่สงบเยือกเย็นเพียงใด	4.22	0.70	มาก
4.	เมื่อผลนับคะแนนปรากฏว่าผู้สมัครที่ท่านชื่นชมไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่น ท่านก็สามารถทำใจให้สงบเยือกเย็นได้เพียงใด	4.20	0.72	มาก
	รวม	**4.30**	**0.69**	**มาก**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสมาธิ ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.30, S.D. = 0.69) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อเมื่อท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดเป็นผู้นำท้องถิ่นแล้ว ไม่มีใครจะมาโน้มน้าวให้ท่านเปลี่ยนไปเลือกผู้สมัครคนอื่นได้เพียงใด และข้อในขณะที่ท่านลงคะแนนเลือกผู้นำท้องถิ่น จิตใจของท่านมีความสงบมั่นคง ไม่ตื่นเต้นไปกับสถานการณ์รอบตัวเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.39, S.D. = 0.66) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อท่านสามารถรอคอยผลการนับคะแนนการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นด้วยจิตใจที่สงบเยือกเย็นเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.22, S.D. = 0.70) อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อเมื่อผลนับคะแนนปรากฏว่าผู้สมัครที่ท่านชื่นชมไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่น ท่านก็สามารถทำใจให้สงบเยือกเย็นได้เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 0.72) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านอุเบกขา คือ ความวางใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียง ไม่ยินดียินร้าย ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น

(n = 333)

ข้อ	ด้านอุเบกขา คือ ความวางใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียง ไม่ยินดียินร้าย ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นที่มีความตั้งใจและเสียสละจริง ๆ โดยไม่คำนึงถึงความเป็นญาติหรือพวกพ้องเพียงใด	4.41	0.62	มาก
2.	แม้จะมีการกล่าวโจมตีผู้สมัครเป็นผู้นำท้องถิ่นที่ท่านชื่นชอบมากมาย แต่ท่านสามารถวางใจเป็นกลาง ๆ ได้ ไม่ด่วนตัดสินใจเชื่อไปตามคำกล่าวโจมตีเหล่านั้นเพียงใด	4.33	0.70	มาก
3.	เมื่อผลการนับคะแนนปรากฏว่าผู้สมัครที่ท่านไม่ชอบได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่น ท่านก็สามารถทำใจยอมรับได้เพียงใด	4.08	0.71	มาก
4.	เมื่อญาติหรือคนใกล้ชิดรับเงินซื้อเสียงจากผู้สมัครเป็นผู้นำท้องถิ่น ท่านห้ามปรามเขาเต็มที่แล้วแต่เขาไม่เชื่อฟัง ท่านก็สามารถทำใจให้เป็นกลาง ๆ ได้ โดยไม่รู้สึกเสียใจเพียงใด	3.84	0.76	มาก
	รวม	**4.17**	**0.70**	**มาก**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านอุเบกขา ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = 0.70) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อท่านตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นที่มีความตั้งใจและเสียสละจริง ๆ โดยไม่คำนึงถึงความเป็นญาติหรือพวกพ้องเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = 0.62) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อแม้จะมีการกล่าวโจมตีผู้สมัครเป็นผู้นำท้องถิ่นที่ท่านชื่นชอบมากมาย แต่ท่านสามารถวางใจเป็นกลาง ๆ ได้ ไม่ด่วนตัดสินใจเชื่อไปตามคำกล่าวโจมตีเหล่านั้นเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.70) อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อเมื่อญาติหรือคนใกล้ชิดรับเงินซื้อเสียงจากผู้สมัครเป็นผู้นำท้องถิ่น ท่านห้ามปรามเขาเต็มที่แล้วแต่เขาไม่เชื่อฟัง ท่านก็สามารถทำใจให้เป็นกลาง ๆ ได้ โดยไม่รู้สึกเสียใจเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.84, S.D. = 0.76) อยู่ในระดับมาก

4.3 สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชาชนในพื้นที่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

1) ควรมีการส่งเสริม และรณรงค์ให้ประชาชน มีการใช้หลักโพชฌงค์ ทั้ง 7 ด้าน ในการการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในครั้งต่อไป

2) ควรมีการให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับ หลักโพชฌงค์ที่ใช้ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากประชาชนยังไม่มีความรู้ถึงสิ่งที่จะมาใช้ประกอบการตัดสินใจในการเลือกตั้ง และยังใช้ความชอบส่วนตัวในการตัดสินใจอยู่

3) ควรส่งเสริมให้มีการนำหลักโพชฌงค์ ทั้ง 7 ด้าน ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ใช้ในการตัดสินใจในเรื่องอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพราะหลักโพชฌงค์ เป็นหลักที่ดี ทำให้ประชาชนมีเหตุมีผลในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้มากมาย

4) มีการแนะนำรายละเอียดเกี่ยวกับแนวการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง

4.4 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เรื่องการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบไปด้วย ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และหัวหน้าส่วนราชการในพื้นที่ ในประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณาแล้วบรรยาย (Descriptive) ให้เหตุผลสรุปประเด็นใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสติ 2) ด้านธัมมวิจยะ 3) ด้านวิริยะ 4) ด้านปีติ 5) ด้านปัสสัทธิ 6) ด้านสมาธิ และ 7) ด้านอุเบกขา ดังนี้

4.4.1 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้สัมภาษณ์ 5 ท่าน ดังนี้

1) นายสำราญ อุ่นใหม่	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง
2) นายกฤตภัทร จันทร์ชื่น	รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รักษาราชการแทนปลัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านเพิง
3) นายอนุวัฒน์ เราะหะวิลัย	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการ โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบางแรด
4) นายสมพงษ์ ช่อผูก	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
5) นางสุดเอื้อม แก้วประเสริฐ	ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

4.4.2 ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

ข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1) ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านสติ คือ ความระลึกได้ ความรับผิดชอบ ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง

ท่านที่ 1 นายสำราญ อุ่นใหม่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง สัมภาษณ์ วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ประชาชนในตำบลบ้านเพิงมีการใช้หลักโพชฌงค์ด้านสติใน

การตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นค่อนข้างมาก เห็นได้จากการเลือกตั้งนายกฯ และ ส.อบต.ฯ เมื่อครั้งที่ผ่านมา ประชาชนมาลงคะแนนเสียงมากกว่าทุกครั้งที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าประชาชนให้ความสำคัญกับการมาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากขึ้น มีความตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง ซึ่งจะสามารถกำหนดคนที่จะมาทำหน้าที่ผู้นำในท้องถิ่นมาทำประโยชน์ให้กับท้องถิ่นของตน

ท่านที่ 2 นายกฤตภัทร จันทร์ชื่น รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รักษาราชการแทนปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า สำหรับประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเพิงนั้น โดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง มีความกระตือรือร้นในการต้องการออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เห็นจากการเลือกตั้งท้องถิ่นที่ผ่านมาเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2564 ประชาชนมาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกันอย่างคึกคักทุกหน่วยการเลือกตั้ง ทั้งนี้ในการตัดสินใจลงคะแนนให้ผู้สมัครรายใดนั้น ข้าพเจ้ามีความเชื่อว่าประชาชนได้ใช้วิจารณญาณของตนในการตัดสินใจลงคะแนนให้กับผู้สมัครรายนั้น ๆ

ท่านที่ 3 นายอนุวัฒน์ เราะหะวิลัย นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ รักษาราชการแทนผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบางแรด สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเพิงมีความตื่นตัวกระตือรือร้นในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาค่อนข้างมาก ช่วงก่อนการเลือกตั้งประชาชนที่ผ่านมาใช้บริการ ณ รพ.สต.มีการพูดคุยถึงการเลือกตั้งที่กำลังจะมาถึงและมีความตั้งใจจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากเว้นช่วงระยะเวลาในการเลือกตั้งนายกฯอบต.และสมาชิกสภาฯ มานาน

ท่านที่ 4 นายสมพงษ์ ช่อผูก ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเพิงมีความสนใจและให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลางค่อนไปทางมาก เห็นได้จากการเลือกตั้งนายกฯ และสมาชิกสภาฯ เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2564 ที่มีผู้มาใช้สิทธิเกินกึ่งหนึ่งและมีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในช่วงเวลาดังกล่าว อาทิ การฟังการปราศรัย การจับกลุ่มการพูดคุยเรื่องผู้สมัคร พรรค และนโยบาย

ท่านที่ 5 นางสุดเอื้อม แก้วประเสริฐ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบลหมู่ที่ 7 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ประชาชนในตำบลบ้านเพิง มีความตื่นตัวต่อการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นมากโดยเฉพาะในกลุ่มอสม. ได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครและพรรคกันอย่างมาก และมีความตั้งใจที่จะออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นในวันที่มีการจัดให้มีการลงคะแนนเสียง โดยในการเลือกตั้งนายกฯและสมาชิกสภาฯ ครั้งที่ผ่านมามีผู้ออกไปเลือกตั้งในเขตที่ข้าพเจ้าอาศัยอยู่เกิน 60% แสดงให้เห็นถึงความระลึกได้และความรับผิดชอบต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของคนในพื้นที่

สรุปได้ว่า ประชาชนในตำบลบ้านเพิงมีการใช้หลักโพชฌงค์ด้านสติในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นค่อนข้างมาก เห็นได้จากในการเลือกตั้งในครั้งที่ผ่าน ๆ มา ผู้มาใช้สิทธิเกินกึ่งหนึ่ง และมีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในช่วงเวลาดังกล่าว อาทิ การฟังการปราศรัย การพูดคุยเรื่องผู้สมัคร พรรค และนโยบาย ได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครและพรรคกันอย่างมาก แสดงให้เห็นถึงความระลึกได้และความรับผิดชอบต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของคนในพื้นที่

2) ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านธัมมวิจยะ คือ การค้นหาความจริง ค้นหาข้อมูล ใคร่ครวญข้อมูล ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง

ท่านที่ 1 นายสำราญ อุ่นใหม่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ประชาชนมีการนำหลักด้านธัมมวิจยะมาใช้ในการเลือกตั้งท้องถิ่นมากขึ้น เห็นได้จากการเลือกตั้งท้องถิ่นครั้งที่ผ่านมา ประชาชนให้ความสนใจที่จะพูดคุยแลกเปลี่ยนถึงผู้สมัครรายต่าง ๆ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของผู้สมัคร มีการจับกลุ่มกันพูดคุยเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่กำลังจะมาถึง แต่ก็ยังมีบางส่วนที่ไม่สนใจการเลือกตั้ง

ท่านที่ 2 นายกฤตภัทร จันทร์ชื่น รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รักษาราชการแทนปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เนื่องจากผู้สมัครรับเลือกตั้งท้องถิ่นเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2564 ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนเป็นคนในพื้นที่เป็นบุคคลที่เป็นที่รู้จักอยู่แล้ว ดังนั้นประชาชนจะมีพื้นฐานของผู้สมัครแต่ละรายว่าเป็นคนมีนิสัยใจคออย่างไรมีความรู้ความสามารถมากน้อยเพียงใด จึงเป็นการง่ายในการที่จะเปรียบเทียบคุณสมบัติของผู้สมัครแต่ละท่าน

ท่านที่ 3 นายอนุวัฒน์ เราะหะวิลัย นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ รักษาราชการแทนผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบางแรด สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ช่วงที่มีการเลือกตั้งท้องถิ่นที่ผ่านมา ประชาชนมีความสนใจต่อการเลือกตั้งเป็นอย่างมาก ตื่นเต้นที่จะได้มาใช้สิทธิ เนื่องจากไม่มีการเลือกตั้งท้องถิ่นมานานมีการรวมกลุ่มกันพูดคุยถึงคุณสมบัติผู้สมัครแต่ละราย สนใจเข้ารับฟังการปราศรัยหรือการมาหาเสียงตามชุมชนหรือเวทีต่าง ๆ

ท่านที่ 4 นายสมพงษ์ ช่อผูก ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า สำหรับในการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นครั้งที่ผ่านมา ประชาชนใช้ความพยายามในการหาข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้สมัครค่อนข้างน้อย เพราะผู้สมัครเป็นคนในพื้นที่ที่เป็นที่รู้จักของทุกคนอยู่แล้ว แต่ก็ได้มีการเปรียบเทียบนโยบายระหว่างพรรคการเมืองสองฝ่ายค่อนข้างมาก เพื่อให้ได้พรรคที่มีนโยบายที่ตรงกับความต้องการของตน

ท่านที่ 5 นางสุดเอื้อม แก้วประเสริฐ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบลหมู่ที่ 7 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566

ได้ให้สัมภาษณ์ว่า มีการหาข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครค่อนข้างน้อย เพราะผู้สมัครทุกคนเป็นคนในพื้นที่ที่เป็นที่รู้จักของประชาชนดีอยู่แล้ว เห็นผลงานที่ผ่านมา แต่ก็มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับนโยบายและพรรคที่สังกัดค่อนข้างมากในกลุ่มของอสม. เมื่อมีการพบปะพูดคุยกันก็จะมีการพูดถึงผู้สมัครและนโยบายต่าง ๆ ของผู้สมัครแต่ละคน

สรุปได้ว่า การใช้หลักโพชฌงค์ ด้านธัมมวิจยะ คือ การค้นหาความจริง ค้นหาข้อมูล ใคร่ครวญข้อมูล ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในครั้งที่ผ่านมา ประชาชนใช้ความพยายามในการหาข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้สมัครค่อนข้างน้อย เพราะผู้สมัครเป็นคนในพื้นที่ที่เป็นที่รู้จักของทุกคนอยู่แล้ว จึงเป็นการง่ายในการที่จะเปรียบเทียบคุณสมบัติของผู้สมัครแต่ละท่าน แต่ก็ได้มีการเปรียบเทียบนโยบายระหว่างพรรคการเมืองสองฝ่ายค่อนข้างมาก เพื่อให้ได้พรรคที่มีนโยบายที่ตรงกับความต้องการของตน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของผู้สมัคร มีการจับกลุ่มกันพูดคุยเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่กำลังจะมาถึง

3) ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านวิริยะ คือ ความเพียรพยายาม ความตั้งใจจริง ความแน่วแน่มั่นคง ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล บ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง

ท่านที่ 1 นายสำราญ อุ่นใหม่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ใช้หลักวิริยะในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น โดยจะเลือกผู้สมัครที่มีความขยันหมั่นเพียรมีความตั้งใจจริงในการทำงาน เพื่อพี่น้องประชาชนในท้องถิ่น โดยพิจารณาเลือกผู้สมัครจากคุณสมบัติมากกว่าความสนิทสนมส่วนตัว

ท่านที่ 2 นายกฤตภัทร จันทร์ชื่น รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รักษาราชการแทนปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ในการตัดสินใจลงคะแนนให้ผู้สมัครคนใดนั้น ข้าพเจ้าเชื่อว่าประชาชนจะตัดสินใจเลือกผู้สมัครที่มีความขยันหมั่นเพียร มีความรู้ความสามารถมุ่งมั่นตั้งใจทำงานเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น

ท่านที่ 3 นายอนุวัฒน์ เราะหะวิลัย นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ รักษาราชการแทนผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบางแรด สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัคร ประชาชนในตำบลบ้านเพิงโดยส่วนใหญ่เลือกผู้สมัครที่มีความขยันหมั่นเพียร เป็นคนมีจิตสาธารณะตั้งใจทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งประชาชนจะรู้จักผู้สมัครแต่ละคนอยู่แล้ว เนื่องจากเป็นคนในพื้นที่ที่รู้ประวัติครอบครัว อาชีพ และนิสัยส่วนตัวกันอยู่แล้ว

ท่านที่ 4 นายสมพงษ์ ช่อผูก ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ในด้านวิริยะนั้นประชาชน

ในตำบลบ้านเพิง ตัดสินใจเลือกตั้งนายกฯ และสมาชิกสภาฯ ที่มีความขยันหมั่นเพียร มีความตั้งใจที่จะทำงานเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ มีความแน่วแน่ที่จะพัฒนาตำบลบ้านเพิงให้ประชาชนอยู่ดีกินดี แต่ก็ยังมีประชาชนส่วนหนึ่งที่ตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นจากความสนิทสนมส่วนตัว จากความเป็นญาติ คนใกล้ชิด คนที่มีผลประโยชน์ตอบแทน

ท่านที่ 5 นางสุดเอื้อม แก้วประเสริฐ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบล หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ประชาชนในตำบลบ้านเพิงมีการใช้หลักโพชฌงค์ด้านวิริยะในการตัดสินใจเลือกตัวผู้นำท้องถิ่นคือประชาชนจะเลือกผู้สมัครโดยพิจารณาจากผู้สมัครที่มีความขยันหมั่นเพียรตั้งใจทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานเพื่อประชาชนในพื้นที่ เห็นได้จากผลการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นครั้งที่ผ่านมา ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงข้างมากเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้น

สรุปได้ว่า การใช้หลักโพชฌงค์ ด้านวิริยะ คือ ความเพียรพยายาม ความตั้งใจจริง ความแน่วแน่มั่นคง ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปนะชาชนส่วนใหญ่เลือกผู้สมัครที่มีความขยันหมั่นเพียรมีความตั้งใจจริงในการทำงาน มีความรู้ความสามารถ เป็นคนมีจิตสาธารณะ ตั้งใจทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และมีความแน่วแน่ที่จะพัฒนาตำบลบ้านเพิงให้ประชาชนอยู่ดีกินดี แต่ก็ยังมีประชาชนส่วนหนึ่งที่ตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นจากความสนิทสนมส่วนตัว จากความเป็นญาติ คนใกล้ชิด คนที่มีผลประโยชน์ตอบแทน

4) ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านปีติ คือ ความอิ่มอกอิ่มใจ ความปลาบปลื้มใจ ความพึงพอใจ ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง

ท่านที่ 1 นายสำราญ อุ่นใหม่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ประชาชนตำบลบ้านเพิงมีการใช้หลักโพชฌงค์ด้านปิติในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นค่อนข้างมาก เห็นได้จากการเลือกตั้งนายกฯและสมาชิกสภาฯ ครั้งที่ผ่านมา ประชาชนมีความพอใจที่มีการจัดการเลือกตั้งขึ้น และพอใจกับผลการเลือกตั้งที่ผ่านมาที่เป็นไปด้วยความมีระเบียบเรียบร้อย ไม่มีข้อขัดแย้งใด ๆ เกี่ยวกับผลการลงคะแนนเสียง

ท่านที่ 2 นายกฤตภัทร จันทร์ชื่น รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รักษาราชการแทนปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า จากการที่ประชาชนออกมาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเมื่อพฤศจิกายน 2564 ที่ผ่านมา เป็นจำนวนเกินครึ่งหนึ่งของประชาชนผู้มีสิทธิที่เลือกตั้ง แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความพอใจที่ได้ออกมาใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และค่อนข้างพึงพอใจกับผลการเลือกตั้ง จะเห็นได้ว่าไม่มีเหตุการณ์

รุนแรงหรือข้อโต้เถียงผลการลงคะแนนเสียง ไม่มีข้อเรียกร้องการออกไปใช้สิทธิ และการนับคะแนนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ท่านที่ 3 นายอนุวัฒน์ เราะหะวิลัย นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ รักษาราชการแทนผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบางแรด สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เนื่องจากไม่มีการเลือกตั้งท้องถิ่นมาเป็นเวลานาน ทำให้ประชาชนมีความพอใจที่ได้มีการจัดการเลือกตั้งขึ้น เห็นได้จากหลังจากมีการประกาศให้มีการเลือกตั้งขึ้นมีความกระตือรือร้นที่จะได้เลือกผู้สมัครที่เป็นคนที่มีความรู้ความสามารถมาพัฒนาท้องถิ่นได้

ท่านที่ 4 นายสมพงษ์ ช่อผูก ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ในการใช้หลักโพชฌงค์ด้านปิติในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่อบต.บ้านเพิง มีการนำไปใช้มาก เห็นได้จากการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นที่ผ่านมา เป็นไปด้วยความเรียบร้อยไม่มีข้อร้องเรียน ไม่มีการกระทบกระทั่งกันของหัวคะแนนทั้งสองฝ่าย และเมื่อผลการเลือกตั้งออกมาประชาชนก็ยอมรับได้ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นนายกฯ และส.อบตฯ ก็เป็นผู้สมัครรายเดิมที่ทำหน้าที่อยู่ในสมัยที่แล้ว ซึ่งส่งผลให้เห็นว่าประชาชนมีความพึงพอใจต่อการทำงานของผู้นำที่ผ่านมา จึงได้เลือกคนเดิมเข้ามาทำงานต่อ

ท่านที่ 5 นางสุดเอื้อม แก้วประเสริฐ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบลหมู่ที่ 7 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ในด้านปิตินั้น เมื่อมีการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นหรือการเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ ประชาชนส่วนใหญ่ในตำบลบ้านเพิงจะมีการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งกันเกินกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิแทบทุกครั้ง และกระบวนการการเลือกตั้งที่ผ่านไปได้ด้วยความราบรื่นไม่มีปัญหาตามหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ ตัวข้าพเจ้าในฐานะที่ได้ทำหน้าที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่เคยพบเจอปัญหาการปะทะกันของหัวคะแนนผู้สมัครคนละฝั่งหรือปัญหากองเชียร์ทะเลาะกันเลย เมื่อผลการเลือกตั้งออกมาทุกฝ่ายก็สามารถยอมรับผลได้

สรุปได้ว่า การใช้หลักโพชฌงค์ ด้านปีติ คือ ความอิ่มอกอิ่มใจ ความปลาบปลื้มใจ ความพึงพอใจ ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชาชนมีความพอใจที่มีการจัดการเลือกตั้งขึ้นและพอใจกับผลการเลือกตั้งที่ผ่านมาที่เป็นไปด้วยความมีระเบียบเรียบร้อย ไม่มีข้อขัดแย้งใด ๆ เกี่ยวกับผลการลงคะแนนเสียง และเมื่อผลการเลือกตั้งออกมาทุกฝ่ายก็สามารถยอมรับผลได้

5) ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านปัสสัทธิ คือ ความรู้สึกผ่อนคลาย สงบกาย ระงับใจ เย็นกายเย็นใจ ไม่เครียด ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง

ท่านที่ 1 นายสำราญ อุ่นใหม่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า สำหรับด้านปัสสัทธิ มีการนำไปใช้ในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเพิงค่อนข้างสูง เห็นได้จากตลอดขั้นตอนของการจัดให้มีการเลือกตั้งไม่มีเหตุการณ์รุนแรงหรือเหตุการณ์ผิดปกติเกิดขึ้น เมื่อผลคะแนนออกมาก็ไม่มีการคัดค้านหรือเรียกร้อง ต่างก็ยอมรับผลการลงคะแนนเสียงข้างมากของคนในพื้นที่

ท่านที่ 2 นายกฤตภัทร จันทร์ชื่น รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รักษาราชการแทนปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า จากการจัดการเลือกตั้งนายกฯและสมาชิกสภาฯ เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2564 ที่ผ่านมาสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีไม่มีเหตุรุนแรงขอร้องเรียนหรือเหตุการณ์ไม่คาดคิดขณะมีการลงคะแนนเสียงและระหว่างการนับคะแนนหรือหลังจากผลการนับคะแนนเสร็จสิ้นผ่านไปได้ด้วยดี แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความผ่อนคลายไม่เครียดต่อผลคะแนนและสามารถระงับกายและใจของตนได้ เมื่อผู้สมัครที่ตนลงคะแนนเสียงให้ไม่ได้รับการเลือกตั้ง ยอมรับผลการเลือกตั้งได้

ท่านที่ 3 นายอนุวัฒน์ เราะหะวิลัย นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ รักษาราชการแทนผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบางแรด สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ประชาชนในตำบลบ้านเพิงมีการใช้หลักโพชฌงค์ด้านปัสสัทธิในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นค่อนข้างสูง เห็นได้จากการจัดการเลือกตั้งนายก อบต. และสมาชิกสภาอบต. เมื่อการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2564 เป็นไปด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีเหตุการณ์รุนแรงเหตุการณ์ไม่คาดฝัน หรือการทำผิดกฎหมายการเลือกตั้ง เมื่อมีการนับคะแนนเสียงหรือการประกาศผลการนับคะแนนก็ไม่มีเหตุวุ่นวายใด ๆ เกิดขึ้น

ท่านที่ 4 นายสมพงษ์ ช่อผูก ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า สำหรับด้านปัสสัทธิประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเพิงมีการนำไปใช้ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนในตำบลบ้านเพิงส่วนใหญ่รักสงบไม่มีปัญหาความขัดแย้งค่อนข้างประนีประนอม เมื่อผลการเลือกตั้งออกมาไม่ใช่ฝ่ายที่ตนเลือกได้รับคะแนนเสียงข้างมากก็สามารถทำใจให้ยอมรับผลการเลือกตั้งได้ แม้จะมีการพูดถึงบ้างแต่ก็ไม่ได้มีการร้องเรียนหรือเป็นคดีความเกิดขึ้น

ท่านที่ 5 นางสุดเอื้อม แก้วประเสริฐ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบลหมู่ที่ 7 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ในการใช้หลักปัสสัทธิในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิงนั้น ด้วยความที่ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นคนรักสงบ ดังนั้นเมื่อผลการเลือกตั้งออกมาว่าไม่ใช่ผู้ที่ตนกาคะแนนให้เป็นผู้ชนะก็สามารถยอมรับผลการตัดสินได้

สรุปได้ว่า การใช้หลักโพชฌงค์ ด้านปัสสัทธิ คือ ความรู้สึกผ่อนคลาย สงบกาย ระงับใจ เย็นกายเย็นใจ ไม่เครียด ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชาชนมีค่อนข้างสูง เห็นได้จากตลอดขั้นตอนของการจัดให้มีการเลือกตั้งไม่มีเหตุการณ์รุนแรงหรือเหตุการณ์ผิดปกติเกิดขึ้นระหว่างการนับคะแนนหรือหลังจากผลการนับคะแนนเสร็จสิ้นผ่านไปได้ด้วยดี และเมื่อผลคะแนนออกมาก็ไม่มีการคัดค้านหรือเรียกร้อง ต่างก็ยอมรับผลการลงคะแนนเสียงข้างมากได้

6) ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านสมาธิ คือ ความแน่วแน่ มั่นคง เด็ดเดี่ยว ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง

ท่านที่ 1 นายสำราญ อุ่นใหม่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ประชาชนในตำบลบ้านเพิง มีความแน่วแน่ในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นค่อนข้างสูง เมื่อตัดสินใจเลือกแล้วมักจะโน้มน้าวให้เปลี่ยนใจยาก โดยจะเลือกผู้ที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งผลการลงคะแนนเสียงที่เป็นไปตามโพลที่มีก่อนวันลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ไม่มีการพลิกโพลเกิดขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนค่อนข้างมั่นคงในการตัดสินใจ ทั้งนี้ในการตัดสินใจนั้นไม่ยาก เนื่องจากผู้รับสมัครทุกคนเป็นคนในพื้นที่ที่เป็นที่รู้จักอยู่แล้ว รู้ว่าใครเป็นอย่างไร ใครทำงานจริงจัง และใครที่ตั้งใจเข้ามารับสมัครเลือกตั้งเพราะตั้งใจจะทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตน

ท่านที่ 2 นายกฤตภัทร จันทร์ชื่น รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รักษาราชการแทนปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ข้าพเจ้ามีความเชื่อว่าประชาชนมีความมั่นคงแน่วแน่ในการตัดสินใจซึ่งผ่านการคิดวิเคราะห์มาแล้วว่าจะลงคะแนนให้ผู้สมัครรายใด น้อยมากที่จะถูกชักจูงให้เปลี่ยนความคิดได้ จะมีเพียงส่วนน้อยที่ตัดสินใจตามแรงจูงใจจากหัวคะแนนหรือคนในครอบครัว

ท่านที่ 3 นายอนุวัฒน์ เราะหะวิลัย นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ รักษาราชการแทนผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบางแรด สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า สำหรับในด้านสมาธินั้น ประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเพิงมีการนำไปใช้ในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นค่อนข้างมาก คือ เมื่อได้ตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้ใครแล้ว มักไม่ค่อยเปลี่ยนใจ สังเกตได้จากจำนวนบัตรเสียค่อนข้างน้อย และแม้คนที่ตนเลือกไม่ชนะการเลือกตั้งก็สามารถยอมรับผลของคะแนนเสียงข้างมากได้

ท่านที่ 4 นายสมพงษ์ ช่อผูก ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า สำหรับด้านสมาธิประชาชนมีความแน่วแน่และมั่นคงต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสูง มีน้อยที่จะเปลี่ยนใจเนื่องจากทุกคนรู้จักผู้สมัครแต่ละคนดีอยู่แล้วเห็นได้จากที่ผู้สมัครรายเดิมได้รับการเลือกตั้งเข้ามาทำหน้าที่ต่อเกือบทั้งหมด มีเพียง 1 รายเท่านั้นที่เป็นผู้สมัครหน้าใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามา จึงทำให้เห็นว่าประชาชนมีความมั่นคงและเชื่อมั่นในตัวผู้สมัครรายเดิม

ท่านที่ 5 นางสุดเอื้อม แก้วประเสริฐ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบลหมู่ที่ 7 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ในด้านสมาธินั้นประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเพิงมีความแน่วแน่ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นสูง เห็นได้จากผลการเลือกตั้งไม่ผิดไปจากการคาดคะเนก่อนที่จะเกิดการเลือกตั้งวันจริง โดยผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้าไปดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิงและส.อบต.เป็นคนเดิมที่เคยดำรงตำแหน่งในครั้งที่ผ่านมา ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ต่อสายตาของประชาชนในตำบลบ้านเพิงอยู่แล้ว จึงทำให้ได้รับการเลือกตั้งให้กลับมาทำหน้าที่อีกครั้งหนึ่ง

สรุปได้ว่า การใช้หลักโพชฌงค์ ด้านสมาธิ คือ ความแน่วแน่ มั่นคง เด็ดเดี่ยวต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชาชนมีความแน่วแน่ในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นค่อนข้างสูง เมื่อตัดสินใจเลือกแล้วมักจะโน้มน้าวให้เปลี่ยนใจยากโดยจะเลือกผู้ที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ น้อยมากที่จะถูกชักจูงให้เปลี่ยนความคิดได้ จะมีเพียงส่วนน้อยที่ตัดสินใจตามแรงจูงใจจากหัวคะแนนหรือคนในครอบครัว

7) ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านอุเบกขา คือ ความวางใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียง ไม่ยินดียินร้าย ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง

ท่านที่ 1 นายสำราญ อุ่นใหม่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ประชาชนในตำบลบ้านเพิงใช้หลักธรรมข้ออุเบกขาในการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นสูง สามารถทำใจยอมรับได้เมื่อผู้สมัครที่ตนเลือกไม่ได้รับเลือกตั้งและตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครโดยพิจารณาจากคุณสมบัติมากกว่าความสัมพันธ์ส่วนตัว แม้จะมีบางส่วนที่ตัดสินใจเพราะเป็นญาติพี่น้องพรรคพวกแต่ก็ไม่ได้มีมาก เห็นได้จากการเลือกตั้งเป็นไปด้วยดี ไม่มีการร้องเรียนหลังการเลือกตั้ง

ท่านที่ 2 นายกฤตภัทร จันทร์ชื่น รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รักษาราชการแทนปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ข้าพเจ้า

เชื่อว่าประชาชนมีการใช้หลักอุเบกขาในการตัดสินใจค่อนข้างมาก โดยตัดสินใจเลือกผู้สมัครที่มีความรู้ความสามารถตั้งใจทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น อาจจะมีบ้างบางส่วนที่เลือกลงคะแนนให้กับคนรู้จักหรือเครือญาติกัน แต่บุคคลดังกล่าวก็เป็นคนที่มีความสามารถด้วย และเมื่อผู้สมัครที่ตนลงคะแนนให้ไม่ได้รับเลือกตั้งก็ไม่ได้มีเหตุการณ์รุนแรงหรือข้อร้องเรียน แม้จะมีข้อกล่าวหาเรื่องการซื้อเสียงแต่ก็ไม่มีหลักฐานหรือมีคนร้องเรียนกกต. เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

ท่านที่ 3 นายอนุวัฒน์ เราะหะวิลัย นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบางแรด สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ประชาชนใช้หลักอุเบกขาในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นค่อนข้างมาก เห็นได้จากในการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นครั้งที่ผ่านมาประชาชนจะตัดสินใจเลือกผู้สมัครจากคุณสมบัติมากกว่าความเป็นพวกพ้องและสามารถทำใจยอมรับได้เมื่อฟังที่ตนเลือกไม่ได้เป็นผู้ชนะการเลือกตั้ง แม้จะมีการพูดคุยว่ามีการซื้อสิทธิที่ขายเสียงแต่ก็ไม่มีการเรียกร้องหรือมีหลักฐานเชิงประจักษ์

ท่านที่ 4 นายสมพงษ์ ช่อผูก ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เนื่องจากโดยพื้นฐานแล้วประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเพิงเป็นผู้รักสงบ ดังนั้นเมื่อผลการเลือกตั้งออกมาแล้วแม้จะไม่ใช่ฝั่งที่ตนเลือกก็สามารถทำใจยอมรับผลการเลือกตั้งได้ ในการนับคะแนนแต่ละเขตก็ไม่มีสถานการณ์รุนแรงหรือการถกเถียง แม้จะมีหัวคะแนนจากผู้สมัครหลายคน แต่ก็ไม่เกิดปัญหาอะไรขึ้น

ท่านที่ 5 นางสุดเอื้อม แก้วประเสริฐ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบลหมู่ที่ 7 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ในด้านอุเบกขานั้น ประชาชนตำบลบ้านเพิงนำไปใช้ในการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นโดยการพิจารณาเลือกผู้สมัครจากคุณสมบัติของผู้สมัครจากนโยบายของพรรคจากความสามารถของผู้สมัครมากกว่าเลือกเพราะเป็นคนรู้จักกันเป็นญาติกันหรือเพราะซื้อเสียง และเมื่อผลการเลือกตั้งออกมาไม่ตรงกับตนก็ไม่ได้มีการโวยวายไม่พอใจ ซึ่งจากการที่ได้เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง จะเห็นว่าการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นครั้งที่ผ่านมาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

สรุปได้ว่า การใช้หลักโพชฌงค์ ด้านอุเบกขา คือ ความวางใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียง ไม่ยินดียินร้าย ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชาชนใช้หลักธรรมข้ออุเบกขาในการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นสูงตัดสินใจเลือกผู้สมัครจากคุณสมบัติมากกว่าความเป็นพวกพ้อง และสามารถทำใจยอมรับได้เมื่อผู้สมัครที่ตนเลือกไม่ได้รับเลือกตั้ง และตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครโดยพิจารณาจากคุณสมบัติมากกว่าความสัมพันธ์ส่วนตัว

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ท่านที่ 1 นายสำราญ อุ่นใหม่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ควรส่งเสริมให้มีการใช้หลักโพชฌงค์ในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะด้านสติให้ประชาชนมีจิตสำนึกประชาธิปไตยเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง ด้านวิริยะเลือกคนที่มีความตั้งใจขยันหมั่นเพียรพร้อมทำงานเพื่อประโยชน์ของคนในท้องถิ่น และด้านอุเบกขาตัดสินใจเลือกตั้งด้วยใจที่เป็นกลางไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง

ท่านที่ 2 นายกฤตภัทร จันทร์ชื่น รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รักษาราชการแทนปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีการนำหลักโพชฌงค์มาใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในการตัดสินใจเพราะหลักโพชฌงค์เปรียบเสมือนเครื่องมือที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยเฉพาะในด้านสติ คือ ส่งเสริมให้ประชาชนเห็นและทราบถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านธัมมวิจยะมีการค้นข้อมูลของผู้สมัคร ด้านวิริยะในการเลือกผู้สมัครที่มีความตั้งใจขยันหมั่นเพียรและทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ด้านสมาธิคือมีความมั่นคงเด็ดเดี่ยวต่อการตัดสินใจโดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครเป็นหลัก ไม่ใช้ความเป็นญาติมิตรหรืออามิสสินจ้าง

ท่านที่ 3 นายอนุวัฒน์ เราะหะวิลัย นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ รักษาราชการแทนผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบางแรด สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ควรส่งเสริมให้มีการใช้หลักโพชฌงค์ด้านสติเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเลือกตั้ง จะเห็นได้ว่าแม้จะมีประชาชนมาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเกินกว่าส่วนหนึ่งของผู้มีสิทธิ์ แต่ก็ยังมีประชาชนอีกส่วนหนึ่งที่ไม่มาใช้สิทธิ ดังนั้นควรส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการมาใช้สิทธิเลือกตั้ง รู้ว่าการมาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องทำ

ท่านที่ 4 นายสมพงษ์ ช่อผูก ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเพิงนำหลักโพชฌงค์ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยเฉพาะการนำไปใช้ในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น ด้านสติจะช่วยให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งและไปใช้สิทธิกันมากขึ้น ด้านธัมมวิจยะจะเป็นหลักที่ช่วยให้เข้าถึงข้อมูลว่าผู้สมัครและพรรคการเมืองนั้นมีนโยบายอย่างไร ด้านวิริยะเพื่อที่จะได้เลือกคนที่มีความรู้ความสามารถมีความขยันหมั่นเพียรและมีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะทำงานเพื่อคนในท้องถิ่น และด้านอุเบกขาเพื่อที่จะได้ตัดสินใจเลือกผู้สมัครโดยพิจารณาจากคุณสมบัติ ไม่ใช่ความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือรับผลประโยชน์ตอบแทน

ท่านที่ 5 นางสุดเอื้อม แก้วประเสริฐ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบลหมู่ที่ 7 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ด้านที่ควรมีการส่งเสริมให้มีการนำไปใช้ในการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นมากที่สุด คือด้านสติ คือการส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งและตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น รองลงมาคือหลักอุเบกขา คือส่งเสริมให้ประชาชนตัดสินใจเลือกตั้งโดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครและนโยบายของพรรคมากกว่าจะคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนที่จะได้รับ

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยขอนำเสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในพื้นที่ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 2,457 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในพื้นที่ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 333 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ ผู้ใหญ่บ้าน และประธาน อสม. รวม 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็น แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .952 ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ“การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 28 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ด้วยการกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริงเท่าที่สามารถเปิดเผยได้

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำนำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำนำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมด้วยตัวเอง โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 333 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการโดยการนัดวันเวลาสัมภาษณ์กับผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน จากนั้นดำเนินการสัมภาษณ์ตามวันเวลาที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช” นั้น พอสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีจำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 50.20 มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 36.90 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 35.20 ประกอบอาชีพเกษตรกร/รับจ้าง จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 57.10 และมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ต่อเดือน จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 50.80

5.1.2 การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านปิติ ด้านวิริยะ ด้านสมาธิ ด้านสติ ด้านอุเบกขา ด้านปัสสัทธิ และ ด้านธัมมวิจยะ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านผลการวิจัยมีดังนี้

1) ด้านสติ พบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นด้วยวิจารณญาณของตัวเองมากกว่าการถูกชักจูงด้วยผู้อื่น การที่ได้ฟังคำหาเสียง ท่านจะไม่ด่วนเชื่อและไม่ด่วนปฏิเสธแต่จะใช้สติปัญญาไตร่ตรองอย่างรอบคอบทุกครั้งก่อนตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่น ทราบถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น และการมีความตั้งใจที่จะไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงในวันที่มีการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น

2) ด้านธัมมวิจยะ พบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การได้มีการเปรียบเทียบข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นแต่ละราย การได้มีการหาข้อมูลคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น การได้มีการหาข้อมูลประวัติการทำงานของผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น และการได้มีการหาข้อมูลนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น

3) ด้านวิริยะ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานเพื่อคนในท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด การตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นที่เอาจริงเอาจังกับการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชนอยู่ในระดับมากที่สุด การตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นที่มีความขยันหมั่นเพียรอยู่ในระดับมาก และการใช้ความเพียรพยายามในการศึกษาข้อมูลของผู้สมัครอย่างละเอียดก่อนตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก

4) ด้านปิติ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การมีความปลาบปลื้มใจทุกครั้งที่ได้เห็นผู้สมัครเป็นผู้นำท้องถิ่นมีนโยบายที่มุ่งแก้ปัญหาส่วนรวมเป็นหลักอยู่ในระดับมากที่สุด การมีความรู้สึกอิ่มอกอิ่มใจเมื่อผู้ลงสมัครที่ท่านลงคะแนนให้ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก การมีความยินดีพอใจทุกครั้งที่มีประชาชนพากันชื่นชมนโยบายของผู้นำท้องถิ่นที่ท่านลงคะแนนเสียงคัดเลือก อยู่ในระดับมาก และการมีความรู้สึกยินดีและพอใจเมื่อได้ทำการลงคะแนนคัดเลือกผู้นำท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก

5) ด้านปัสสัทธิ พบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความรู้สึกผ่อนคลายเมื่อผู้สมัครที่ท่านพึงพอใจได้รับคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่น การที่แม้สถานการณ์การเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นจะมีความสับสนวุ่นวาย แต่ท่านสามารถทำใจให้สงบผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียดไปกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ การที่แม้ผู้นำที่ท่านพึงพอใจไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่น ท่านก็สามารถทำใจให้สงบยอมรับได้ โดยไม่โศกเศร้าเสียใจ และความสามารถทำใจให้สงบไม่วุ่นวายใจได้ เมื่อผู้นำท้องถิ่นที่ท่านลงคะแนนเสียงคัดเลือกไม่สามารถนำนโยบายตอนหาเสียงไปปฏิบัติให้เป็นจริงได้

6) ด้านสมาธิ พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดเป็นผู้นำท้องถิ่นแล้ว ไม่มีใครจะมาโน้มน้าวให้ท่านเปลี่ยนไปเลือกผู้สมัครคนอื่นได้ ในขณะที่ท่านลงคะแนนเลือกผู้นำท้องถิ่น จิตใจของท่านมีความสงบมั่นคง ไม่ตื่นเต้นไปกับสถานการณ์รอบตัว ความสามารถรอคอยผลการนับคะแนนการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นด้วยจิตใจที่สงบเยือกเย็น และเมื่อผลนับคะแนนปรากฏว่าผู้สมัครที่ท่านชื่นชมไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่น ท่านก็สามารถทำใจให้สงบเยือกเย็นได้

7) ด้านอุเบกขา ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นที่มีความตั้งใจและเสียสละจริง ๆ โดยไม่คำนึงถึงความเป็นญาติหรือพวกพ้อง การมีการกล่าวโจมตีผู้สมัครเป็นผู้นำท้องถิ่นที่ท่านชื่นชอบมากมาย แต่ท่านสามารถวางใจเป็นกลางได้ ไม่ด่วนตัดสินใจเชื่อไปตามคำกล่าวโจมตีเหล่านั้น เมื่อผลการนับคะแนนปรากฏว่าผู้สมัครที่ท่านไม่ชอบได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่น ท่านก็สามารถทำใจยอมรับได้และเมื่อญาติหรือคนใกล้ชิดรับเงินซื้อเสียงจากผู้สมัครเป็นผู้นำท้องถิ่น ท่านห้ามปรามเขาเต็มที่แล้วแต่เขาไม่เชื่อฟัง ท่านก็สามารถทำใจให้เป็นกลางได้ โดยไม่รู้สึกเสียใจ

5.1.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปได้ดังนี้

1) ควรมีสติในการตัดสินใจเลือกโดยมีข้อมูลที่เพียงพอ

2) ควรมีความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครก่อนตัดสินใจเลือก

3) ควรมีความมั่นคงแน่วแน่ในการตัดสินใจและปฏิบัติตนอย่างมีอุดมการณ์

4) ควรส่งเสริม สนับสนุน ยอมรับและยกย่องผู้ที่ได้รับคัดเลือกมาเป็นตัวแทนอย่างจริงจังและจริงใจ

5) ควรมีการสงบจิตสงบใจและลดการปะทะเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงพอใจ

6) ควรมีความมั่นคงและแน่วแน่ในการตัดสินใจเลือกปราศจากความหวั่นไหวหรือการยุยงหรือผลประโยชน์ใด ๆ

7) ควรวางใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียง และยอมรับการตัดสินใจของตนเองเพื่อผลประโยชน์โดยรวม

8) ควรมีการส่งเสริม และรณรงค์ให้ประชาชน มีการใช้หลักโพชฌงค์ ทั้ง 7 ด้าน ในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในครั้งต่อไป

9) ควรมีการให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับ หลักโพชฌงค์ที่ใช้ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากประชาชนยังไม่มีความรู้ถึงสิ่งที่จะมาใช้ประกอบการตัดสินใจในการเลือกตั้ง และยังใช้ความชอบส่วนตัวในการตัดสินใจอยู่

10) ควรส่งเสริมให้มีการนำหลักโพชฌงค์ ทั้ง 7 ด้าน ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ใช้ในการตัดสินใจในเรื่องอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพราะหลักโพชฌงค์ เป็นหลักที่ดี ทำให้ประชาชนมีเหตุมีผลในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้มากมาย

11) มีการแนะนำรายละเอียดเกี่ยวกับแนวการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัยมาอภิปรายเชื่อมโยงทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้เลือกประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

ก. อภิปรายผลเชิงปริมาณ

1) ด้านสติ พบว่า ประชาชนตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก เนื่องจากใช้วิจารณญานของตัวเอง

มากกว่าการถูกชักจูง เมื่อได้ฟังคำปราศัยหาเสียง ไม่ด่วนสรุปไม่ด่วนเชื่อ แต่จะมีการไตร่ตรองก่อนตัดสินใจเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ อริสา เส็งคำปาน (2560) ที่กล่าวว่า ประชาชนควรพิจารณาลงคะแนนเลือกผู้สมัครโดยใช้เหตุผลและองค์ประกอบอื่น ๆ มาประกอบ

2) ด้านธัมมวิจยะ พบว่า ประชาชนตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก เพราะได้มีการเปรียบเทียบข้อมูลของผู้สมัครเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นแต่ละราย มีการหาข้อมูลด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้สมัครผู้นำท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอริสา เส็งคำปาน (2560) ที่กล่าวว่า ประชาชนควรพิจารณาลงคะแนนเลือกผู้สมัครโดยใช้เหตุผลและองค์ประกอบอื่น ๆ มาประกอบ ไม่ใช่เพราะความชอบส่วนตัวหรือความเป็นเครือญาติรวมถึงการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้ลงสมัครรับการเลือกตั้งโดยเฉพาะพฤติกรรมการทุจริต

3) ด้านวิริยะ พบว่า ประชาชนตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก เพราะตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานเพื่อคนในท้องถิ่น เอาจริงเอาจังกับการทำงานเพื่อการแก้ไขปัญหาประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับภาวิต บุญชละ (2560) ที่พบว่า ความตั้งใจ วิสัยทัศน์ของผู้สมัครรับเลือกตั้งมีอิทธิพลต่อการต่อการตัดใจเลือกตั้ง ดังนั้นผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นต้องตระหนักและให้ความสำคัยเกียวกับความมุ่งมั่น การประกาศนโยบายว่าสามารถทำได้จริงหรือไม่ เพื่อให้การทำงานนั้นสอดรับและตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้

4) ด้านปิติ พบว่า ประชาชนมีความปลาบปลื้มใจทุกครั้งที่ได้เห็นผู้สมัครเป็นผู้นำท้องถิ่นมีนโยบายที่มุ่งแก้ปัญหาส่วนรวมเป็นหลัก มีความรู้สึกอิ่มอกอิ่มใจเมื่อผู้ลงสมัครที่ได้ลงคะแนนให้ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่น และมีความยินดีพอใจทุกครั้งที่มีประชาชนพากันชื่นชมนโยบายของผู้นำท้องถิ่นที่ได้ลงคะแนนเสียงคัดเลือก ซึ่งสอดคล้องกับ แม่ชีสุภาพรรณ กลิ่นนาค (2560) ที่พบว่า ปีติ นำมาซึ่งวาจาหรือการกระทำที่เมตตา เกิดสันติสุข บุคคลมีจิตสาธารณะทำให้เกิดความสงบในสังคม

5) ด้านปัสสัทธิ พบว่า ประชาชนมีความรู้สึกผ่อนคลายเมื่อผู้สมัครที่ตนพึงพอใจได้รับคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่น และถึงแม้ผู้นำที่ตนพึงพอใจไม่ได้รับการคัดเลือก ก็สามารถทำใจให้สงบยอมรับผลการเลือกตั้งได้ โดยไม่โศกเศร้าเสียใจ หรือหากสถานการณ์การเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นจะมีความสับสนวุ่นวาย ก็สามารถทำใจให้สงบผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียดไปกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ แม่ชีสุภาพรรณ กลิ่นนาค (2560) ที่พบว่า ปัสสัทธิ คือ สงบสุข กายใจสงบเย็นเสริมบรรยากาศคนรอบข้างสงบเย็นตาม ชุมชนสงบ กายสงบก็ไม่ เบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อน บุคคลปฏิบัติธรรมมีจิตสงบก็จะช่วยให้สังคมมีความสงบสุข

6) ด้านสมาธิ พบว่า เมื่อประชาชนตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดเป็นผู้นำท้องถิ่นแล้ว ไม่มีใครจะมาโน้มน้าวให้เปลี่ยนไปเลือกผู้สมัครคนอื่นได้ และในขณะที่ลงคะแนนเลือกผู้นำท้องถิ่น จิตใจมี

ความสงบมั่นคง ไม่ตื่นเต้นไปกับสถานการณ์รอบตัว ความสามารถรอคอยผลการนับคะแนนการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นด้วยจิตใจที่สงบเยือกเย็น และเมื่อผลนับคะแนนปรากฏว่าผู้สมัครที่ตนชื่นชมไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่น ก็สามารถทำใจให้สงบเยือกเย็นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ แม่ชีสุภาพรรณ กลิ่นนาค (2560) ที่พบว่า สมาธิ คือ จิตตั้งมั่น รู้เหตุปัจจัยการเกิดดับ มีสมาธิเป็นหลักทำให้ปัญญาเกิด ใจตั้งมั่น มีสมาธิ มีปัญญา ปัญญาที่เห็นความจริงของชีวิต

7) ด้านอุเบกขา พบว่า ประชาชนตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก เพราะเมื่อตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นที่มีความตั้งใจและเสียสละจริง ๆ โดยไม่คำนึงถึงความเป็นญาติหรือพวกพ้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญหทัย (2562) ที่ค้นพบว่า ความสัมพันธ์หรือการรู้จักมักคุ้น หรือการให้ความช่วยเหลือกันมาก่อน ไม่ใช่เหตุผลที่จะทำให้ประชาชนตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่น

นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย (1) ควรมีสติในการตัดสินใจเลือกโดยมีข้อมูลที่เพียงพอ (2) ควรมีความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครก่อนตัดสินใจเลือก (3) ควรมีความมั่นคงแน่วแน่ในการตัดสินใจและปฏิบัติตนอย่างมีอุดมการณ์ (4) ควรส่งเสริม สนับสนุน ยอมรับและยกย่องผู้ที่ได้รับคัดเลือกมาเป็นตัวแทนอย่างจริงจังและจริงใจ (5) ควรมีการสงบจิตสงบใจและลดการปะทะเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงพอใจ (6) ควรมีความมั่นคงและแน่วแน่ในการตัดสินใจเลือกปราศจากความหวั่นไหวหรือการยุยงหรือผลประโยชน์ใด ๆ และ (7) ควรวางใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียง และยอมรับการตัดสินใจของตนเองเพื่อผลประโยชน์โดยรวม สอดคล้องงานวิจัยของวปาณิสรา นาจันทัด (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชน ดังนี้ (1) ด้านคุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้ง คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งควรคิดดีทำดีมีคุณธรรมและจริยธรรมชอบช่วยเหลือสังคม ไม่เคยมีประวัติเสีย และไม่เอาเปรียบผู้อื่น (2) ด้านพรรคการเมือง คือ พรรคการเมืองต้องมีความน่าเชื่อถือทางานอย่างตรงไปตรงมา ยึดมั่นในศีลธรรม และไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก และ (3) ด้านนโยบายพรรค คือ นโยบายพรรคควรดาเนินการส่งเสริมให้ประชาชนผู้สูงอายุและคนว่างงานให้มีรายได้ ลดราคาสินค้าและค่าครองชีพ ควรมีการปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมและมลพิษ ช่วยให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัย ไม่ควรจัดเก็บรายได้จากการเพิ่มภาษีจากประชาชน มีสวัสดิการช่วยเหลือผู้พิการ และส่งเสริมสินค้าไทย

ข. อภิปรายผลเชิงคุณภาพ

1. ด้านสติ พบว่า ประชาชนในตำบลบ้านเพิงมีการใช้หลักโพชฌงค์ด้านสติในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นค่อนข้างมาก เห็นได้จากในการเลือกตั้งในครั้งที่ผ่านมามีผู้มาใช้สิทธิเกินกึ่งหนึ่ง

และมีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในช่วงเวลาดังกล่าว อาทิ การฟังการปราศรัย การพูดคุยเรื่องผู้สมัคร พรรค และนโยบาย ได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครและพรรคกันอย่างมาก แสดงให้เห็นถึงความระลึกได้และความรับผิดชอบต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของคนในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับ ธนวัฒน์ ชาวโพธิ์ (2561) ที่กล่าวว่า ควรส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้มากขึ้น โดยการกำหนดยุทธศาสตร์หรือมาตรการในการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง และมีแผนงาน โครงการรองรับที่เป็นรูปธรรม และสนับสนุนให้หน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่นเป็นแกนนำในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกว้างขวางมากขึ้น

2. ด้านธัมมะวิจยะ พบว่า ประชาชนใช้ความพยายามในการหาข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้สมัครค่อนข้างน้อย เพราะผู้สมัครเป็นคนในพื้นที่ที่เป็นที่รู้จักของทุกคนอยู่แล้ว จึงเป็นการง่ายในการที่จะเปรียบเทียบคุณสมบัติของผู้สมัครแต่ละท่าน แต่ก็ได้มีการเปรียบเทียบนโยบายระหว่างพรรคการเมืองสองฝ่ายค่อนข้างมาก เพื่อให้ได้พรรคที่มีนโยบายที่ตรงกับความต้องการของตน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของผู้สมัคร มีการจับกลุ่มกันพูดคุยเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่กำลังจะมาถึง สอดคล้องกับ ธนวัฒน์ ชาวโพธิ์ (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย พบว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง เพราะเมื่อมีความสัมพันธ์ที่ดี เป็นคนในพื้นที่แล้ว การสืบค้นข้อมูลไม่จำเป็นต้องดำเนินการมากนัก

3. ด้านวิริยะ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เลือกผู้สมัครที่มีความขยันหมั่นเพียรมีความตั้งใจจริงในการทำงาน มีความรู้ความสามารถ เป็นคนมีจิตสาธารณะตั้งใจทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และมีความแน่วแน่ที่จะพัฒนาตำบลบ้านเพิงให้ประชาชนอยู่ดีกินดีแต่ก็ยังมีประชาชนส่วนหนึ่งที่ตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นจากความสนิทสนมส่วนตัวจากความเป็นญาติ คนใกล้ชิด คนที่มีผลประโยชน์ตอบแทน สอดคล้องกับ อริสา เส็งคำปาน (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า ประชาชน จะต้องพิจารณาเลือกผู้สมัครที่มีความรู้ความสามารถ นอกจากความชอบส่วนตัวหรือความเป็นเครือญาติ

4. ด้านปิติ พบว่า ประชาชนมีความพอใจที่มีการจัดการเลือกตั้งขึ้น และพอใจกับผลการเลือกตั้งที่ผ่านมาที่เป็นไปด้วยความมีระเบียบเรียบร้อย ไม่มีข้อขัดแย้งใด ๆ เกี่ยวกับผลการลงคะแนนเสียง และเมื่อผลการเลือกตั้งออกมาทุกฝ่ายก็สามารถยอมรับผลได้ สอดคล้องกับขวัญหทัย แจ่มแจ้ง (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดสุวรรณ อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า คุณสมบัติของผู้สมัครมีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชน และเมื่อผลการเลือกตั้งออกมาต่างก็พึงพอใจไม่มีการคัดค้านหรือเรียกร้องให้มีการตรวจสอบแต่อย่างใด

5. ด้านปัสสัทธิ พบว่า ประชาชนมีความสบายใจค่อนข้างสูง เห็นได้จากตลอดขั้นตอนของการจัดให้มีการเลือกตั้งไม่มีเหตุการณ์รุนแรงหรือเหตุการณ์ผิดปกติเกิดขึ้น ระหว่างการนับคะแนนหรือหลังจากผลการนับคะแนนเสร็จสิ้นผ่านไปได้ด้วยดี และเมื่อผลคะแนนออกมาก็ไม่มีการคัดค้านหรือเรียกร้อง ต่างก็ยอมรับผลการลงคะแนนเสียงข้างมากได้ สอดคล้องกับ ปาณิสรา นาจันทัด (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า การเป็นผู้สมัครที่เหมาะสมกับตำแหน่ง คุณสมบัติของผู้สมัครที่มีความรู้ความสามารถ และนโยบายที่ทำได้จริง ส่งผลให้เมื่อผลการเลือกตั้งจะไม่มีการคัดค้าน หรือเรียกร้องให้มีการตรวจสอบแต่อย่างใด

6. ด้านสมาธิ พบว่า ประชาชนมีความแน่วแน่ในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นค่อนข้างสูง เมื่อตัดสินใจเลือกแล้วมักจะโน้มน้าวให้เปลี่ยนใจยากโดยจะเลือกผู้ที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ น้อยมากที่จะถูกชักจูงให้เปลี่ยนความคิดได้ จะมีเพียงส่วนน้อยที่ตัดสินใจตามแรงจูงใจจากหัวคะแนนหรือคนในครอบครัว สอดคล้องกับ ขวัญหทัย แจ่มแจ้ง (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดสุวรรณ อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนตัดสินใจเลือกตั้งเพราะผู้สมัครมีผลงานเชิงประจักษ์ นโยบายสามารถปฏิบัติได้จริง

7. ด้านอุเบกขา พบว่า ประชาชนใช้หลักธรรมข้ออุเบกขาในการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นสูง ตัดสินใจเลือกผู้สมัครจากคุณสมบัติมากกว่าความเป็นพวกพ้อง และสามารถทำใจยอมรับได้เมื่อผู้สมัครที่ตนเลือกไม่ได้รับเลือกตั้งและตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครโดยพิจารณาจากคุณสมบัติมากกว่าความสัมพันธ์ส่วนตัว สอดคล้องกับ อริสา เส็งคำปาน (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า ประชาชนจะต้องพิจารณาเลือกผู้สมัครที่มีความรู้ความสามารถ นอกจากความชอบส่วนตัวหรือความเป็นเครือญาติ

และจากการศึกษาพบว่า ประชาชนในตำบลบ้านเพิง มีการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมากทุกด้าน รวมทั้งการให้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า ประชาชนตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง เพราะมีการรับรู้ความสำคัญของการใช้สิทธิเลือกตั้งจะเห็นได้จากที่ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าทุกครั้ง รวมถึงมีการตรวจสอบข้อมูลของผู้สมัคร ข้อมูลพรรค ความเป็นได้ของนโยบาย มีการศึกษาประวัติภูมิหลังของผู้สมัครว่ามีความรู้ความสามารถหรือไม่ มีบุคลิกภาพเป็นอย่างไร เข้าถึงได้ง่ายหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฐิติมา อิ่มรัตน์ (2558, หน้า 8-9) ได้ข้อสรุปว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นจะประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 3 ประการคือ 1) ปัจจัยด้านการรับรู้การตัดสินใจ 2) ปัจจัยด้านค่านิยมการตัดสินใจ และ 3) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลของการวิจัย พบว่า การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปรผลอยู่ในระดับ มาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1) ด้านสติ การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปรผลอยู่ในระดับ มาก มีข้อเสนอแนะดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรรักษามาตรฐานในระดับนี้ไว้และส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านสติ ส่งเสริมให้ประชาชนให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง และเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

2) ด้านธัมมวิจยะ การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปรผลอยู่ในระดับ มาก มีข้อเสนอแนะดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรรักษามาตรฐานในระดับนี้ไว้และส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านธัมมวิจยะ โดยประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครและพรรคการเมืองให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูลแก่ประชาชนให้มากยิ่งขึ้น

3) ด้านวิริยะ การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปรผลอยู่ในระดับ มาก มีข้อเสนอแนะดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรรักษามาตรฐานในระดับนี้ไว้และส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านวิริยะ โดยเปิดเวทีกลางให้ผู้สมัครได้มาแนะนำตัว ผลงาน และชี้แจงนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้ประชาชนจะได้มีข้อมูลเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น

4) ด้านปิติ การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปรผลอยู่ในระดับ มาก มีข้อเสนอแนะดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรรักษามาตรฐานในระดับนี้ไว้และส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านปิติ ส่งเสริมให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อลงคะแนนเสียงให้กับบุคคลที่มีคุณสมบัติและนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของตน

5) ด้านปัสสัทธิ การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปรผลอยู่ในระดับ มาก มีข้อเสนอแนะดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง

จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรรักษามาตรฐานในระดับนี้ไว้และส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านปัสสัทธิ โดยจัดให้มีการเฝ้าระวังการกระทบกระทั่งกันระหว่างผู้สมัคร หัวคะแนน ของแต่ละฝ่าย ตลอดระยะเวลาที่จัดให้มีการเลือกตั้ง เพื่อป้องกันเหตุความวุ่นวายที่อาจเกิดขึ้น

6) ด้านสมาธิ การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปรผลอยู่ในระดับ มาก มีข้อเสนอแนะดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรรักษามาตรฐานในระดับนี้ไว้และส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านสมาธิ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความมั่นคงและแน่วแน่ในการตัดสินใจเลือกตั้งปราศจากความหวั่นไหวหรือการยุยงหรือผลประโยชน์ใดๆ พร้อมทั้งเฝ้าระวังสอดส่องไม่ให้มีการซื้อสิทธิขายเสียงขึ้น

7) ด้านอุเบกขา การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปรผลอยู่ในระดับ มาก มีข้อเสนอแนะดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรรักษามาตรฐานในระดับนี้ไว้และส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านอุเบกขา รณรงค์ให้ประชาชนตัดสินใจเลือกตั้งด้วยใจที่เป็นกลาง โดยคำนึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรรักษามาตรฐานในการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่ระดับนี้ไว้ โดยผ่านการจัดกิจกรรม โครงการ รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเพิง มีจิตสำนึกประชาธิปไตย เห็นคุณค่าและให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง ตัดสินใจเลือกผู้นำจากผู้สมัครจากคุณสมบัติและนโยบาย มากว่าเลือกจากความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือผลประโยชน์ต่างตอบแทน โดยพิจารณาเลือกจากประวัติ ผลงาน ความขยันหมั่นเพียร ความตั้งใจทำงานเพื่อผลประโยชน์ของท้องถิ่นโดยรวม เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิงสามารถเลือกผู้นำท้องถิ่นที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะนำพาความผาสุขและความเจริญมาสู่ประชาชนในตำบลบ้านเพิงสืบไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพเชิงลึก

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้นำท้องถิ่นกับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

3) ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

กรมการศาสนา. (2530). พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับสังคายนา. พิมพ์ครั้งที่ 4. เล่มที่ 19. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

พระราชบัญญัติ. การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพระราชบัญญัติ.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(1) หนังสือ :

กระมล ทองธรรมชาติ. (2540). การเลือกตั้งพรรคการเมืองและเสถียรภาพของรัฐบาล. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แก้วตา ไทรงาม และคณะ. (2548). ผู้นำเชิงกลยุทธ์เพื่อสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้. นครปฐม: สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.

จุมพล หนิมพานิช. (2547). ผู้นำ อำนาจ และการเมืองในองค์การ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ฉันทนา อุตสาหลักษณ์. (2549). พุทธปัญญาคู่มือสร้างปัญญา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ธนธัชการพิมพ์.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: พิฆเณศ พริ้นติ้งเซนเตอร์.

ชูศักดิ์ เที่ยงตรง. (2518). การบริหารการปกครองทองถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร.

เชาวนะ ไตรมาศ. (2542). การเลือกตั้งแบบใหม่ ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สถาบันนโยบายศึกษา.

ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2520). ระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

บรรยงค์ โตจินดา. (2548). องค์การและการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น.

พระปริตรธรรม. พระคันธสาธาราภิวงศ์แปล, วัดท่ามะโอ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

พระพรหมคุณากร (ป.อ. ปยุตฺโต). (2554). โพชฌงค์ พุทธวิธีเสริมสุขภาพ. พิมพ์ครังที่ 108, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์ (1987).

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). ภาวะผู้นำ : ความสำคัญต่อการพัฒนาคนพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.

พระมหาสมปอง มุทิโต. (2547). คัมภีร์อภิธานวรรณนา, กรุงเทพฯ: ธรรมสภา

พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. (2552). องค์การและการบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ: ธิง บียอนด์ บุ๊คส์.

ไพฑูรย์ บุญวัฒน์.(2538). ระบบการเลือกตั้งที่ลดการซื้อเสียงและให้โอกาศคนดีสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อทำแทนระบบการเลือกตั้งที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

เมตต์ เมตต์การุณ์จิต. (2556). ยุทธศาสตร์การพัฒนา: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติเชิงรุก. นนทบุรี: บุ๊คพอยท์วิชาการ.

ยงยุทธ์ เกษสาคร. (2544). ภาวะผู้นำและแรงจูงใจ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เอสเค บุ๊คเนส.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. 2544. ภาวะผู้นำ (Leadership). กรุงเทพฯ: ธนธัชการพิมพ์

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

ลิขิต ธีรเวคิน. (2525). การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัย คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ลิขิต ธีรเวคิน. (2528). การปกครองทองถิ่นกับการบริหารจัดการทองถิ่น : อีกมิติหนึ่งของอารยธรรมโลก. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพคบไฟ.

วรพจน์ บุษราคัมวดี. (2548). องค์การและการจัดการ. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

วัชรา ไชยสาร. (2541). ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม.

วิญญู อังคณารักษ์. (2519). การกระจายอำนาจการบังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัด: เกร็ดการบริหารและปกครอง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.

วิสุทธิ์ โพธิแท่น. (2550). แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2546). องค์การและการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 6.กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

สิปปนนท์ เกตุทัต. (2540). วิสัยทัศน์กว้างไกลปฏิบัติได้ผลจริง: ภาวะผู้นำ ความสำคัญต่ออนาคตไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พิมพ์ไทย.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2548). ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและปฏิบัติ: ศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). ชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

สุเทพ พงษ์ศรีวัฒน์. (2549). ภาวะผู้นำ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

สุเมธ แสงนิ่มนวล. (2552). ภาวะผู้นำกับธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ส.เจริญการพิมพ์.

ส่งศรี ชมภูวงศ์. (2554). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สมคิด บางโม. (2548). องค์การและการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: วิทยพัฒน์.

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2561). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 34). กรุงเทพฯ: บริษัท เอส.อาร์. พริ้นติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good governance rating). กรุงเทพฯ: พรีเมียร์โปร.

สำนักงาน ลูก ส.ธรรมภักดี. พระอภิธรรมพิสดาร 7 คัมภีร์ แทนคุณพระชนกชนนีมารดาบิดา. พระนคร: คลังสังฆภัณฑ์ ลูก ส.ธรรม. 2502

เสนาะ ติเยาว์. (2546). หลักการบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 3).กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อนันต์ อนันตกูล. (2521). การปกครองท้องถิÉ่นไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิฆเณศพริ้นติ้งเซนเตอร์.

อุทัย หิรัญโต. (2523). การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์

อุทัย หิรัญโต. (2531). สารานุกรมการปกครองไทย. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการปกครอง.

(2) ดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และสารนิพนธ์ :

เกริกเกียรติ แก้วมณี. (2562). “การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยให้ปลอดจากการคอร์รัปชัน: กรณีศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบด้านการป้องกันการคอร์รัปชัน”. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ขวัญหทัย แจ่มแจ้ง. (2562). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดสุวรรณ อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี”. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชุตินันท์ แดงสกล. (2556). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ฐิติมา อิ่มรัตน์. (2558). “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโขมงอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี”. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ธนวัฒน์ ชาวโพธิ์. (2561). “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลี่อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

นภาลัย บุญทิม. (2554). “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีของผู้ประกอบธุรกิจ SMEs ในจังหวัดเพชรบูรณ์”. รายงานการวิจัย. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

นาวาเอก วีระศักดิ์ ฟักศรี. (2563). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร ของพรรคประชาธิปัตย์ในปี พ.ศ. 2562”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยรังสิต.

ปาณิสรา นาจันทัด. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหาทศพร สุมุทุโก (อ่อนน้อม). (2563). “ศึกษาวิเคราะห์มรรควิธีตามหลักโพธิปักขิยธรรมในพุทธปรัชญาเถรวาท”. วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ภาวิต บุญชละ. (2560). “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่”. การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

แม่ชีสุภาพรรณ กลิ่นนาค. (2560). “การสร้างสุขภาวะของชีวิตตามแนวโพชฌงค์ในพระพุทธศาสนา”. วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

วาที ชายชาญ. (2543). “ความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540: ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดปราจีนบุรี”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุรพงษ์ วุฒิดิลกประพันธ์. (2554). “เหตุผลของประชาชนในการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เขต 5 อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม”. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุภรณ์ ศิริวานิช. (2542). “ความรู้ความเข้าใจของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพัทลุง”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อริสา เส็งคำปาน. (2560). “การตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่ตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อรวรรณ แก้วมาตย์. (2564). คุณธรรมจริยธรรมของผู้นำท้องถิ่นตามแนววิถีพุทธในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(3) วารสารทางวิชาการ :

บุญทัน ดอกไธสง. (2546). ครอบครัวผู้นำอัจฉริยะ. เอกสารประกอบการบรรยาย. (อัดสำเนา).

พิมลจรรย์ นามวัฒน์.(2534). การเลือกตั้ง. ในเอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการพัฒนาทางการเมืองไทย (พิมพ์ครั้งที่ 5, หน่วยที่ 8). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พิชญ์ณิฐา พรรณศิลป์ และคณะ. (2560). บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21. บทความวิชาการ. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 3(2), 146–161.

พรศักดิ์ ผ่อนแผ้ว.(2534). การเลือกตั้งกับพัฒนาการทางการเมืองไทย. ในเอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการพัฒนาทางการเมืองไทย (พิมพ์ครั้งที่ 5, หน่วยที่ 4). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พระปลัดเสน จิณณสาโร (ชุมมิ่ง) และคณะ. (2562). การบูรณาการการประยุกต์ใช้หลักสัตตโพชฌงค์ในพุทธปรัชญาเถรวาทในการเสริมสร้างสุขภาวะของพระสงฆ์ไทย. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (มกราคม–มีนาคม 2562). 412-430

วิไลพร ไชยโย. (2559). รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของผู้นำท้องถิ่น กับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

สติธร ธนานิธิโชติ และ ธนพันธ์ ไล่ประกอบทรัพย์. (2560). ระบบการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคการเมือง : ทางเลือกและข้อเสนอเสนอแนะสำหรับประเทศไทย. วารสารสถาบันพระปกเกล้า, 15(1), 6.

สุทธิชา ศรีหนูสุด. (2563). ธรรมาภิบาลของผู้นำท้องถิ่นกรณีศึกษาเทศบาลตำบลแพรกหา อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง. วารสารโครงการทวิปริญญาทางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง 1(1), 1-14.

อัญธิชา มั่นคง. (2558). ภาวะผู้นำของนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. 2(1), 906-100.

อรณิชชา ทศตา และคณะ. (2558). การศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “สร้างสรรค์และพัฒนา เพื่อก้าวหน้าสู่ประชาคมอาเซียน” วิทยาลัยนครราชสีมา. 2(1), 539-545.

(4) เอกสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

พนมพร. ปรมัตถธรรม กระบวนธรรมของการเกิดขึ้นและดับไปแห่งทุกข์ : โพชฌงค์ 7 องค์แห่งการตรัสรู้, สืบค้นเมื่อ 3 กันยายน 2565, จาก http://www.nkgen.com/35.htm

สถาบันพระปกเกล้า. (2562). ผู้บริหารท้องถิ่น. สืบค้น 12 กันยายน 2565, จาก http://wiki.kpi.ac.th/index.php

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง. แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566–2567). สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2565, จาก http://www.banpeang.go.th/

(5) สัมภาษณ์

รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง, 3 กุมภาพันธ์ 2566.

รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รักษาราชการแทนปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง, 3 กุมภาพันธ์ 2566.

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบางแรด, 6 กุมภาพันธ์ 2566.

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช, 6 กุมภาพันธ์ 2566.

ประธาน อสม. หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช, 3 กุมภาพันธ์ 2566.

2. ภาษาอังกฤษ :

Bass, B. M. & Avolio, (1994). Improving organization effectiveness through transformational leadership. Thousand Oaks: Sage.

Best, J.W. (1981). Research in Education. New Jersey: Prentice–Hall.

Butler, D. (1987). Democracy at the polls: A comparatives study of competitive national elections. Washington, DC: America Enterprise Institute for Public Policy Research.

Clark, J.J. (1957). Outline of local government of the United Kingdom. London: Sir Issac Pitman and Son.

Holloway, William V. (1959). State and Local Government in the United States. New York: McGraw-Hill.

Mongtagu, H.G. (1984). Comparative local government. Great Britain and Son: William Brendon

บุคลานุกรม

บุคลานุกรม

1. นายสำราญ อุ่นใหม่, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง, สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566.
2. นายกฤตภัทร จันทร์ชื่น, รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รักษาราชการแทนปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง, สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566.
3. นายอนุวัฒน์ เราะหะวิลัย, นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบางแรด, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566.
4. นายสมพงษ์ ช่อผูก, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช, สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566.
5. นางสุดเอื้อม แก้วประเสริฐ, ประธาน อสม. หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช, สัมภาษณ์วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2566.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1) พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.

วุฒิการศึกษา : ศน.ด. (พุทธศาสน์ศึกษา) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
: ศน.ม. (พุทธศาสน์ศึกษา) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
: ร.บ. (ทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตำแหน่งปัจจุบัน : รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
: เจ้าคณะจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต)

2) รศ.ดร.เดชชาติ ตรีทรัพย์

วุฒิการศึกษา : Ph.D. (Sociology) Pune
: M.A. (Political Sciences) Nehru Institute of Social Sciences, Pune
: M.A. (Sociology) Nehru Institute of Social Sciences, Pune
: พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตำแหน่งปัจจุบัน : ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
: อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์

3) ดร.กฤตภัทร จันทร์ชื่น

วุฒิการศึกษา : Ph.D. (Social Sciences) Magadh University, India
: น.ม. (นิติศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
: น.บ. (นิติศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่งปัจจุบัน : รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๙

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๕ **วันที่** ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร. รองอธิการบดีวิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

ด้วยนางสาวนุชรีย์ นวลแก้ว นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Bojjhanga Principle in Decision Making of Election to Local leaders of People in Tambol Banpeng Administrative Organization, Pakpanang District, Nakhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

- ทราบ
- ประจำกลุ่มนี้
- ขอเสนอแนะให้เรียนเชิญ
เชิญอาจารย์นี้
๒๓ พ.ย ๖๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๙

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๗๕ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร รศ.ดร.เดชชาติ ตรีทรัพย์

ด้วยนางสาวนุชรีย์ นวลแก้ว นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Bojjhanga Principle in Decision Making of Election to Local leaders of People in Tambol Banpeng Administrative Organization, Pakpanang District, Nakhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.เดชชาติ ตรีทรัพย์)
26 พ.ย. 2565

☑ สำนักปลัด อบต.
☐ กองคลัง
☐ กองช่าง
☐ หน่วยตรวจสอบภายใน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๒๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๑๖(๒)/ว ๐๖๗๕

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง
เลขรับที่ ๑๙๕๑
วันที่ ๒๕ / พ.ย. / ๒๕๖๕
เวลา.....

๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ดร. กฤตภัทร จันทร์ชื่น รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง

ด้วย นางสาวนุชรีย์ นวลแก้ว นักศึกษาบริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Bojjhanga Principle in Decision Making of Election to Local leaders of People in Tambol Banpeng Administrative Organization, Pakpanang District, Nakhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

- ตรวจ
- ตรวจให้แล้ว
- ข้อเสนอแนะได้เขียนไว้ในเครื่องมือแล้ว

๒๙ พ.ย. ๖๕

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวมรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๑๓๐
โทร. ๐-๗๕๔๐-๗๗๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๑๖(๒)/ว ๐๐๗๒

๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out)

เจริญพร นายอำเภอเชียรใหญ่

ด้วย นางสาวบุชรีย์ นวลแก้ว นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Bojjhanga Principle in Decision Making of Election to Local leaders of People in Tambol Banpeng Administrative Organization, Pakpanang District, Nakhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกภวิน ปิยวิโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการทำสารนิพนธ์เรื่องนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out) บุคคลากรในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้ประกอบการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีจากท่าน จึงขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เรียน นอ. เชียรใหญ่
- เห็นควรอนุญาต
ให้เก็บข้อมูลในพื้นที่อำเภอเชียรใหญ่
- เพื่อโปรดพิจารณา

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๔๐-๗๗๒๘

(นายศิลดิพงษ์ รองเดช)
นายอำเภอเชียรใหญ่ (นายณรงค์ ปัวหล้า)
ปลัดอำเภอ(ปฏิบัติหน้าที่นายอำเภอเชียรใหญ่)
๒ ก.พ. ๒๕๖๖

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง
เลขรับที่ 0372
วันที่ 06 ก.พ. 2566

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพรหมคีรี
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๑๐
โทร.๐-๗๕๙๐-๗๒๘๔ ต่อ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๑๖(๒)/ว ๐๐๓๒

๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง

ด้วย นางสาวบุษรีย์ นวลแก้ว นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักไพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Bojjhanga Principle in Decision Making of Election to Local Leaders of People in Tambol Banpeng Administrative Organization, Pakpanang District, Nakhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร.เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวบุษรีย์ นวลแก้ว ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พรมครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๙๐-๗๒๘๔

อนุญาต

(นายกฤตภัทร จันทร์ชื่น)
รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง
06 ก.พ. 2566

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๒ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๒๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๑๖(๒)/ว ๐๐๗๒

๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

เจริญพร นายสำราญ อุ่นใหม่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง

ด้วย นางสาวนุชรีย์ นวลแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Bojjhanga Principle in Decision Making of Election to Local leaders of People in Tambol Banpeng Administrative Organization, Pakpanang District, Nakhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวนุชรีย์ นวลแก้ว ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๒๒๘

- ยินดีให้สัมภาษณ์

(นายสำราญ อุ่นใหม่)
รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง
๙ ก.พ. ๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพรหมคีรี
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘ ต่อ ๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๑๖(๒)/ว ๐๐๓๒๕

๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

เจริญพร ดร. กฤตภัทร จันทร์ชื่น รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง

ด้วย นางสาวนุชรีย์ นวลแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Bojjhanga Principle in Decision Making of Election to Local leaders of People in Tambol Banpeng Administrative Organization, Pakpanang District, Nakhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวนุชรีย์ นวลแก้ว ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

-ยินดีให้ข้อมูล

(นายกฤตภัทร จันทร์ชื่น)
รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง
๓ ก.พ. ๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๑๐
โทร. ๐-๙๕๘๐-๙๑๒๘ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๑๖(๒)/ว ๐๐๓๒

๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

เจริญพร นายอนุวัฒน์ เราะหะวิลัย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริญสุขภาพประจำตำบลบางแรด

ด้วย นางสาวนุชรีย์ นวลแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Bojjhanga Principle in Decision Making of Election to Local leaders of People in Tambol Banpeng Administrative Organization, Pakpanang District, Nakhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวนุชรีย์ นวลแก้ว ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๙๕๘๐-๙๑๒๘

- จ ก.พ. ๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘ ต่อ ๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๓๒

๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

เจริญพร นายสมพงษ์ ช่อผูก ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 ตำบลบ้านเพิง

ด้วย นางสาวนุชรีย์ นวลแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Bojjhanga Principle in Decision Making of Election to Local leaders of People in Tambol Banpeng Administrative Organization, Pakpanang District, Nakhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกภวิน ปิยวิโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวนุชรีย์ นวลแก้ว ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

-ยินดีให้ข้อมูล
นายสมพงษ์ ช่อผูก
- ๖ ก.พ. ๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๑๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๗๒๗-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๓๒

๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

เจริญพร นางสุดเอี้ยม แก้วประเสริฐ ประธาน อสม. หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านเพิง

ด้วย นางสาวนุชรีย์ นวลแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช (An Application of Bojjhanga Principle in Decision Making of Election to Local leaders of People in Tambol Banpeng Administrative Organization, Pakpanang District, Nakhon Si Thammarat Province)" โดยมี พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวนุชรีย์ นวลแก้ว ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๗๒

ยินดีให้ข้อมูล
สุดเอี้ยม
นางสุดเอี้ยม แก้วประเสริฐ
3/2/65

ภาคผนวก ง

แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

****

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อทราบการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชต่อไป

แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้หลักเกณฑ์การกำหนดมาตรวัดเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอขอบคุณอย่างสูง

นุชรีย์ นวลแก้ว
นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ

☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง

2. อายุ

☐ 1. 18-30 ปี ☐ 2. 31-40 ปี
☐ 3. 41-50 ปี ☐ 4. 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ 1. ประถมศึกษา ☐ 2. มัธยมศึกษา
☐ 3. อนุปริญญา / ปวส. ☐ 4. ปริญญาตรีขึ้นไป

4. อาชีพ

☐ 1. เกษตรกร/รับจ้าง ☐ 2. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
☐ 3. รับราชการ/รัฐสาหกิจ ☐ 4. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. รายได้

☐ 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐ 2. 10,000-15,000 บาท
☐ 3. 15,001-20,000 บาท ☐ 4. 20,001 บาทขึ้นไป

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 2 การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง ในการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น ท่านได้ใช้หลักโพชฌงค์ในแต่ละข้อในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับการใช้หลักโพชฌงค์ของท่าน

ข้อคำถาม	ระดับการใช้หลักโพชฌงค์				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านสติ คือความระลึกได้ ความรับผิดชอบ ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น					
1. ท่านทราบถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเพียงใด					
2. ท่านมีความตั้งใจที่จะไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงในวันที่มีการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเพียงใด					
3. ท่านตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นด้วยวิจารณญาณของตัวเองมากกว่าการถูกชักจูงด้วยผู้อื่นเพียงใด					
4. เมื่อท่านได้ฟังคำหาเสียง ท่านจะไม่ด่วนเชื่อและไม่ด่วนปฏิเสธ แต่จะใช้สติปัญญาไตร่ตรองอย่างรอบคอบทุกครั้งก่อนตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นเพียงใด					
ด้านธัมมวิจยะ คือ การค้นหาความจริง ค้นหาข้อมูล ใคร่ครวญข้อมูล ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น					
5. ท่านได้มีการหาข้อมูลคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเพียงใด					
6. ท่านได้มีการหาข้อมูลนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเพียงใด					
7. ท่านได้มีการหาข้อมูลประวัติการทำงานของผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเพียงใด					
8. ท่านได้มีการเปรียบเทียบข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นแต่ละรายเพียงใด					
ด้านวิริยะ คือ ความเพียรพยายาม ความตั้งใจจริง ความแน่วแน่มั่นคง ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น					
9. ท่านใช้ความเพียรพยายามในการศึกษาข้อมูลของผู้สมัครอย่างละเอียดก่อนตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นเพียงใด					
10. ท่านตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นที่มีความขยันหมั่นเพียรเพียงใด					
11. ท่านตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานเพื่อคนในท้องถิ่นเพียงใด					

ข้อคำถาม	ระดับการใช้หลักโพชฌงค์				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12. ท่านตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นที่เอาจริงเอาจังกับการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชนเพียงใด					
ด้านปิติ คือ ความอิ่มอกอิ่มใจ ความปลาบปลื้มใจ ความพึงพอใจ ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น					
13. ท่านมีความรู้สึกยินดีและพอใจเมื่อได้ทำการลงคะแนนคัดเลือกผู้นำท้องถิ่นเพียงใด					
14. ท่านมีความรู้สึกอิ่มอกอิ่มใจเมื่อผู้ลงสมัครที่ท่านลงคะแนนให้ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่นเพียงใด					
15. ท่านมีความปลาบปลื้มใจทุกครั้งที่ได้เห็นผู้สมัครเป็นผู้นำท้องถิ่นมีนโยบายที่มุ่งแก้ปัญหาส่วนรวมเป็นหลักเพียงใด					
16. ท่านมีความยินดีพอใจทุกครั้งที่มีประชาชนพากันชื่นชมนโยบายของผู้นำท้องถิ่นที่ท่านลงคะแนนเสียงคัดเลือกเพียงใด					
ด้านปัสสัทธิ คือ ความรู้สึกผ่อนคลาย สงบกาย ระงับใจ เย็นกายเย็นใจ ไม่เครียด ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น					
17. ท่านรู้สึกผ่อนคลายเมื่อผู้สมัครที่ท่านพึงพอใจได้รับคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่นเพียงใด					
18. แม้ผู้นำที่ท่านพึงพอใจไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่น ท่านก็สามารถทำใจให้สงบยอมรับได้ โดยไม่โศกเศร้าเสียใจเพียงใด					
19. ท่านสามารถทำใจให้สงบไม่วุ่นวายใจได้ เมื่อผู้นำท้องถิ่นที่ท่านลงคะแนนเสียงคัดเลือกไม่สามารถนำนโยบายตอนหาเสียงไปปฏิบัติให้เป็นจริงได้เพียงใด					
20. แม้สถานการณ์การเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นจะมีความสับสนวุ่นวาย แต่ท่านสามารถทำใจให้สงบผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียดไปกับสถานการณ์ต่างๆ ได้เพียงใด					
ด้านสมาธิ คือ ความแน่วแน่ มั่นคง เด็ดเดี่ยว ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น					
21. เมื่อท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดเป็นผู้นำท้องถิ่นแล้ว ไม่มีใครจะมาโน้มน้าวให้ท่านเปลี่ยนไปเลือกผู้สมัครคนอื่นได้เพียงใด					
22. ในขณะที่ท่านลงคะแนนเลือกผู้นำท้องถิ่น จิตใจของท่านมีความสงบมั่นคง ไม่ตื่นเต้นไปกับสถานการณ์รอบตัวเพียงใด					
23. ท่านสามารถรอคอยผลการนับคะแนนการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นด้วยจิตใจที่สงบเยือกเย็นเพียงใด					

ข้อคำถาม	ระดับการใช้หลักโพชฌงค์				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
24. เมื่อผลนับคะแนนปรากฏว่าผู้สมัครที่ท่านชื่นชมไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่น ท่านก็สามารถทำใจให้สงบเยือกเย็นได้เพียงใด					
ด้านอุเบกขา คือ ความวางใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียง ไม่ยินดียินร้าย ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น					
25.ท่านตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นที่มีความตั้งใจและเสียสละจริงๆ โดยไม่คำนึงถึงความเป็นญาติหรือพวกพ้องเพียงใด					
26. แม้จะมีการกล่าวโจมตีผู้สมัครเป็นผู้นำท้องถิ่นที่ท่านชื่นชอบมากมาย แต่ท่านสามารถวางใจเป็นกลางๆ ได้ ไม่ด่วนตัดสินใจเชื่อไปตามคำกล่าวโจมตีเหล่านั้นเพียงใด					
27. เมื่อผลการนับคะแนนปรากฏว่าผู้สมัครที่ท่านไม่ชอบได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่น ท่านก็สามารถทำใจยอมรับได้เพียงใด					
28. เมื่อญาติหรือคนใกล้ชิดรับเงินซื้อเสียงจากผู้สมัครเป็นผู้นำท้องถิ่น ท่านห้ามปรามเขาเต็มที่แล้วแต่เขาไม่เชื่อฟัง ท่านก็สามารถทำใจให้เป็นกลางๆ ได้ โดยไม่รู้สึกเสียใจเพียงใด					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.1 แนวทางการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้านสติ คือ ความระลึกได้ ความรับผิดชอบ ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น

.....

.....

.....

ด้านธัมมวิจยะ คือ การค้นหาความจริง ค้นหาข้อมูล ใคร่ครวญข้อมูล ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น

.....

.....

.....

ด้านวิริยะ คือ ความเพียรพยายาม ความตั้งใจจริง ความแน่วแน่มั่นคง ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น

.....

.....

.....

ด้านปิติ คือ ความอิ่มอกอิ่มใจ ความปลาบปลื้มใจ ความพึงพอใจ ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น

.....

.....

.....

ด้านปัสสัทธิ คือ ความรู้สึกผ่อนคลาย สงบกาย ระงับใจ เย็นกายเย็นใจ ไม่เครียด ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น

.....

.....

.....

ด้านสมาธิ คือ ความแน่วแน่ มั่นคง เด็ดเดี่ยว ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น

.....

.....

.....

ด้านอุเบกขา คือ ความวางใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียง ไม่ยินดียินร้าย ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

สารนิพนธ์เรื่อง การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชน
ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัย เรื่อง “การใช้หลักไตรสิกขาต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช”แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. โปรดตอบคำถามตามสภาพที่เป็นจริง คำตอบของท่านมีคุณค่ายิ่งต่อการวิจัย เพราะจะทำให้ทราบข้อเท็จจริงอันจะนำไปสู่แนวการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ข้อมูลที่ท่านตอบจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด หากท่านรู้สึกไม่สบายใจสามารถไม่ตอบคำถามได้ ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ครั้งนี้จะเป็นข้อมูลในภาพรวมเท่านั้นและจะดำเนินการให้สอดคล้องภายใต้เงื่อนไขจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ทุกประการ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำหรับความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ของท่านไว้ ณ โอกาสนี้

(นางสาวนุชรีย์ นวลแก้ว)
นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ ผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....

ที่อยู่ปัจจุบัน .....หมู่ที่ .....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์ .....

วันและเวลาที่สัมภาษณ์ วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ. .....เวลา.....

ตำแหน่งงาน.....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1) ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านสติ คือความระลึกได้ ความรับผิดชอบ ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2) ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านธัมมวิจยะ คือ การค้นหาความจริง ค้นหาข้อมูล ใคร่ครวญข้อมูล ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3) ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านวิริยะ คือ ความเพียรพยายาม ความตั้งใจจริง ความแน่วแน่มั่นคง ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4) ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านปีติ คือ ความอิ่มอกอิ่มใจ ความปลาบปลื้มใจ ความพึงพอใจ ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5) ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านปัสสัทธิ คือ ความรู้สึกผ่อนคลาย สงบกาย ระงับใจ เย็นกายเย็นใจ ไม่เครียด ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6) ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านสมาธิ คือ ความแน่วแน่ มั่นคง เด็ดเดี่ยว ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7) ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านอุเบกขา คือ ความวางใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียง ไม่ยินดียินร้าย ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก จ

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ และการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

1

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสอบถาม
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล								
1	**เพศ** ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	**อายุ** ☐ 1. 18-30 ปี ☐ 2. 31-40 ปี ☐ 3. 41-50 ปี ☐ 4. 51 ปีขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	**ระดับการศึกษา** ☐ 1. ประถมศึกษา ☐ 2. มัธยมศึกษา ☐ 3. อนุปริญญา / ปวส. ☐ 4. ปริญญาตรีขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	**อาชีพ** ☐ 1. เกษตรกร/รับจ้าง ☐ 2. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ☐ 3. รับราชการ/รัฐสาหกิจ ☐ 4. อื่น ๆ โปรดระบุ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	**รายได้ต่อเดือน** ☐ 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐ 2. 10,000-15,000 บาท ☐ 3. 15,001-20,000 บาท ☐ 4. 20,001 บาทขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 2 การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช								
ด้านสติ								
1	ท่านทราบถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	ท่านมีความตั้งใจที่จะไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงในวันที่มีการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	ท่านตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นด้วยวิจารณญาณของตัวเองมากกว่าการถูกชักจูงด้วยผู้อื่นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	เมื่อท่านได้ฟังคำหาเสียง ท่านจะไม่ด่วนเชื่อและไม่ด่วนปฏิเสธแต่จะใช้สติปัญญาไตร่ตรองอย่างรอบคอบทุกครั้งก่อนตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ด้านธัมมวิจยะ								
5	ท่านได้มีการหาข้อมูลคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
6	ท่านได้มีการหาข้อมูลนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
7	ท่านได้มีการหาข้อมูลประวัติการทำงานของผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
8	ท่านได้มีการเปรียบเทียบข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นแต่ละรายเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ด้านวิริยะ								
9	ท่านใช้ความเพียรพยายามในการศึกษาข้อมูลของผู้สมัครอย่างละเอียดก่อนตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
10	ท่านตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นที่มีความขยันหมั่นเพียรเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
11	ท่านตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานเพื่อคนในท้องถิ่นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
12	ท่านตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นที่เอาจริงเอาจังกับการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชนเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ด้านปิติ								
13	ท่านมีความรู้สึกยินดีและพอใจเมื่อได้ทำการลงคะแนนคัดเลือกผู้นำท้องถิ่นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
14	ท่านมีความรู้สึกอิ่มอกอิ่มใจเมื่อผู้ลงสมัครที่ท่านลงคะแนนให้ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
15	ท่านมีความปลาบปลื้มใจทุกครั้งที่ได้เห็นผู้สมัครเป็นผู้นำท้องถิ่นมีนโยบายที่มุ่งแก้ปัญหาส่วนรวมเป็นหลักเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
16	ท่านมีความยินดีพอใจทุกครั้งที่มีประชาชนพากันชื่นชมนโยบายของผู้นำท้องถิ่นที่ท่านลงคะแนนเสียงคัดเลือกเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

4

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ด้านปัสสัทธิ								
17	ท่านรู้สึกผ่อนคลายเมื่อผู้สมัครที่ท่านพึงพอใจได้รับคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
18	แม้ผู้นำที่ท่านพึงพอใจไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่น ท่านก็สามารถทำใจให้สงบยอมรับได้ โดยไม่โศกเศร้าเสียใจเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
19	ท่านสามารถทำใจให้สงบไม่วุ่นวายใจได้เมื่อผู้นำท้องถิ่นที่ท่านลงคะแนนเสียงคัดเลือกไม่สามารถนำนโยบายตอนหาเสียงไปปฏิบัติให้เป็นจริงได้เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
20	แม้สถานการณ์การเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นจะมีความสับสนวุ่นวาย แต่ท่านสามารถทำใจให้สงบผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียดไปกับสถานการณ์ต่างๆ ได้เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ด้านสมาธิ								
21	เมื่อท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดเป็นผู้นำท้องถิ่นแล้ว ไม่มีใครจะมาโน้มน้าวให้ท่านเปลี่ยนไปเลือกผู้สมัครคนอื่นได้เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
22	ในขณะที่ท่านลงคะแนนเลือกผู้นำท้องถิ่น จิตใจของท่านมีความสงบมั่นคงไม่ตื่นเต้นไปกับสถานการณ์รอบตัวเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
23	ท่านสามารถรอคอยผลการนับคะแนนการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นด้วยจิตใจที่สงบเยือกเย็นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
24	เมื่อผลนับคะแนนปรากฏว่าผู้สมัครที่ท่านชื่นชมไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่น ท่านก็สามารถทำใจให้สงบเยือกเย็นได้เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ด้านอุเบกขา								
25	ท่านตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นที่มีความตั้งใจและเสียสละจริงๆ โดยไม่คำนึงถึงความเป็นญาติหรือพวกพ้องเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
26	แม้จะมีการกล่าวโจมตีผู้สมัครเป็นผู้นำท้องถิ่นที่ท่านชื่นชอบมากมาย แต่ท่านสามารถวางใจเป็นกลางๆ ได้ ไม่ด่วนตัดสินใจเชื่อไปตามคำกล่าวโจมตีเหล่านั้นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
27	เมื่อผลการนับคะแนนปรากฏว่าผู้สมัครที่ท่านไม่ชอบได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำท้องถิ่น ท่านก็สามารถทำใจยอมรับได้เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
28	เมื่อญาติหรือคนใกล้ชิดรับเงินซื้อเสียงจากผู้สมัครเป็นผู้นำท้องถิ่น ท่านห้ามปรามเขาเต็มที่แล้วแต่เขาไม่เชื่อฟัง ท่านก็สามารถทำใจให้เป็นกลางๆ ได้ โดยไม่รู้สึกเสียใจเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช								
1	แนวการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

6

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสัมภาษณ์
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์								
1	ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช								
1	ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านสติ คือ ความระลึกได้ ความรับผิดชอบ ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านธัมมวิจยะ คือ การค้นหาความจริง ค้นหาข้อมูล ใคร่ครวญข้อมูลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านวิริยะ คือ ความเพียรพยายาม ความตั้งใจจริง ความแน่วแน่มั่นคง ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
4	ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านปีติ คือ ความอิ่มอกอิ่มใจ ความปลาบปลื้มใจ ความพึงพอใจ ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านปัสสัทธิ คือ ความรู้สึกผ่อนคลาย สงบกาย ระงับใจ เย็นกายเย็นใจ ไม่เครียด ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
6	ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านสมาธิ คือ ความแน่วแน่มั่นคง เด็ดเดี่ยว ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
7	ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ ด้านอุเบกขา คือ ความวางใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียง ไม่ยินดียินร้าย ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

8

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช								
1	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

สรุป การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสอบถาม
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

10

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
26	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
27	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
28	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

สรุป การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสัมภาษณ์
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวการใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์
เรื่อง การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
แต่ละข้อได้ค่า 1.00

ความเห็น เห็นสมควรดำเนินการต่อไป

(พระมหาเอกภวิน ปิยวิโร,ดร.)
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ค่าความเที่ยง

การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

Case Processing Summary

	N	%
Valid	30	100.0
Excluded(a)	0	.0
Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.952	28

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
B1	118.3333	115.816	.468	.952
B2	118.4333	110.392	.473	.954
B3	117.9667	112.378	.584	.951
B4	117.9667	112.378	.584	.951
B5	118.8667	110.947	.652	.950
B6	118.8667	110.947	.652	.950
B7	118.8333	110.557	.694	.950
B8	118.1000	111.748	.647	.950
B9	118.5333	111.085	.641	.951
B10	117.7000	113.045	.759	.950
B11	117.7000	113.045	.759	.950
B12	117.8000	111.959	.771	.950

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
B13	117.8000	111.407	.828	.949
B14	117.8333	110.971	.849	.949
B15	117.8333	110.971	.849	.949
B16	117.8333	110.971	.849	.949
B17	117.7667	112.047	.790	.950
B18	118.5333	110.740	.492	.953
B19	119.2333	114.530	.148	.963
B20	118.2000	111.062	.665	.950
B21	117.8667	110.740	.853	.949
B22	117.8667	110.740	.853	.949
B23	117.9000	109.541	.841	.949
B24	117.9667	111.620	.649	.950
B25	117.8333	110.833	.863	.949
B26	117.8333	110.833	.863	.949
B27	117.8667	110.740	.853	.949
B28	118.2333	111.909	.505	.952

ลงชื่อ.....

(พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร, ดร.)

อาจารย์ที่ปรึกษา

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ

หนังสือจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ที่ จว. ๒๑๖/๒๕๖๖

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการทำวิจัยในคน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๑. ชื่อโครงการวิจัย

ชื่อเรื่อง : การใช้หลักโพชฌงค์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

TITLE : AN APPLICATION OF BOJJHANGA PRINCIPLE IN DECISION MAKING OF ELECTION TO LOCAL LEADERS OF PEOPLE IN TAMBOL BANPERNG ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, PAKPANANG DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE.

๒. ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย

นุชรีย์ นวลแก้ว

๓. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน

คณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ มติที่ ๓๒๗/๒๕๖๖ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าโครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการทำวิจัยในคน โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ และไม่ก่อให้เกิดภยันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวอย่างและผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ ตั้งแต่วันที่ออกเอกสารรับรองผลการพิจารณาการทำวิจัยในคนฉบับนี้ จนถึงวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ออกให้ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ลงนาม

(พระมหามฆวินทร์ ปุริสุตฺตโม, ผศ.ดร.)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ช
รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

นายสำราญ อุ่นใหม่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง

วันที่สัมภาษณ์ : 3 กุมภาพันธ์ 2566

ดร.กฤตภัทร จันทร์ชื่น รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง

วันที่สัมภาษณ์ : 3 กุมภาพันธ์ 2566

นายอนุวัฒน์ เราะหะวิลัย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบ้านบางแรด

วันที่สัมภาษณ์ : 6 กุมภาพันธ์ 2566

นายสมพงษ์ ช่อผูก ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลบ้านเพิง

วันที่สัมภาษณ์ : 6 กุมภาพันธ์ 2566

นางสุดเอื้อม แก้วประเสริฐ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านเพิง

วันที่สัมภาษณ์ : 3 กุมภาพันธ์ 2566

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ : นางสาวนุชรีย์ นวลแก้ว

เกิด : วันจันทร์ที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ.2523

ที่อยู่ปัจจุบัน : 26 ม.3 ต.เชียรใหญ่ อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช 80190

การศึกษา : ประถมศึกษา – โรงเรียนบ้านบางพระ จ.นครศรีธรรมราช

: มัธยมศึกษา – โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล อ.เมือง จ.สกลนคร

: ปริญญาตรี – บริหารธุรกิจบัณฑิต (สาขาการโฆษณา) มหาวิยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2545

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. 2546 : เจ้าหน้าที่มูลนิธิเมตตาธรรมรักษ์ จ.เชียงใหม่

พ.ศ. 2550 : เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล สำนักงานแรงงานจังหวัดมหาสารคาม

พ.ศ. 2556 : นักวิชาการแรงงาน สำนักความปลอดภัยแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

พ.ศ. 2561 : นักพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ องค์การบริหารส่วนตำบลปลายพระยา จ.กระบี่

พ.ศ. 2563 : นักพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพิง จ.นครศรีธรรมราช

ปัจจุบัน : นักพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ องค์การบริหารส่วนตำบลบางศาลา จ.นครศรีธรรมราช